

Ambasciata d'Italia Tbilisi

კრისტოფორო კასტელი და სპაეროველი

გამოცემა ეძღვნება იტალიასა და
საქართველოს შორის დიპლომატიური
ურთიერთობების 30 წლისთავს

პროექტის კურატორები და ტექსტის
ავტორები:
ზაზა სხირტლაძე
მარიეტა ჩიკლაძე

თარგმანი იტალიურ ენაზე:
თამარ ზღენტი

თარგმანი ინგლისურ ენაზე:
GT Language Services

დიზაინი: **ბიბა პაპუაშვილი**

კრისტოფორო კასტელი, XVII ს.
ხელნაწერთა არქივი, ალბომები
30qE92-98,
ლეონარდო შ. შას სახელობის
პალერმოს მუნიციპალური
ბიბლიოთეკა

გამომცემლობა: სეზან ფაბლიზინგი,
2021

ყველა უფლება დაცულია

შპს „სეზან ფაბლიზინგი“
მისამართი: ირაკლი აბაშიძის 65/67,
0162 თბილისი
ელფოსტა: CEZANNE.PUBLISHING@GMAIL.COM
WWW.MIOBIUS.GE

დაიბეჭდა სეზან „სეზანში“
წერეთლის 140, თბილისი

CEZANNE

CRISTOFORO CASTELLI E LA GEORGIA

Edizione speciale in occasione del 30°
anniversario dei rapporti diplomatici
tra l'Italia e la Georgia

Curatela e testi:
ZAZA SKHIRTLADE
MARIETTA CHIKLADZE

Traduzione in italiano:
TAMAR ZHGENTI

Traduzione in inglese:
GT LANGUAGE SERVICES

Design: **GEGA PAKSASHVILI**

C. Castelli, Album di disegni, Mss sec.
XVII in fog., 3QqE92-98,
Biblioteca Comunale "Leonardo
Sciascia" di Palermo

Casa Editrice Cezanne publishing, 2021
Tutti i diritti riservati

Cezanne publishing srl
Via Irakli Abashidze 65/67, 0162, Tbilisi
e-mail:
CEZANNE.PUBLISHING@GMAIL.COM
WWW.MIOBIUS.GE

Stampato nella tipografia „Cezanne“
Av.Tsereteli 140

CRISTOFORO CASTELLI AND GEORGIA

Special edition dedicated to the 30th
anniversary of diplomatic relations
between Italy and Georgia.

Project curators and text authors:
ZAZA SKHIRTLADE
MARIETTA CHIKLADZE

Translation in Italian:
TAMAR ZHGENTI

Translation in English:
GT LANGUAGE SERVICES

Design: **GEGA PAKSASHVILI**

Cristoforo Castelli, 17th century,
Manuscripts Archives, Albums 3QqE92-98
Community Library "Leonardo Sciascia" of
Palermo

Publishing house Cezanne Publishing, 2022
All rights reserved

Cezanne publishing srl
Via Irakli Abashidze 65/67, 0162, Tbilisi
e-mail:
CEZANNE.PUBLISHING@GMAIL.COM
WWW.MIOBIUS.GE

Printed by the typography „Cezanne“
Av.Tsereteli 140

30 YEARS of
DIPLOMATIC RELATIONS

თბილისი 2022 TBILISI

ISBN 978-9841-8-4320-4

ენრიკო ვალვო. იტალიის ელჩი საქართველოში

წელს იტალიასა და საქართველოში დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარებიდან 30 წლისთავისადმი მიძღვნილი ღონისძიებები იმართება. ეს საიუბილეო თარიღი ორ ქვეყანას შორის პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სამეცნიერო და კულტურულ სფეროებში არსებული მესამეწიწი ურთიერთობების ფონზე აღინიშნება და საბაბს წარმოადგენს იმისთვის, რომ კმაყოფილებით გადავხედოთ ბოლო ოცდაათი წლის განმავლობაში ერთად განვლილ გზას; გავიხსენოთ ის ღრმა ისტორიული ორმხრივი კავშირები, რომლებიც რომის იმპერიისა და კოლხეთისა და იბერიის სამეფოების არსებობის დროიდან ვითარდებოდა, როცა გონიომი რომის იმპერიის უკიდურესი აღმოსავლეთის ფორპოსტი იყო განლაგებული. ორი ათასწლეულის განმავლობაში ორი ქვეყანის ურთიერთგაცნობისა და მათ შორის თანამშრომლობისა და მეგობრობის ჩამოყალიბების პროცესში, სხვაებთან ერთად, თავისი წვლილი მოგზაურებს, ვაჭრებსა და რელიგიურ მოღვაწეებს მიუძღვით. ნიშანდობლივია, რომ სწორედ იტალიელებმა, როგორც ცნობილმა მოგზაურებმა, მნიშვნელოვნად შეუწყვეს ხელი აზერუმის გზაზე მდებარე ამ მიმზიდველი მხარის – საქართველოს – უკეთ გაცნობას ევროპის კულტურული ოჯახისათვის (მემკვიდრეობით არ არის, რომ ევროპულ ლიტერატურაში საქართველოს ერთ-ერთი პირველი აღწერა მარკო პოლოს „მილიონში“ გვხვდება).

ამ ერთობლივად განვლილი გზის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი და უმეცნიერესი ეპიზოდი XVII საუკუნეს და საქართველოში თეატინელი მამების ჩამოსვლას უკავშირდება. მათ შორისაა ახალგაზრდა პატრი, კრისტოფორო კასტელი, რომელიც თავმდაბლობისა და ღვთისადმი უანგარო მსახურების ნიშნად, საკუთარ თავს „უსარგებლოდ“ მოიხსენიებს. კასტელი საქართველოში ოც წელიწადზე მეტ ხანს რჩება და ქვეყნის თითქმის ყველა კუთხეს მოივლის. ზოგიერთ მოგზაურებაში მას ნიკიფორი ირბახიც ახლავს. ეს ის ირბახია, რომელმაც სტეფანო პაოლინისთან ერთად რომში, 1629 წელს, პირველი ქართული ნაბეჭდი წიგნი, „ქართული-იტალიური ლექსიკონი“ გამოსცა. რელიგიური მოღვაწეობის გარდა, კასტელი, როგორც ხელგაწაფული მხატვარი და პორტრეტისტი, ქმნის იმდროინდელი საქართველოს ერთგვარ ილუსტრირებულ დღიურს და უკვდავყოფს მეფეებსა და მთავრებს, ერსა და ბერს, ყოველდღიურ ყოფით სცენებს, სამეურნეო საქმიანობას, თამაშობებს, ბაზრობებს, ტანისამოსსა და ნივთებს; გვიტოვებს უაღრესად დიდად მოწონებებს ქვეყნის პეიზაჟის, კულესიებისა და ციხესიმაგრეების შესახებ; არ ავიწყდება არც საქართველოს ფლორა და ფაუნა. ნახატებს საკუთარი ხელით ნაწერ განმარტებებსაც ურთავს, და ამგვარად, იქმნება იმდროინდელი საქართველოს ფასდაუდებელი და უწყალოური პორტრეტი.

ეს ილუსტრირებული საიუბილეო გამოცემა, რომელიც პალერმოს მუნიციპალურ ბიბლიოთეკაში დაცულ ასამდე მნიშვნელოვანი ისტორიული და ეთნოლოგიური ღირებულების მქონე ნახატს აერთიანებს, საქართველოში იტალიის საელჩოს მხარდაჭერით მომზადდა. ვსარგებლობ შემთხვევით, რომ მაღლობა დიდად უხადო პალერმოს ბიბლიოთეკას გაწეული თანამშრომლობისათვის. ეს წიგნი საქართველოს ისტორიაში მოგზაურობის ერთგვარი გზამკვლევი, სადაც მეგზურად გვევლინება იტალიელი კრისტოფორო კასტელი – „პალერმოდა საქართველოს მიწაზე მეტიმეტე ქაუკუნეში წარგზავნილი მეგობრობისა და კულტურის ერთ-ერთი დესპანი“, როგორც ამას გვამცნობს წარწერა 1988 წელს სიცილიის დედაქალაქში, პალერმოსა და თბილისს შორის დამოზიილების აღსანიშნავად განთავსებული მემორიალურ დაფაზე.

ENRICO VALVO AMBASCIATORE D'ITALIA IN GEORGIA

Italia e Georgia festeggiano quest'anno 30 anni dello stabilimento di relazioni diplomatiche, anniversario celebrato all'insegna di eccellenti rapporti in campo politico, economico e scientifico-culturale. Tale ricorrenza è la naturale occasione per constatare con soddisfazione il percorso compiuto insieme nell'ultimo trentennio, ma anche per ripercorrere l'intensità e la profondità storica dei legami che ci uniscono, articolatisi in una plurisecolare tradizione di reciproche interazioni risalente almeno all'Impero Romano (che in Georgia, a Gonio, aveva il proprio forte più orientale e che intratteneva relazioni con i Regni di Colchide e Iveria). Alla conoscenza reciproca e allo sviluppo di rapporti di amicizia e collaborazione, nel volgere di un paio di millenni, hanno contribuito, fra gli altri, mercanti esploratori e religiosi. E' peraltro significativo che proprio gli Italiani - onorando la fama di viaggiatori che li contraddistingue - abbiano assicurato un inestimabile contributo alla formazione, nella famiglia culturale europea, di una maggiore conoscenza circa la Georgia, affascinante crocevia incartato lungo la via della Seta (non a caso, una delle prime descrizioni del Paese nella letteratura europea si rinviene nel celebre "Milione" di Marco Polo).

Uno degli episodi più belli e significativi di questo ricco cammino comune ci porta nel Seicento, all'epoca dell'arrivo dei Padri Teatini in Georgia. Tra di loro, vi era un giovane sacerdote - Cristoforo Castelli, "Fra Mondizzaro", o "Fra inutile", come si autodefiniva per testimoniare i propri ideali di profonda umiltà e sacrificio, che rimase nel Paese per oltre vent'anni, percorrendolo in lungo e in largo, accompagnato in alcuni dei suoi viaggi da quel Niceforo Irbachi, che, insieme a Stefano Paolini, pubblicò a Roma nel 1629 il primo libro in georgiano, il "Dittionario georgiano e italiano". Oltre a svolgere la sua attività pastorale, da bravo disegnatore e ottimo ritrattista quale egli era, Cristoforo Castelli riuscì a elaborare un prezioso diario illustrato sulla Georgia dell'epoca - immortalando principi e re, personaggi laici e religiosi, raffigurando scene e usanze di vita quotidiana e agricola, giochi, mercati, suppellettili, costumi, lasciando preziosa testimonianza del paesaggio, attraverso i disegni di chiese e fortezze, senza trascurare flora e fauna. Il tutto corredato di annotazioni di proprio pugno. Da tale lavoro emerge un inestimabile e per molti versi unico, quanto a profondità di osservazioni e annotazioni, ritratto della Georgia di quegli anni.

Questo libro illustrato, stampato con il sostegno dell'Ambasciata d'Italia, raccoglie circa 100 disegni tra i più rappresentativi di questa eredità di grande valore storico ed etnologico, conservata presso la Biblioteca Comunale di Palermo, che colgo l'occasione per ringraziare della preziosa collaborazione. Il volume vuol essere un appassionante viaggio in un periodo complesso della storia della Georgia. Un viaggio da percorrere con una guida tutta italiana, Cristoforo Castelli, uno "dei messaggeri di amicizia e cultura nel XVII secolo da Palermo in terra di Georgia", come ci dice la lapide posta nel 1988 nel Capoluogo siciliano, a celebrazione del gemellaggio tra Palermo e Tbilisi.

ENRICO VALVO AMBASSADOR OF ITALY TO GEORGIA

This year marks the 30th anniversary of the establishment of diplomatic relations between Italy and Georgia. This jubilee, which is celebrated in the context of excellent relations existing between the two countries in the areas of politics, economics, science and culture, gives us the reason to look with satisfaction over the thirty years of the path we have walked through together. At the same time it also gives us the opportunity to recall the profound historic ties that have been developing over the centuries, since the existence of the Roman Empire and Kolkheti and Iberia Kingdoms when the Easternmost fort of the Roman Empire was located in Gonio. In this two-millennia-long process of getting acquainted and building collaboration and friendship, contributed alongside others, travelers, merchants and clergymen. It is noteworthy that the Italians, as famous travelers, significantly promoted in the European cultural family a better knowledge of this impressive nation, Georgia, located on the path of the ancient Silk Road (it is not incidental that one of the first descriptions of Georgia in the European literature is found in Marco Polo's *Book of the Marvels of the World*).

On this path we have walked together, one of the most significant and beautiful episodes is related to the 17th century and the arrival of the Theatines in Georgia. Among them was a young clergyman, Cristoforo Castelli, who, as a sign of his humbleness and selflessness, referred to himself as "useless." Cristoforo Castelli remained in Georgia for more than twenty years and traveled to almost all parts of the country. In some of his trips, he was accompanied by Niceforo Irbachi, who in cooperation with Stefano Paolini published in Rome the very first Georgian printed book, *Georgian-Italian Dictionary*, in 1629. Besides his religious activity, Castelli, as a skilled artist and portraitist, created a precious illustrated journal of those days Georgia and immortalized the kings and princes, laymen and clergy, routine scenes of social life, farming, games, markets, cloths and items; he retained extremely valuable graphic evidence of the country's landscape, churches and castles, remembering to depict Georgia's flora and fauna. Next to his drawings, Castelli attached handwritten texts and by doing so he developed an invaluable and unique portrait of those days Georgia.

This illustrated jubilee edition combining almost hundred drawings of significant historic and ethnological value kept in the Community Library of Palermo has been prepared with the support of the Embassy of Italy in Tbilisi. I take this opportunity and extend my gratitude to the Library of Palermo for its collaboration. This is a certain guidebook to a complex period of Georgia's history in which our guide is Italian Cristoforo Castelli, "*one of the envoys of friendship and culture dispatched from Palermo to the Georgian land in the 17th century*" as we are notified by the memorial plaque opened in 1988 in the capital city of Sicily to celebrate the twinning of Palermo and Tbilisi.

კონსტანტინე სურგულაძე საქართველოს ელჩი იტალიაში

ქართველ და იტალიელ ხალხებს შორის ურთიერთობების ისტორია ორ ათასწლეულს მოიცავს. საუკუნეების მანძილზე, ეს ურთიერთობები აქტიურად ვითარდებოდა პოლიტიკურ, სოციალურ-ეკონომიკურ და სამეცნიერო-კულტურულ კონტაქტში და მის ყოველ ეტაპს, ორივე მხრიდან, გამორჩეული ადამიანების სიმრავლე ახლდა, რომელთაც წარუშლელი კვალი დატოვეს თავიანთი მოღვაწეობის გზაზე.

სწორედ ერთ-ერთი მათგანია ქრისტოფორო კასტელი. თეატინელმა ბერმა მე-17 საუკუნის საქართველოს შესახებ ფასდაუდებელი ისტორიული მასალები დაგვიტოვა, რომლებიც არა მხოლოდ შესანიშნავად აღწერენ ქართველთა სოციალურ-კულტურულ ყოფას, არამედ იმ დროის გამოჩენილ პირთა შესახებ საინტერესო ცნობებს გვაწვდიან და ქართული დიპლომატიის ისტორიის ღირებულ წყაროს წარმოადგენენ.

სიმბოლურია, რომ წინამდებარე გამოცემა სწორედ საქართველოსა და იტალიას შორის დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების საიუბილეო თარიღს – 30 წლისთავს ეძღვნება.

კასტელის ეპოქის ქართველი სახელმწიფო მოღვაწეების დროიდან დღემდე, საქართველოს პირველ დემოკრატიულ რესპუბლიკას (1918-21) და იტალიის სამეფოს შორის არსებული ურთიერთობების ჩათვლით, ქართული სახელმწიფოს მისწრაფება ევროპისკენ არის მიმართული, რადგან ქართველი ხალხი ყოველთვის მიიჩნევდა თავს ევროპული ცივილიზაციის შემადგენელ ნაწილად და ამას, უპირველეს ყოვლისა, ჩვენი საერთო ღირებულებები და ფასეულობები განაპირობებდა.

საქართველოს მიერ დამოუკიდებლობის აღდგენისა და იტალიასთან დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარების შემდგომ, ორ ქვეყანას შორის არსებული მჭიდრო მეგობრული კავშირები და ნაყოფიერი თანამშრომლობა მრავალი მიმართულებით, მნიშვნელოვან მონაპოვარს წარმოადგენს და იმედი მაქვს, რომ მომავალში ეს ურთიერთობები კიდევ უფრო მეტად დინამიური გახდება.

მსურს, მაღლობა გადავუხადო საქართველოში იტალიის საელჩოს, პალერმოს კომუნის ბიბლიოთეკას და ყველას, ვინც ამ წიგნის გამოცემაში საკუთარი წვლილი შეიტანა.

როგორც ცნობილი ქართველი პუბლიცისტი, აკაკი ბაქრაძე, წერდა: „ქრისტოფორო კასტელის ალბომს არაერთგზის მიუბრუნდება ქართული მწერლობა და მეცნიერება და არაერთგზის დაგვიდგება თვალწინ იტალიელი ბერი, რომელმაც თავისი 26 წლიანი შრომა დაამთავრა სიტყვებით – „მრავალი წლის განმავლობაში საქართველო ჩემი სატრფო იყო“.

KONSTANTINE SURGULADZE AMBASCIATORE DI GEORGIA IN ITALIA

Le relazioni tra il popolo georgiano e quello italiano abbracciano due millenni di storia. Nell'arco dei secoli queste relazioni si sono evolute attivamente nel contesto politico, socioeconomico e scientifico-culturale e ciascuna delle sue fasi è stata accompagnata da un gran numero di personaggi illustri di entrambe le parti che hanno lasciato un segno indelebile nella loro vita.

Cristoforo Castelli è proprio uno di loro. Il monaco teatino ci ha lasciato il patrimonio di inestimabile valore che non solo descrive perfettamente la Georgia del XVII secolo e la vita socioculturale dei georgiani, ma fornisce le informazioni importanti sui protagonisti di quel tempo e rappresenta una preziosa fonte storica della diplomazia georgiana.

È simbolico che questa edizione sia dedicata al 30° anniversario dell'instaurazione delle relazioni diplomatiche tra la Georgia e l'Italia.

Dai tempi degli statisti georgiani dell'era Castelli fino ai giorni nostri, compresi i rapporti tra la Prima Repubblica Democratica di Georgia (1918-21) e il Regno d'Italia, le aspirazioni dello Stato georgiano sono sempre state orientate verso l'Europa. Il popolo georgiano, considerando i valori comuni, vede sé stesso come parte integrante della civiltà europea.

A seguito del ripristino dell'indipendenza della Georgia e l'instaurazione delle relazioni diplomatiche con l'Italia, la stretta amicizia tra i due paesi e la fruttuosa cooperazione nei vari settori rappresentano un traguardo importante. Sono certo che queste relazioni potranno diventare ancora più dinamiche in futuro.

Ringrazio l'Ambasciata d'Italia in Georgia, la Biblioteca Comunale di Palermo e tutti coloro che hanno contribuito alla pubblicazione del presente libro.

Secondo Akaki Bakradze, noto scrittore georgiano, i letterati e gli scienziati georgiani riprenderanno l'album di Cristoforo Castelli molte volte e riscopriranno un monaco italiano che ha definito il suo lavoro di 26 anni con le seguenti parole: "la Georgia fu sposa mia, per il corso di molti anni".

KONSTANTINE SURGULADZE AMBASSADOR OF GEORGIA TO ITALY

The true age of Georgian-Italian relations is roughly two thousand years. These ties have been developing through centuries in political, social-economical and science-cultural context; have been maintained by the endeavours on both sides of numerous distinctive figures that had left the indelible traces on their way.

One of these renowned figures is Cristoforo Castelli. The Theatine monk of the 17th century had left invaluable historical materials describing not only the social-political nuances of the lives of Georgians but also supplying us with the interesting facts about the important people of that age. Thus, Castelli's work is truly considered as the document of great value for us.

It's deeply symbolic that this issue is dedicated to the 30th anniversary of Georgian-Italian diplomatic relations.

Starting from Castelli's age, including the period of the first Georgian Republic and up to nowadays, the aspiration of the Georgian state and its people has been directed to Europe as the nation has always believed to be the part of European Civilization. And this belief has been based on the common values.

After the restoration of our sovereignty and establishing diplomatic relationship with Italy, we have considered the friendly ties and fruitful cooperation between two countries as a great achievement and I hope these relationships will become more dynamic in future.

I would like to take this opportunity to express my gratitude to the Italian Embassy in Tbilisi, to the Community Library of Palermo and to all those who contributed to the edition.

Our well-known publicist Akaki Bakradze wrote in his book: "There is no doubt that in future Georgian writers and scientists will turn to Castelli's album many times and envision the Italian monk who had crowned his work by these words – Georgia has been my bride for many years".

კრისტოფორო კასტელი
და საქართველო

CRISTOFORO CASTELLI
E LA GEORGIA

CRISTOFORO CASTELLI
AND GEORGIA

კრისტოფორო კასტელი და საქართველო

ზაზა საირთლადე
მარიეტა ჩიხლაძე

იტალიისა და საქართველოს მრავალსაუკუნოვანი ურთიერთობის მანძილზე XVII საუკუნის პირველი ნახევარი ის გამორჩეული მონაკვეთია, რომელიც საქართველოში თეატინელ მამათა მოღვაწეობას უკავშირდება. მათ შორის უმნიშვნელოვანესია პატრი კრისტოფორო კასტელის (1600-1659) მოღვაწეობა – მის მიერ შედგენილი რელაციები, წერილები და მრავალრიცხოვანი ნახატები უაღრესად ფასეულია ქართული ყოფისა და კულტურის ისტორიისთვის.

გნობილია, რომ კრისტოფორო კასტელი მართლმადიდებელი სამყაროს ჩრდილო-აღმოსავლეთ კიდეში მდებარე სამწყსოში გასაგზავნთა შორის თავისი სამხატვრო ნიჭისა და სამედიცინო ცოდნის წყალობით შეირჩა – ამას მოწმობს ქართლ-კახეთის მეფის, თეიმურაზ I-ის (1589-1663) და აღმოსავლეთ საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქის, ზაქარეას (1613-1630) წერილი, რომელშიც, სხვა საკითხთა გვერდით, იყო მიმართვა – საქართველოში გამოგზავნათ მედიცინასა და მხატვრობაში კარგად გათვითცნობიერებული პირი: „*გთხოვთ, გამოგვიგზავნოთ ერთი გამოცდილი ექიმი და ერთი მხატვარი უკლესიის მოსახატად. ასეთები აქ არა-ვინ გვყავს, რომ ჩვენი დაქველავი ქვეყანა აღვადგინოთ*“.

საქართველოში კრისტოფორო კასტელი 1631 წელს გამოემგზავრა; აქ იგი ერთი წლის შემდეგ ჩამოვიდა და თითქმის ოცდახუთი წელი დაჰყო (1631-1654). კასტელი ხშირად ინტერესს იჩენდა საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში თავისი საქმიანობის აღსასრულებლად: იყო ქართლში, გურიაში, აჭარაში, იმერეთში, სამეგრელოში, სვანეთში, აფხაზეთში. მან მალევე გაითქვა სახელი, როგორც გაწაფულმა მხატვარმა და გამოცდილმა მეურნელმა. სწორედ მისი ნიჭის წყალობით კასტელი დიდად იყო მიღებული ქართულ მეფე-დიდებულთა კარზე. თეატინელი მამა ასევე კარგად გაეცნო ქვეყნის მოსახლეობის ყოფას. საქართველოში ყოფნის წლებში იგი გაშუდგებით წერდა და ხატავდა, ქმნიდა საზოგადოების სხვადასხვა სოციალური ფენის წარმომადგენელთა პორტრეტებს, ადგენდა რუკებს; ასევე დიდ ყურადღებას და ინტერესს იჩენდა ადგილობრივი ყოფისადმი – აკვირდებოდა, აღწერდა და ნახატებში აღბეჭდავდა ყოფას და სამეურნეო საქმიანობას, დღესასწაულებს, გართობა-თამაშობებს. 1650 წლიდან ქართლისა და სამეგრელოს მისიების ვიცე-პრეფექტის თანამდებობა კასტელის ავალდებულებდა, ყოველწლიურად

რომისთვის გაეგზავნა ვრცელი აღწერითი რელაციები და საკუთარ თავზე აედო ყოველგვარი მიმოწერა. სწორედ ამ საპასუხისმგებლო მოვალეობის ნაყოფია ის უძვირფასესი მასალა, რომელიც კასტელიმ დატოვა წერილების, რელაციებისა და ალბომებში გაერთიანებული ნახატების სახით.

1654 წელს, როული და ხანგრძლივი მოგზაურობის შემდეგ, კრისტოფორო კასტელი სამშობლოში გაემგზავრა და 1655 წელს რომში ჩავიდა. როგორც თავად მოგვითხრობს, იმ დროისთვის მას ჯერ კიდევ თან ჰქონდა ოცდახუთი წლის ნაღვანი – რელაციები, წერილები, ნახატები, რუკები. პაპმა ალექსანდრე VII-მ გულთბილად მიიღო მისიონერი და ხანგრძლივი ღვაწლის შემდეგ დაასვენებლად შინ, პალერმოში გაამგზავრა. ნეაპოლიდან პალერმოსკენ მიმავალმა კასტელიმ თავისი განძი გემის კაპიტანს ჩააბარა. იმ დღის შემდეგ ძვირფას ალბომთანგან ერთ-ერთის კვალი საშუალოდ იყარგება. კასტელის მითითებით, სწორედ ამ ალბომში იყო თავმოყრილი მისი საუკეთესო ნამუშევრები, მათ შორის – საქართველოს ვულგარული მწყემსმთავართა და მეფე-დიდებულთა პორტრეტები. პალერმოში დაბინდარებული, სამოც წელს მიტანებული და მხედველობადაქვეითებული კასტელი, მესხიერებაზე დაყრდნობით, თავს იღებს ხელახლა აღწეროს საქართველოში ნახები და ცხოვრების უკანასკნელ ორ წელს (1657-1659) საქართველოდან სიცილისკენ მგზავრობას გადარჩენილი მასალის დალაგებას და დაკარგულის აღდგენას შეაღწევს.

კრისტოფორო კასტელის საქართველოში მოღვაწეობასთან დაკავშირებული, ჩვენთვის ცნობილი მასალები მოიცავს იტალიის არქივებში გაბნეულ წერილებს და რელაციებს (რომი, ფლორენცია, ნეაპოლი); შვიდ ალბომს ათასამდე ნახატით, რომელიც დღეს პალერმოს *Biblioteca Comunale "Leonardo Sciascia"*-ს საცავში ინახება (კრისტოფორო კასტელი, XVII ს. ხელნაწერთა არქივი, ალბომები 3QdE92-98). კასტელის შვიდივე ალბომი, ძირითადად, ნახატებსა და ესკიზებს აერთიანებს, თუმცა ასევე შეიცავს ტექსტებსაც, მინაწერებისა და ვრცელი მსჯელობების სახით. ალბომებში გაერთიანებულია როგორც საქართველოდან იტალიისკენ მგზავრობას გადარჩენილი, ისე შემდგომ, პალერმოში, მესხიერებით შექმნილი ნახატები და ტექსტები. მასალა, ძირითადად, თემატურად არის დალაგებული, თუმცა არ არის მკაცრად დაყოფილი, ამასთან, შეძლებისდაგვარად დალაგებულია გარკვეული თანმიმდევრობით. ესაა პორტრეტები, არქიტექტურა, ყოფა, სხვადასხვა ეროვნების ხალხთა სამოსი და ა.შ. იმავდროულად, 1657-1659 წლებში, კასტელიმ დაწერა საქართველოში თავისი ოცდახუთწლიანი ცხოვრების შემაჯამებელი რელაცია – სიტყვიერი გადმოცემა მის მიერ ხატოვნად აღბეჭდილი საქართველოს: „დაწერე რა ჩემი დაახლოებით ოცდახუთწლიანი მოგზაურობა, როდესაც ვიყავი მე, უთირის წარგზავნილი ადმოსავლეთში, და მისდა შესატყვისად რუდუნებით ავსახე ქაღალდზე ყოველი დავალება, დაკისრებული პროპაგანდა ფიქვს წმინდა კონგრეგაციისგან [...] სახეები ისეთი წარჩინებულებისა, როგორებიც იყვნენ თავადნი და მეფენი იმ ქვეყნებისა, რომელთაც ვემსახურე მე უქიშად და სხვა ხელობებით,

ავსახე ფურცლებზე მათი სახელებით და გვარებით, და [...] ადგილები, დრო და მოწმობები, რომლებიც ვინაიდან არიან ძლიერ განსხვავებული ჩვენგან, იყო საბუღალისხმო შესვენობად“.

დასახელებული მასალის ქრონოლოგიურად მოწესრიგების თვალსაზრისით მნიშვნელოვან წყაროს წარმოადგენს კასტელის მიერ საქართველოდან იტალიაში გაგზავნილი წერილები, რომლებიც 1632-1654 წლებით თარიღდება. წერილებს დღიურის ფორმას აქვს, მათი შინაარსი და ფორმა იცვლება ადრესატების მიხედვით და, მეტწილად, აღწერილი ხასიათისაა – ისინი იწყება საქართველოში გამომგზავრებით ალექსოდან (1631). ამ წერილებში მრავლადაა სხვადასხვა სახის დაკვირვებები, რადგან კასტელი აღწერს ყოველივეს, რაც ცნობისმოყვარე და ნიჭიერი პატრის ყურადღებას იპყრობდა.

კრისტოფორო კასტელის მიერ თავმოყრილი მასალები – წერილები, რელაციები და ნახატები – დაედო საფუძვლად წინამდებარე პუბლიკაციას. ამ მხრივ გამორჩეულია მისი ნახატები, რომლებიც უაღრესად ფასეულია XVII საუკუნის პირველი ნახევრის საქართველოს ისტორიის, ყოფისა და კულტურის შესასწავლად. პალერმოში დაცული ხელნაწერი ალბომებიდან შეირჩა ის ნახატები, რომლებიც ყველაზე უკეთ ასახავს თეატინელი ბერის პატრის ხანგრძლივ მკვიდრობას და მოღვაწეობას მორეულ და შეუცნობ ქვეყანაში და მისი თვალთ დანახულ საქართველოს სხვადასხვა მხრივ წარმოაჩენს: ესაა პორტრეტები, სამოსი, ხელობა, არქიტექტურა, ყოფა, სამურნეო საქმიანობა და ა.შ. ნახატების შინაარსის, მათში ასახულთა ვინაობის გასარკვევად არსებითი მნიშვნელობისაა კასტელის მიერ ნახატებზე გაკეთებული ზედწარწერები, ისევე როგორც თეატინელი მამის წერილებსა და რელაციებში გაბნეული და ამოკითხული ინფორმაცია, რომელიც ამა თუ იმ ნახატს უკავშირდება. წინამდებარე პუბლიკაციის მომზადებისას ასევე მნიშვნელოვანი აღმოჩნდა ქართული საისტორიო წყაროები, რომლებიც ზოგ შემთხვევაში განსხვავდება კასტელისეული მონათხრობისაგან.

პუბლიკაციისთვის შერჩეული ნახატების თანმიმდევრობას საფუძვლად დაედო კრისტოფორო კასტელის მოღვაწეობა საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში, თეატინელთა ახლად დაარსებულ რეზიდენციებში. ესაა გორი, სადაც კასტელი პირველად ჩავიდა და თითქმის ორი წელი დაჰყო (1632-1633/34); გურია, სადაც თეატინელმა მამამ შვიდი წელი გაატარა დასავლეთ საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის მალაქია გურიელის კეთილი ნებით (1633/34-1639); სამეგრელო, სადაც მან ყველაზე ხანგრძლივი დრო დაჰყო ოდიშის მთავრის, ლევან II დადიანის კარზე (1640-1654); იმერეთი, სადაც იგი იმერეთის მეფეს ალექსანდრე III-ს ნებართვით ორი წლის განმავლობაში იმყოფებოდა (1646-1648). იმავდროულად კასტელი მოგზაურობდა აფხაზეთში, სვანეთში, აჭარაში, რაზეც ნათლად მეტყველებს აღნიშნულ პუბლიკაციაში ჩართული, ამ მხარეებთან დაკავშირებული ნახატები თუ ესკიზები.

გამოცემისთვის შერჩეული ნახატები წარმოაჩენს XVII საუკუნის პირველი ნახევრის საქართველოს მრავლისამომცველ სურათს – ყოველივე ამის წყალობით ეს ხატოვანი მასალა ქვეყნის ისტორიის, ყოფისა და კულტურის ამსახველი სწორუპოვარი წყაროს მნიშვნელობას იძენს. კრისტოფორო კასტელიმ შემოგვინახა მრავალმხრივ საგულისხმო ხატოვანი და სიტყვიერი ცნობები იმჟამინდელი საქართველოს ყოფაზე, მეურნეობაზე, საცხოვრებელ, სათავდაცვო თუ საეკლესიო არქიტექტურაზე, სახვით ხელოვნებაზე, სამოსსა და სამკაულზე, ადგილობრივ წეს-ჩვეულებებსა და ტრადიციებზე; მის მიერ შექმნილი პორტრეტები აღბეჭდავს ქვეყნის როგორც უზენაეს საერო და სასულიერო მმართველთა, ისე დიდებულთა და საეკლესიო იერარქთა, აგრეთვე დაბალი სოციალური ფენის წარმომადგენელთა სახეებს; შერჩეული მასალა უაღრესად ფასეულია ისეთი სფეროებისთვისაც, როგორებიცაა შიდა და საგარეო პოლიტიკური ურთიერთობები, ეთნოკონფესიური და სოციალური ვითარება, კულტურული ანთროპოლოგია და ა.შ.

დოკუმენტირების მიზნით შექმნილ ამ სიტყვიერ და ხატოვან მასალაში ორი მთავარი თემა გამოიყოფა: თავად კასტელის, როგორც სასულიერო მოღვაწის პიროვნება და საქართველო, მისი მრავლისმომცველი ისტორიითა და რეალიებით, ყოფითი ტრადიციითა და კულტურით – ყოველივე ეს ერთიმეორისგან განუყოფელი და ერთმანეთის შემაჯსებელი ის მონათხრობია, რომელიც მუდმივად დარჩება ევროპის აღმოსავლეთ კიდეში არსებული, ძველი და თვითმყოფადი კულტურის მქონე ქვეყნის შესაცნობ ერთ-ერთ მნიშვნელოვან და საგულისხმო პირველწყაროდ.

CRISTOFORO CASTELLI E LA GEORGIA

ZAZA SKHIRTADZE

MARIETTA CHIKLADZE

La prima metà del XVII secolo rappresenta un periodo del tutto eccezionale nei rapporti secolari tra l'Italia e la Georgia, legato prevalentemente all'attività dei Padri Teatini. Tra essi, spicca la figura di Cristoforo Castelli (1600-1659): le sue relazioni e lettere, i suoi numerosi disegni hanno una rilevanza unica per la storia della cultura e vita quotidiana della Georgia.

È noto che Cristoforo Castelli fu selezionato per essere inviato all'estremo limite nord-orientale del mondo cristiano ortodosso, in ragione del suo talento per la pittura e delle sue conoscenze nel campo della medicina; lo testimonia una lettera, stesa da Re Teimuraz I (1589-1663) di Kartli e Kakheti e da Zakaria (1613-1630), Catholicos Patriarca della Georgia Orientale. Accanto ad altre questioni, gli autori della lettera chiedevano al destinatario di mandare in Georgia una persona con profonde conoscenze e preparazione in medicina e in pittura; infatti, la lettera contiene un passaggio che recita: *"...mandateci un medico esperto e un pittore che possa affrescare le nostre chiese. Non abbiamo tali persone ma ci servono per ricostruire il nostro paese, raso al suolo"*

Nel 1631, Cristoforo Castelli partì per la Georgia; vi arrivò dopo un anno e vi rimase circa 25 anni (1631-1654). Viaggiò in quasi tutte le regioni della Georgia per le sue attività; visitò Kartli, Guria, Adjara, Imereti, Samegrelo, Svaneti e Abkhazia. Presto si guadagnò una fama di pittore abile e di medico esperto. Grazie al suo talento fu riconosciuto ed accolto nelle corti delle famiglie reali e dei principi della Georgia. Il Padre Teatino conobbe bene la vita quotidiana del popolo locale. Per tutto il periodo passato in Georgia, Castelli scrisse e dipinse continuamente; dipinse ritratti dei rappresentanti di vari strati sociali, creò mappe geografiche; dimostrò attenzione e interesse profondo per la vita locale; osservò, descrisse e raffigurò la vita quotidiana e varie attività, feste, giochi e divertimenti. Dal 1650, il nuovo incarico di Vice Prefetto della missione in Kartli e Samegrelo, lo obbligava a spedire annualmente a Roma relazioni ampie e descrittive, nonché a assumere responsabilità per ogni tipo di corrispondenza. Il frutto di quest'attività di grande responsabilità è l'eredità preziosa lasciata dal Padre Teatino: lettere, relazioni e album di schizzi e disegni.

Nel 1654, Cristoforo Castelli partì per far rientro in Patria e nel 1655, dopo un viaggio lungo e complicato, arrivò a Roma. Egli raccontò che a quel tempo aveva ancora con sé tutte le opere, create nel corso di 25 anni: relazioni, lettere, disegni, mappe. Papa Alessandro VII lo accolse cordialmente e gli permise di partire per Palermo per un meritato riposo

dopo il lungo e faticoso servizio. Durante il viaggio da Napoli a Palermo, il Padre Teatino consegnò tutto il suo bagaglio, comprese le sue opere, al capitano della nave. Da quel giorno si perse per sempre la traccia di un album. Secondo Castelli, quell'album conteneva i suoi migliori lavori, compresi i ritratti delle supreme autorità ecclesiastiche, dei principi e dei re della Georgia. Stabilitosi a Palermo, Castelli, che era ormai sui sessant'anni e con la vista rovinata, sulla base della sola memoria, si mise a disegnare di nuovo tutto quello che aveva visto in Georgia; dedicò gli ultimi due anni della sua vita (1657-1659) alla sistemazione del materiale salvato dal viaggio e al ripristino di quello che era stato perso.

I materiali a noi noti e relativi alle attività di Castelli in Georgia includono lettere e relazioni sparse negli archivi di Roma, Firenze e Napoli. Sette album, con circa mille dipinti, sono oggi custoditi nella Biblioteca Comunale *Leonardo Sciascia* di Palermo (C. Castelli, *Album di disegni*, Mss sec. XVII in fog., 3QqE92-98). I sette album di Castelli raccolgono principalmente disegni e schizzi, ma contengono anche testi, iscrizioni e ampi ragionamenti. Si tratta sia dei lavori portati in viaggio dalla Georgia all'Italia, sia di quelli ricostruiti a memoria, dopo l'arrivo del Padre Teatino a Palermo. In generale, il materiale è raccolto su base tematica anche se non è rigorosamente diviso e sistemato in un certo ordine: ritratti, architettura, vita quotidiana, abbigliamento di persone di diverse nazionalità e altro. Allo stesso tempo, negli anni 1657-1659, Castelli scrisse una relazione riassuntiva dei venticinque anni, vissuti in Georgia – un resoconto verbale della Georgia impressa nella sua memoria. Egli scrisse: *"Ho descritto il mio viaggio di circa venticinque anni, quando fui umile inviato in Oriente e in seguito ho raffigurato con diligenza sulla carta ogni commissione della Santa Congregazione della Propaganda Fide [...]: indicando nomi e cognomi, ho rappresentato i volti di nobili, principi e re del paese, nel quale ho servito come medico e dove ho esercitato altri mestieri; ho indicato luoghi, tempo e testimonianze, dato che sono molto diversi da noi; li ho ritenuti notevoli e degni di essere conosciuti."*

Una fonte importante per mettere in ordine cronologico il materiale menzionato sono le lettere spedite da Castelli dalla Georgia in Italia, che risalgono agli anni fra il 1632 e il 1654. Le lettere assomigliano a diari, la loro forma e il loro contenuto variano a seconda dei destinatari; queste lettere hanno carattere descrittivo e prendono inizio dal momento della partenza per la Georgia da Aleppo, nel 1631. Esse contengono varie osservazioni, dato che Castelli descrive tutto quello che attira l'attenzione del curioso e talentuoso Padre Teatino.

La base della presente pubblicazione sono lettere, relazioni e disegni, realizzati da Castelli. I disegni riprodotti sono eccezionali; essi hanno un valore assoluto per lo studio della storia, della vita quotidiana e della cultura della Georgia della prima metà del Seicento. Dalla collezione castelliana, custodita a Palermo, sono stati selezionati i disegni che rappresentano nel modo migliore e sotto vari aspetti il lungo soggiorno e i viaggi del Padre Teatino in un Paese lontano e sconosciuto. Essi sono ritratti, immagini di abbigliamento, mestieri, architettura, vita, attività agricola e altro. Per la comprensione del contenuto dei dipinti e l'identificazione delle persone raffigurate, sono essenziali le annotazioni fatte da Castelli, nonché le informazioni sparse e decifrate nelle lettere e nelle relazioni

del Padre Teatino. Nel processo di preparazione della presente pubblicazione, sono risultate importanti anche le fonti storiche georgiane che in certi casi sono differenti dalla narrazione di Castelli.

La sequenza delle immagini si basa sull'attività e sui vari periodi del soggiorno di Castelli nelle appena fondate residenze dei Teatini: Gori, la prima città georgiana dove arrivò Castelli e rimane per due anni (1632-1633/34); Guria, dove il Padre Teatino passò sette anni grazie alla benevolenza del Catholicos Patriarca della Georgia Occidentale, Malakia Guriei (1633/1634-1639); Samegrelo, dove il Padre Teatino trascorse il più lungo periodo del suo soggiorno georgiano, alla corte del Principe Levan II Dadiani (1640-1654); Imereti, dove stette due anni (1646-1648) per volontà di Alexandre III di Imereti. Allo stesso tempo, Castelli viaggiò in Abkhazia, Svaneti, Adjara, come è evidente dagli schizzi e disegni di queste regioni.

Le immagini selezionate rappresentano un quadro multidimensionale della Georgia nella prima metà del XVII secolo; perciò, questo materiale documentale acquista valenza di fonte storica accurata e affidabile sulla vita e sulla cultura della Georgia. Castelli ci ha lasciato testimonianze scritte e raffigurazioni artistiche della vita quotidiana e rurale, dell'architettura civile, sacra e militare, delle Belle Arti, dell'abbigliamento e dei gioielli, delle tradizioni e dei costumi locali. I ritratti creati da Castelli raffigurano volti di sovrani e patriarchi, nobili e rappresentanti della gerarchia ecclesiastica, ma anche di ceti sociali più bassi. Il materiale selezionato è estremamente prezioso per la storia della politica interna ed estera, per la situazione etno-confessionale e sociale, per l'antropologia culturale e altro.

Sono due i temi che spiccano in questo materiale di testimonianze scritte e raffigurazioni artistiche, raccolto a scopo documentale: la personalità di Castelli stesso, nella sua veste di ecclesiastico, e la Georgia, con la sua ricca storia e realtà, le sue tradizioni di vita quotidiana e la sua cultura. Tutto ciò rappresenta una narrazione indissolubile e reciprocamente complementare, che rimarrà per sempre una fonte importante e attendibile per la conoscenza di un Paese, sito al limite estremo dell'Europa Orientale, dalla cultura unica e antica.

CRISTOFORO CASTELLI AND GEORGIA

ZAZA SKHIRTLDADZE

MARIETTA CHIKLADZE

In the centuries-long Italo-Georgian relations, the first part of the 17th century was distinctive due to the activities of the Theatines in Georgia. Among them, most prominent was Padre Cristoforo Castelli (1600-1659). His reports, letters and numerous drawings are extremely important for the historic depiction of Georgia's social life and culture.

It is known that the major reasons for selecting Cristoforo Castelli to serve the congregation in the Northeastern part of the Orthodox Christian world included his artistic talent and medical expertise. This is evident in the letter sent by Teimuraz 1 (1589-1663), King of Kartli-Kakheti, and Zakaria (1613-1630), Catholicos Patriarch of Eastern Georgia, in which, among other issues, they requested to send to Georgia a person well-versed in medicine and arts: *"Please dispatch one experienced doctor and one artist to paint the frescoes in the churches. We do not have here anybody proficient in these to help us restore our nation in deplorable state."*

Cristoforo Castelli departed for Georgia in 1631 and arrived one year later spending almost 25 years of his life (1631-1654) here. To perform his duties, Castelli often traveled to different regions of Georgia, including Kartli, Guria, Adjara, Imereti, Samegrelo, Svaneti, Abkhazia. Very soon upon his arrival he made a reputation for his mastery of art and experience as a doctor. Because of his gifts, Castelli was kindly welcomed at the courts of Georgian kings and princes. The Theatine familiarized himself with the social life of the country population. In the years spent in Georgia, he regularly wrote and drew creating the portraits of members of different social strata and maps. He also focused on social life of locals, observing and depicting in his drawings the pictures of daily routine, farming, celebrations, and games. Starting from 1650, his position of Vice Prefect of the Missions in Kartli and Samegrelo included the duty of regular annual descriptive reporting to Rome and put him in charge of all correspondence. Due to this important duty, Castelli left extremely valuable material in the form of letters, reports, and albums with compilations of drawings.

After a complicated and long journey back home that started in 1654, Castelli arrived in Rome in 1655. As he wrote, by this time he still had with him the results of almost 25 years of work that included reports, letters, drawings, and maps. Pope Alexander VII warmly welcomed him and sent him for well-deserved rest, to Palermo. On his way from Naples to Palermo, on board a ship, Castelli entrusted the ship captain with the task of taking care for his treasure. On that day one of the precious albums disappeared forever. As Castelli

noted, this album contained his best works, including the portraits of Georgian religious leaders, kings and noblemen. Settled in Palermo, in his late 50s and with deteriorating eyesight, Castelli attempted to draw again what he had observed in Georgia and spent the last two years of his life (1657-1659) sorting his material and restoring the lost drawings by relying only on his memory.

The material related to Cristoforo Castelli's mission in Georgia that we know about includes letters and reports scattered in archives of Rome, Florence, and Naples; seven albums with up to one thousand drawings kept in storage of Palermo's "*Biblioteca Comunale "Leonardo Sciascia."*" (C. Castelli, *Album di disegni*, Mss sec. XVII in fog., 3QqE92-98). All seven albums by Castelli are compilations of drawings and sketches with texts, inscriptions and long discussions. In these albums are collected both the works that survived the journey to Italy and the drawings and texts Castelli created again in Palermo relying on his memory. The material is arranged mostly thematically, without strictly structured categories, simply following a certain sequence: portraits, architecture, social life, clothes of different ethnic group members and others. In 1657-1659, Castelli drafted a report summarizing his almost 25-years-long life in Georgia, in which he verbally conveyed artistic depiction of Georgia: "*I described my almost 25-years-long journey in Georgia, when I, a humble man, was sent on a mission to the East. To perform the mission, I routinely depicted my duties on paper as tasked by Sacra Congregatio de Propaganda Fide. ... I filled the albums with faces, names and last names of noblemen, princes and kings, whom I served as a doctor or in other capacity indicating [...] location, time and evidence as they were arousing curiosity to learn about people and places so different from ours.*"

When attempting to chronologically arrange this material, a significant source is the letters dated by 1632-1654 Castelli forwarded from Georgia. The letters are in the form of personal diaries with their content and form changing dependent on the addressee and mostly descriptive in nature. They commence with Castelli's departure to Georgia through Aleppo in 1631. In these letters we find numerous different observations as Castelli depicted everything that drew the attention of the curious and observant gifted priest.

The material Castelli collected, including letters, reports, and drawings, are the basis of this publication. In this collection, his drawings are especially significant; they are extremely valuable for studying history, social life and culture of Georgia in the first part of the 17th century. From the handwritten albums kept in Palermo were selected those drawings that best describe the Theatine's long mission and legacy in a distant and unknown country giving us a diverse view of Georgia seen through his eyes in portraits, clothes, crafts, architecture, social life, agriculture, and other. In determining the content of the drawings and the personalities and localities they depict, inscriptions made by Castelli are essential, as well as information scattered in his letters and reports related to certain drawings. In preparation of this publication, we found valuable consultation with Georgian historical sources, which sometimes differ from Castelli's notes.

The sequence of drawings selected for the publication is based on Castelli's service in newly founded residences of the Theatines in different regions of Georgia. These are Gori, the first Georgian town Castelli arrived in and spent almost two initial years (1632-

1633/1634); Guria, in which Castelli spent seven years due to good will of Malakia Gurieli, Catholicos Patriarch of West Georgia (1633/1634-1639); Samegrelo, where the priest stayed longest at the court of Levan II Dadiani, Prince of Odishi (1640-1654); Imereti, in which Castelli stayed for two years with the permission granted him by Alexander III, King of Imereti (1646-1648); but at the same time, Castelli travelled a lot in Abkhazia, Svaneti, and Adjara, which is clearly reflected in drawings and sketches related to these regions and included in this publication.

The selection of the drawings for this publication attempted to present a comprehensive picture of Georgia in the first part of the 17th century but this artistic material has an equally added value of a source depicting the country's history, social life, and culture in those days. Cristoforo Castelli brought to us diverse artistic and literary reports about agriculture, daily life, residences, defensive and religious architecture, applied arts, clothes, jewelry, and local habits and traditions. Castelli's portraits describe the country's secular and spiritual leaders, nobility and clergymen, as well as representatives of the lowest social strata. The selected material is extremely valuable in its reflection of domestic and foreign political relations, ethnoconfessional or social situation, and cultural anthropology in Georgia.

This literary and artistic material, created for documentation purposes, has two distinct themes: Castelli as a spiritual personality and Georgia with its multifaceted history and realities, habits, traditions and culture. These two concepts make an inalienable and mutually complementary story, which will remain forever a significant primary source for exploring this Nation located in the Eastern flank of Europe with its ancient and unique culture.

ნახატები

DISEGNI

DRAWINGS

[illegible]

Suoi mi piaceva

P. & Tremble. J. D. & P. Nelson on
house were by him at R. D. - P. D.

Chi ha due uoi non è spacciato. Chi ha
due uoi non è spacciato. Chi ha due uoi non è spacciato.

[Faint handwritten notes at the bottom of the page, possibly bleed-through from the reverse side.]

*Dona Spide was a Latin
and a woman, a man,
the first of the family
to be killed by the
invasion.*

Dr. J. S. Norton & wife have sold the same
to the same party, George D. D.
Lyon, who has the same of the same
person in New York City.

ქართლ-კახეთის მეფის, თეიმურაზ I-ის (1589-1663) და კრისტოფორო კასტელის შეხვედრა 1632 წელს, თეატინელი მამის გორში ჩამოსვლის პირველ დღეებში უნდა შემდგარიყო. ამ შეხვედრისას, მეფის განგებით, თეატინელ მამებს მიეცათ რეზიდენცია და ქადაგების უფლება. კასტელი იმთავითვე დაახლოვებია სამეფო კარის წევრებს; აღნიშნული სცენაგ ამახ მოწმობს – მასზე წარმოდგენილია კრისტოფორო კასტელი, რომელიც მეფეს ესაუბრება. გრძელსახელოებიანი, ორნამენტული სახეებით გამშვენებული კაბა და მოსასხამი წარმოაჩენს თეიმურაზ I-ის ძალმოსილებას; მისგან განსხვავებით, კასტელის ფიგურა მხოლოდ კონტურით არის მოხაზული, მისი დგომა და ჟესტები კი მეფე თეიმურაზისადმი მოყრდნულებას და თავმდაბლობას განაცხადებს. გაყრუი ხელით შესრულებული მინაწერი მეფის წარმომავლობას გვამცნობს.

L'incontro di Cristoforo Castelli con Re Teimuraz I di Kartli-Kakheti (1589-1663) avvenne probabilmente nel 1632, nei primi giorni dell'arrivo dei Padri Teatini a Gori. In quest'incontro, in base all'ordinanza reale, i Padri ricevettero una sede e il diritto di predicare. Fin dall'inizio Castelli avrebbe fatto amicizia con i membri della famiglia reale; lo testimonia la scena che rappresenta il Padre Teatino che conversa con il Re. Il vestito a maniche lunghe, decorato da ornamenti, e il mantello mostrano la potenza di Teimuraz I; a differenza di quest'ultimo, Castelli viene disegnato con un semplice contorno. I suoi gesti e la maniera di stare in piedi esprimono la sua modestia e la riverenza verso Re Teimuraz I. L'iscrizione in corsivo racconta dell'origine del Re.

King of Kartli-Kakheti, Teimuraz I (1589-1663), and Cristoforo Castelli most likely met some time in 1632, in the very first days of Castelli's arrival in Gori. At this meeting, upon the King's decision, the Theatines were handed over a residence and the right to preach. It appears that Castelli got close to the royal family from the very first days; the scene proves that with Castelli depicted conversing with the King. The ornament decorated long sleeve garment and the pelerine portray the power of Teimuraz I; in contrast, Castelli is outlined only in contour lines, with his posture and gesture conveying his humbleness and reverence to Teimuraz I. The handwritten cursive text informs us of the King's origin.

თეიმურაზ I-ისა და მისი მეუღლის, დედოფალ ხორეშანის ამსახველი ნახატის განმარტებითი წარწერა, ლათინურ და იტალიურ ენებზე, ქართლ-კახეთის მეფის ტრაგიკულ ბედზე მოგვითხრობს. კასტელი ქებას ასხამს ქრისტიანობის დამცველ მეფეს, რომელიც, სპარსეთის შაჰისგან დევნილობის პირობებში, იძულებული გახდა ლტოლვილად ეცხოვრა საკუთარ მიწა-წყალზე. კასტელის მიერ შესრულებული პორტრეტი მხრებში ოდნავ მოხრილი მეფისა, რომელსაც დამწუხრებული დედოფალი ამოფარებია, ხატოვნად გადმოსცემს ქვეყნის უზენაესი მმართველი წყვილის ტრაგიკულ ბედს. მეფეს და დედოფალს თავზე ბუმბულებითა და თვლებით გამშვენებული ყიზილბაშური თავსაბურავები მოსავთ. მართმადიდებლური სარწმუნოების მიმდევარ მეფეს სპარსული აღზრდა ჰქონდა მიღებული სპარსეთის შაჰის კარზე, რაც მის ჩაცმულობასა და ინსიგნიებში აისახებოდა. ამის გამოა, რომ კრისტიანოზი კასტელის მიერ შესრულებულ თეიმურაზ I-ის პორტრეტებში მეფის აღმოსავლური ყაიდის სამოსი იმთავითვე შესამჩნევი ხდება.

L'iscrizione esplicativa in latino ed in italiano sul disegno raffigurante Re Teimuraz I di Kartli-Kakheti e la sua consorte, Regina Khoreshan, racconta della sorte tragica del Re. Castelli loda il Re, protettore della Fede Cristiana, il quale era costretto a vivere come un esule in patria, perseguitato dallo Scià persiano. Il ritratto da lui eseguito raffigura il Re, alquanto curvo di spalle, con la Regina rattristata accanto; la composizione racconta in modo figurativo la sorte tragica della coppia reale. Il Re e la Regina indossano copricapi kizilbash. Il Re Cristiano Ortodosso aveva ricevuto un'educazione persiana alla corte dello Scià, che traspare nel modo di vestirsi e nelle insegne. Per questo, gli indumenti orientali del Re sono subito riconoscibili nei ritratti di Teimuraz I eseguiti da Castelli.

The explanatory text in the Latin and Italian languages on the drawing depicting the King of Kartli-Kakheti, Teimuraz I, and his spouse, Queen Khoreshan, tells us about the tragic fate of the King of Kartli-Kakheti. Castelli praises the King, the defender of Christianity, who had to live in exile as a refugee in his own land forced by the Persian Shah. The portrait by Castelli depicting the King with shoulders slightly hunched and the saddened Queen behind him vividly conveys the tragic fate of the supreme ruling couple of the country. The King and the Queen wear Kizilbashi style head coverings (turbans) decorated with feathers and encrusted with jewels. The King, a follower of Orthodox Christian faith, was raised in a the Persian tradition at the Shah's court, which was reflected in his garments and insignia. That is why in the portraits of Teimuraz I by Cristoforo Castelli the King's Oriental clothing and headwear were so distinctive.

Dignus hic est laudi Princeps et Hercules cuius fides propter
Mortales.

Умъ-Инъ-а, Дъ-мъ-Гъ-а. Скъ-а.
Гъ-а-Дъ-а-Скъ-а-Ръ-а.

^{Lea}
L'empereur Charles dix deux Mays parait pour ce permission d'ingr. J'ing;
Rege Portand d'apparatus on et penitente pourrais; à Moschitz. en
Mays Dux. Defenso Eike J'ing vici

H. Pringle

Η Γενική σου
Γραμμή
Τελος εως ημερας σου, ε'μεν
πολις σου.

Thaimouffe Rame
a Rue d'Orléans.

Rec. Corro. su Spese in viaggio, etc. etc.

თეიმურაზ I-ის მეუღლის, ქართლ-კახეთის დედოფლის, ხორემანის სილამაზეზე საქართველოში მოგზაურ თუ მისიით წარმოგზავნილ არაერთ უცხოელს დაუწერია, მათ შორის კასტელისაც – იგი თავის მიწაწერებში ხორემანს ელენეს ადარებს და ამბობს, რომ დედოფლის გამორჩეული სილამაზე გახდა სამეფოს თავის დამტყდარი ძნელბედობის მიზეზი: სპარსეთის შაჰი, აბას I ქართლ-კახეთს სწორედ მის გამო შემოესია, რადგან სურდა ხორემანის ცოლად შერთვო. მიუხედავად იმისა, რომ დედოფლის პორტრეტი მართალი კონტურული ნახატითაა შესრულებული, იგი მხატვრულად გამომსახველი და შეტყვევლია. დედოფალს მაღალი ეგრიტიოთი გამშვენებული გვირგვინი ადგას, სახის ოვალს მსხვილი მარგალიტების რიგი შემოუყვება, ხოლო მკერდს პატიოსანი თვლების ორმწკრივი ყელსაბამი უმშვენებს. დედოფალ ხორემანის პორტრეტი, სავსე სახით და სხეულის ნაცვებით, მკერდზე დაფენილი გრძელი, მსუბუქად დატალღული თმით, მშვენიერი ქალის მთაბედილებას ტოვებს.

Molti viaggiatori o religiosi stranieri, compreso Castelli, scrissero della bellezza della Regina Khoreshan di Kartli-Kakheti, consorte di Re Teimuraz I. Nelle sue iscrizioni, Castelli paragona Khoreshan a Elena e dice che la bellezza della Regina divenne la causa della disgrazia del Regno e dell'invasione di Scià Abbas I, che la voleva sposare. Il ritratto della Regina è artisticamente espressivo ed eloquente, benché sia eseguito con un contorno pallido e tenue. La Regina porta una corona adornata da un'alta egretta; grandi perle circondano l'ovale del viso; il petto è ornato con una collana a due fili di gemme preziose. Il ritratto della Regina Khoreshan, con il volto e il corpo tondeggianti, lunghi capelli leggermente ondulati che cadono sul petto, raffigura una bella donna.

Many foreigners traveling or on a mission to Georgia, including Castelli, described the stunning beauty of Khoreshan, Queen of Kartli-Kakheti, spouse of Teimuraz I. In his inscriptions, Castelli compared Khoreshan to Helen of Troy stating that the Queen's distinctive beauty became the cause of a series of Kingdom's calamities. Because of her, Shah of Persia, Abbas I, invaded Kartli-Kakheti desiring to get married to Khoreshan. Although the portrait of the Queen is done in a faint contour drawing, it is artistically expressive. The Queen wears a crown with aigrette, her oval face is encircled with a series of large pearls and her chest is decorated with a two-row gemstone necklace. The portrait of Queen Khoreshan, with her full face and body contours, long and lightly curled hair on her chest, leaves the impression of a beautiful woman.

როსტომი, იგივე როსტომ ხანი (1565-1658), ბაგრატიონთა სახლის ქართლის მტის წარმომადგენელი, სპარსეთის შაჰის სურვილის თანახმად, ქართლს 1633 წლიდან, ხოლო კახეთს 1648 წლიდან განაგებდა. თეიმურაზ I-ის განდევნის შემდგომ როსტომი, რომელიც იმჟამად ქალაქ გორის აღდგენით იყო დაკავებული, კრისტოფორო კასტელის თავისთან იბარებს და მისთვის გორის ციხე-სიმაგრისა და მისი შემოგარენის ხედის, აგრეთვე რუკების დახატვას სთხოვს სპარსეთის შაჰისთვის გასაგზავნად. როსტომის ერთადერთ პორტრეტს, რომელიც კასტელის მიერ არის შესრულებული, ესკიზის სახე აქვს. ნახატზე ქართლის განმგებელი ხაზგასმული გამომსახველობით, რამდენადმე მანერულად არის წარმოდგენილი, ამასთან ეულად, სამხედრო კარებისა და მეომართა დასების ფონზე.

Rostom Khan o Rostom di Kartli (1565-1658), rappresentante del ceppo cartaliano della Casa Bagrationi; su richiesta di Scià di Persia governò Kartli dal 1633 e Kakheti dal 1648. Dopo l'esilio di Teimuraz I, Rostom Khan, che in quel periodo era coinvolto nella ricostruzione della città di Gori, chiamò Castelli e gli chiese di disegnare schizzi del castello e dei dintorni di Gori, nonché una mappa della località, da inviare allo Scià. L'unico ritratto di Rostom Khan eseguito da Castelli è praticamente uno schizzo. Il Governatore di Kartli viene raffigurato isolato, in modo espressivo e piuttosto manieristico, sullo sfondo degli accampamenti militari e dei guerrieri.

Rostom Khan or King Rostom of Kartli (1565-1658), a representative of the House of Bagrationi Kartli branch, upon the decision of the Persian Shah, ruled in Kartli from 1633 and in Kakheti from 1648. After forcing Teimuraz I into exile, Rostom Khan was occupied with the city of Gori rehabilitation when he summoned Castelli and requested drawing the view of the Gori castle, its surrounding area and maps for the purpose of sending them to the Shah. The only portrait of Rostom Khan by Castelli is a sketch by its nature. In the drawing, the Kartli ruler is presented with demonstrative expressiveness and some mannerism, standing alone, with military tents and warrior groups in the background.

44

Chaitanya Mahaprabhu

Handwritten note in Latin script, likely a marginalia or a small inscription related to the map.

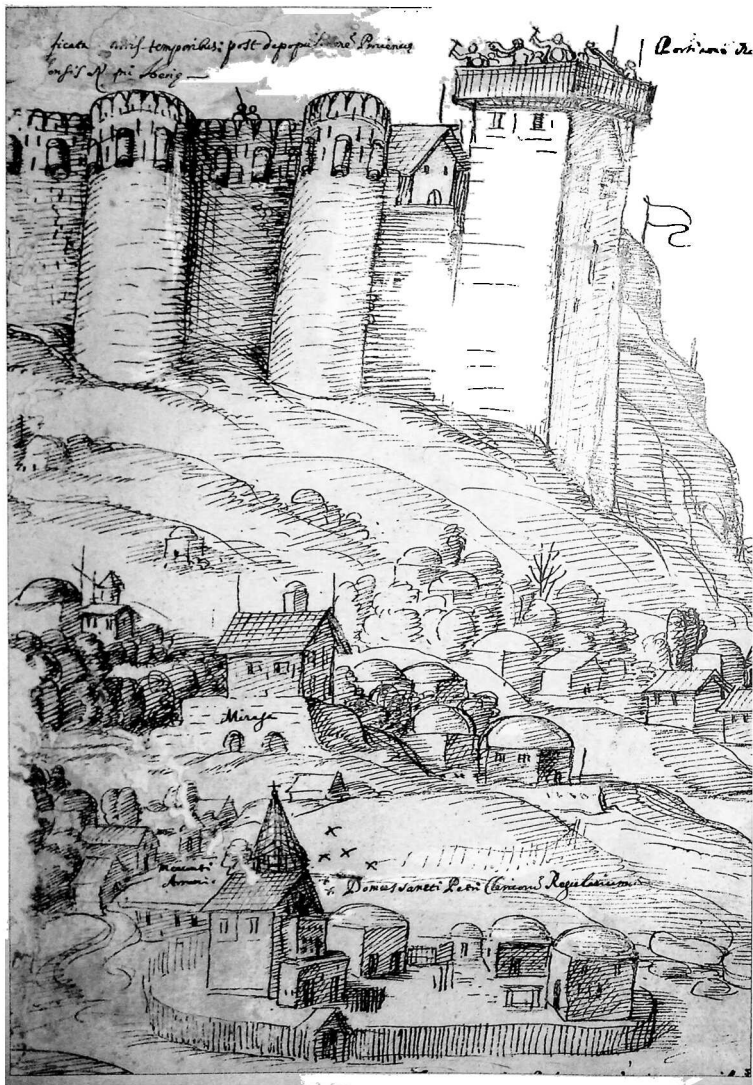
ELENÆ AxtabachXapfosi Regis Persarū Vxorīs IESV C
per Euangeliū filiaē dilectiss. Patrū Cler. RR. in Gorieli Pr
Regni Georgiæ Missionis causā illic comorantiū, Pijssimæ Be
factrici Arcē hanc sub felicissimis ei⁹ Auspicijs Triumphis illustra
ā Restuan Perficæ Militiæ Præfeto postquā de Taimoraz sui Re
mādata continēte vlt⁹ etarinis ā fundamentis erectā fideliterq; hi
calamo mandatā Pr. N. Cl. Reg. Miss. DDD. An. sal. CID IDC XXI.

Handwritten note in Latin script, likely a marginalia or a small inscription related to the map.

De prim
Primam hanc Retidentiam habuimus in Prouincia Carolis
creticis grecis armenis alijsq; Sanctæ Fidei inimicis

ficate annis temporibus: post depopulatione Pomeran-
ensis N. pri. Benig —

Perkins & Co

გორის ციხე-სიმაგრე ერთ-ერთი პირველთაგანია კასტელის მიერ შექმნილი, საქართველოს სხვადასხვა კუთხის ამსახველი ჩანახატთაგან, რომლებიც კომპოზიციის მრავალსიმოცეყოლობით, დეტალურად აღბეჭდილი ნაგებობებით, ისევე როგორც სიუჟეტითა და ცალკეულ ფიგურათა მრავალგვარობით გამოირჩევა. ჩანახატზე აღბეჭდილ სახეთა რაობას ფურცლის ამოებზე მიწერილი და საკუთრივ კომპოზიციაში ჩართული, გაკრული ხელით იტალიურ და ლათინურ ენებზე შესრულებული წარწერები გვაშენებს. კომპოზიციაში, გალავნიანი ციხე-სიმაგრის გარდა, ყურადღებას იპყრობს მთის ფერდობზე ცალკეულ კომპლექსებად წარმოდგენილი სხვადასხვა სამისიონერო ორდენის – დომინიკელთა, ავგუსტინელთა, თეატინელთა, სომეხთა – რეზიდენციები ეკლესიებითურთ. კომპოზიციის წინა არეზე გამოსახული კავალერია და გამლელი კარვები ქართლის სამეფოს სირთულეებით აღსავსე პერიოდზე უნდა მიანიშნებდეს. კასტელი გორში 1632 წელს ჩადის, 1633 წელს კი გურიაში მიემგზავრება. შესაბამისად, ჩანახატი თეატინელი მამის ქართლში ყოფნის პერიოდში უნდა იყოს შექმნილი.

Il castello di Gori è uno dei primi schizzi fatti da Castelli rappresentanti varie regioni della Georgia. Gli schizzi di questa categoria si distinguono per la complessità e la ricchezza nella composizione, per gli edifici disegnati dettagliatamente, per la diversità dei soggetti e la varietà delle singole figure. Le iscrizioni latine ed italiane in corsivo, eseguite a margine del foglio oppure inserite nelle composizioni stesse, ci informano sul significato delle immagini. Oltre al castello, la composizione attira l'attenzione per via di varie costruzioni, gli insediamenti e le relative chiese appartenenti a diverse congregazioni: Domenicane, Agostiniane, Teatine e Armene. La cavalleria ed accampamenti di soldati, rappresentati in primo piano, probabilmente indicano il periodo pieno di difficoltà per il regno di Kartli. Castelli arrivò a Gori nel 1632 e l'anno seguente partì per Guria; dunque lo schizzo deve essere stato fatto nel periodo del suo soggiorno nel Regno di Kartli.

The Gori castle is one of the first sketches made by Castelli in the series depicting the Georgian regions. These series of sketches are characterized by their rich and comprehensive composition, buildings described in detail, as well as diversity of themes and individual figures. The nature of depicted themes and figures is clarified by handwritten cursive texts in the Italian and Latin languages performed on page borders or inserted into the drawings. In this composition, alongside the centrally positioned castle with ramparts, the focus is also on the residences with churches located on the foothills in separate units belonging to different orders – the Dominicans, Augustinians, Theatines, Armenians. The cavalry and military tents depicted in the forefront of the composition should be indicative of the period of adversities for the Kartli Kingdom. Castelli arrived in Gori in 1632 and traveled to Guria in 1633. Accordingly, the drawing should be dated by the period of Castelli's time in Kartli.

კასტელის ეს ნახატი დედოფალი მარიამის – ოდიშის მთავრის, ლევან II დიდიანის დის, და ქართლის მეფის, როსტომის მეუღლის პორტრეტად არის მიჩნეული. ამგვარი ვარაუდის საფუძველს იძლევა ნახატზე გაკეთებული წარწერა – საქართველოს დედოფალი. ამასთანავე, დედოფლის – ყვავილების გამოსახულებებით მოჩითული კაბითა და აღმოსავლური ყაიდის თავსაბურავით წარმოდგენილი ახალგაზრდა, მომხიბლავი ქალის – მაღალ ყელს შემოუყვება მსხვილი ჯაჭვი, რომლის ბოლოც ნახატის გარეთ იკარგება. ნახატზე არსებული მინაწერი შესაძლოა, იმაზე მიანიშნებდეს, რომ დედოფალ მარიამის მეუღლეს, როსტომს ისლამი ჰქონდა მიღებული. მიუხედავად ამისა, დედოფალი ცნობილი იყო თავისი გამორჩეულად მრავალმხრივი საქტიტორო მოღვაწეობით და მართლად, დებლური ეკლესიის შეწევნით.

Si ritiene che il presente ritratto raffiguri la regina Mariam, sorella del Principe Levan II Dadiani e moglie del Re Rostom di Kartli. Tale ipotesi si basa sull'iscrizione del disegno: "La regina della Georgia". La giovane donna dall'aspetto affascinante porta un abito con immagini floreali e un velo orientale, una grossa catena attorno all'alto collo, la cui fine immaginaria si perde oltre il disegno. Un tale riferimento potrebbe indicare che il consorte della Regina, Re Rostom si convertì all'Islam; ciononostante, la regina fu nota come una donatrice e benefattrice della Chiesa Ortodossa.

This painting by Castelli is considered to be a portrait of Queen Mariam, sister of Levan II Dadiani, Prince of Odishi, and the spouse of King Rostom of Kartli. This assumption is based on the inscription on the picture stating "Queen of Georgia". Herewith, the Queen, a young charming woman, is represented in a patterned dress and oriental style headscarf. Her long neck is encircled by a large chain, the end of which is lost outside of the drawing. This reference might indicate that Queen Mary's spouse, Rostom, had converted to Islam. Nevertheless, the Queen was well known for her distinctively diverse ktetoral deeds and donations to the Orthodox Church.

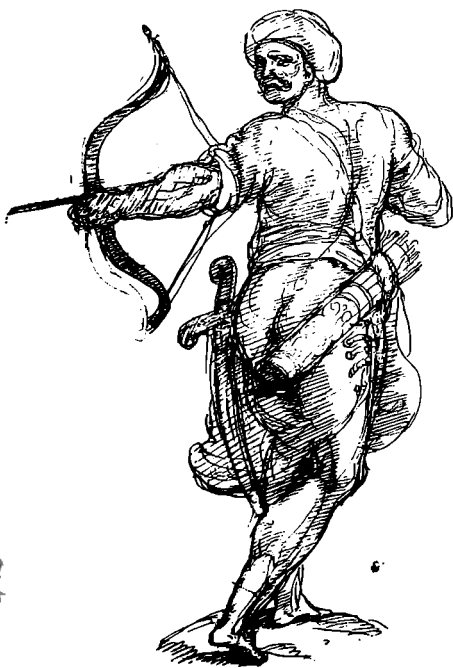
Non nigri aut alb. et pullos radicis ovell.
Pullos, fide bonis medicis etc. hiet.

① Damsella di reg. aff. 2
 18/10/1910. In. L. 18/10/1910.
 18/10/1910. In. L. 18/10/1910.
 18/10/1910. In. L. 18/10/1910.

Spiccioli, anche del gran
re, e con la sua, e con
la sua, e con la sua, e con
la sua, e con la sua, e con

Per questo si può dire che
il nome è stato dato a lui.

Leopardo sacca ancora

მშვილდ-ისრითა და ხმლით აღჭურვილი, ზურგიდან ნაჩვენები და მკვეთრი მოძრაობით, რთული კონტრაპოსტით წარმოდგენილი სპარსი მეომრის სახეზე სიმტკიცე და შეუპოვარი ხასიათია აღბეჭდილი. სპარსელ ჯარისკაცებს თეატინელი მამა გორში შეხვედრია. სწორედ აქ უნდა დაინტერესებულიყო კასტელი მათი აღწერით, რაც მხატვრობაში მისი გაწაფულობისთვის ერთგვარი ვარჯიშიც იყო. გამოსახულების შესრულებაში შეიმჩნევა დასავლური, კერძოდ კი იტალიური მხატვრობის გავლენა: მხატვარისთვის საინტერესოა არა მარტო მეომრის აღბეჭდვა, არამედ დინამიურ მოძრაობაში წარმოდგენილი სხეულის გადმოცემა.

Il guerriero persiano, dotato di arco, frecce e una spada, voltato a guardare indietro, con movimenti bruschi, è raffigurato in un contrappunto complesso; il suo volto dimostra la sua fermezza e il suo carattere coraggioso. Castelli incontrò i soldati persiani a Gori e si interessò alla loro descrizione; il disegno serviva da sorta di esercizio per la sua maestria nel ritrarre. L'immagine denota l'influenza della pittura occidentale, in particolare di quella italiana; il disegnatore è attratto non solo dalla raffigurazione del soldato, ma anche dal movimento del corpo umano.

Equipped with a bow, shown from behind and with a sharp movement, the Persian warrior is presented in a complex counterpoise and has a firm and unwavering character imprinted on his face. Castelli met Persian soldiers in Gori. It was here that he should have been interested in their description, which was also a kind of exercise in his mastery of painting. The influence of Western art, in particular Italian painting, can be noticed in conveying this image. The artist was interested not only in capturing the warrior's image but also attempted to convey his body in motion.

დაუდ-ხან უნდილაძე – 1625-1633 წლებში განჯა-ყარაბაღის ბეგლარბეგი, სპარსეთის ცნობილი პოლიტიკოსისა და სამხედრო მოღვაწის, ალავერდი-ხან უნდილაძის ვაჟიშვილი იყო. კასტელის იგი გორში, თეიმურაზ I-ის სამეფო კარზე უნდა გაეცნო, რადგან ასახელებს მას, როგორც მეფის თანამოაზრესა და თანამებრძოლს. კასტელი იმასაც აღნიშნავს, რომ მიუხედავად მაჰმადიანური რჯულისა, დაუდ-ხანს კარგი ურთიერთობა ჰქონდა თეატინელ მამებთან. სპარსეთის მაჰის მიერ ოსმალეთში განდევნილმა, გზად მიმავალმა დაუდ-ხანმა ინახულა პატრები და მადლობის ნიშნად მოწყალება უბოძა. პორტრეტზე წარმოდგენილია შინაგანი სიმშვიდით აღბეჭდილი შუახნის მამაკაცი, რომელსაც, მარჯვენა ხელში, ძალმოსილების ინსიგნია – მოჩუქურთმებულთავიანი სვიპტრა უჭირავს. ოვალში ჩაწერილი ნახევარ-ფიგურის გარშემო, ფონზე მოხდენილი ასოებით გამოყვანილი, მხატვრულად გაფორმებული წარწერები პორტრეტის ერთგვარ დეკორადაც აღიქმება.

Daud-Khan Undiladze, Beilerbei (bey dei bey) di Ganja-Karabakh negli anni 1625-1633, figlio di Allahverdi Khan Undiladze, noto politico e militare persiano. Probabilmente Castelli lo incontrò a Gori, alla corte di Teimuraz I. Egli lo menziona come alleato e compagno del Re. Castelli sottolinea inoltre che, nonostante la fede musulmana, Daud-Khan fu in buoni rapporti con i Teatini. Esiliato nell'Impero Ottomano dallo Scià di Persia, Daud-Khan, prima della partenza, visitò i Padri Teatini e fece loro un dono in segno della sua gratitudine. Il ritratto rappresenta un uomo di mezz'età, segnato dalla pace interiore, che tiene nella mano destra uno scettro con la punta ornata – un'insegna del potere. Attorno alla mezza figura inserita nell'ovale, le iscrizioni fatte artisticamente sullo sfondo vengono percepite come una specie di decorazione.

Daud-Khan Undiladze, Beylerbey of Ganja-Karabakh in 1625-1633 was the son of a prominent Persian statesman and military figure, Allahverdi Khan Undiladze. Castelli should have met him in Gori, at the royal court of Teimuraz I, because he named him a King's fellow-thinker and comrade-in-arms. Castelli also notes that, despite his Muslim faith, Daud-Khan was on good terms with the Theatines. On his way to the Ottoman Empire, expelled by Shah of Persia, Daud-Khan visited the Theatines and, as a token of gratitude, conferred donation on them. The portrait depicts a middle-aged man filled with inner peace holding a carved head scepter in his right hand, an insignia of power. Artistic inscriptions drawn around the half figure in an oval, with graceful letters in the background, may also be perceived as a kind of portrait decor.

Handwritten text in a script, likely Persian or Arabic, located at the top of the page.

Handwritten text in a script, likely Persian or Arabic, located to the right of the portrait.

Handwritten text in a script, likely Persian or Arabic, located below the portrait.

Handwritten text in a script, likely Persian or Arabic, located below the portrait.

Handwritten text in a script, likely Persian or Arabic, located at the bottom of the page.

Davit Kean ritornando al Sonno della Principessa di Sogin
 in chiesa dove era affatto a notte tardi in quella
 villa e mi rendi a pigliare con il P. D. Serrano di
 Hofen. Serrano ti sotto mano alcune opere, ritornando
 in un qual tempo alla Principessa di Castella. L'opera di
 Georgia e giurata Ma ritornando per questo Principe del
 Re di Porti concesso licenza ancora in quella Regione.

Il ritorno di questo Principe e il
 potere.

Chiesa data da Davit Kean
 nella sua regione

ნახატის გასწვრივ, ფურცლის ზედა ნაწილში გაკეთებულ ვრცელ მინაწერში, მოთხრობილია იმის თაობაზე, რომ კასტელის გორში ჩასვლისას, დაუდ-ხანს თავისთან მიუწვევია თეატინელი მამები. კასტელი პატრ ჯაჯომო დი სტეფანოსთან ერთად გაემგზავრა განჯაში, რათა ჩაებარებინა რეზიდენცია – ეკლესია და სახლი, რომელიც განჯიდან ოთხი დღის სავალზე მდებარეობდა. მოგვიანოდ – მას შემდეგ, რაც სპარსეთის შაჰმა განდევნა დაუდ-ხანი – თეატინელი მამები იძულებულნი გახდნენ განჯა დაეტოვებინათ. ნახატი, რომელზეც წარმოდგენილია თეატინელთა რეზიდენცია, სახელდობრ ხეებში ჩაფლული უგუმბათო ეკლესია მასზე მიდგმული მაღალი სამრეკლოთი, აგრეთვე გვერდით არსებული საცხოვრებელი სახლითა და სხვა ნაგებობებით, სწრაფი ხელით არის შესრულებული, თუმცა კასტელი მედარე-ბით ზედმიწევნით ასახავს ცალკეული დეტალებს – მაგალითად ეკლესიის კარიბ-ქეს, რომელიც დასავლური საეკლესიო არქიტექტურისთვის დამახასიათებელი პორტალების მსგავსად არის გადმოცემული. თავად დაუდ-ხანის ციხე-სიმაგრის, სასახლისა და ქარვასლის დიდებულებასა და სიმდიდრეზე თეატინელთა და და-სავლელ მოგზაურთა აღწერილობებში არაერთი ცნობა მოიპოვება..

L'ampia iscrizione, fatta in cima al foglio, lungo l'immagine, racconta che all'arrivo di Castelli a Gori, Daud-Khan invitò i Padri Teatini a casa sua. Castelli si recò a Ganja insieme a Padre Giacomo di Stefano per ricevere una residenza: una chiesa e una casa distanti quattro giorni di viaggio dalla città di Ganja. Più tardi, dopo che lo Scià di Persia spodestò Daud-Khan, i Padri Teatini furono costretti a lasciare Ganja. Il disegno della residenza, immersa fra gli alberi, consistente in una chiesa senza cupola con un alto campanile, nonché in una casa d'abitazione e altri edifici, risulta eseguito in modo veloce, anche se Castelli ritrae dettagliatamente alcuni particolari, come, ad esempio, il portone della chiesa; quest'ultimo viene raffigurato similmente ai portoni caratteristici dell'architettura ecclesiastica occidentale. Nelle descrizioni dei Padri Teatini e viaggiatori occidentali si trovano numerosi riferimenti alla maestosità e ricchezza della fortezza, del palazzo e del caravanserraglio di Daud-Khan.

On top of the sheet, parallel to the picture, a rather extensive inscription tells the story of Daud-Khan inviting the Theatines to his place when they met upon Castelli's arrival in Gori. Accompanied by Padre Giacomo di Stefano, Castelli traveled to Ganja to accept the residence offered them, combining a church and a house, located in a four-day journey distance from Ganja. Later, after Shah of Persia expelled Daud-Khan, the Theatines were also forced to leave Ganja. The sketchy drawing done in a fast manner depicts the residence, namely a domeless church hidden in the trees with an attached tall bell tower, adjacent residential house and auxiliary buildings. Castelli, however, depicts some additional features in relatively greater detail, for example, the gate of the church is conveyed in a style characteristic for the portals of Western ecclesiastical architecture. Numerous references to the greatness and wealth of Daud-Khan's fortress, palace, and caravanseraï can be found in the descriptions by the Theatines and Western travelers.

დიდი მოურავის, გიორგი სააკაძის (1580-1629) პორტრეტზე წარმოდგენილია მკაცრი, ზეიადი და მუშაოვარი გამომეტყველების მქონე მუხანის მამაკაცის სახე, ჩაღმისა თუ ჩაჩის მსგავსი დიდი თავსაბურავით. გულდასმით დამუშავებული პორტრეტის, როგორც კომპოზიციურ გადაწყვეტაში, ისე სახის ნაკეთობა დამუშავებაში და პიროვნების მინაგანი ბუნების გადმოცემაში საჩინოა კასტელის, როგორც გაწეული მხატვრისა და პორტრეტისტის ოსტატობა. კასტელი წერს, რომ ბევრი სმენია გიორგი სააკაძეზე, რომელსაც იგი უწოდებს გამორჩეული ხასიათისა და გასაოგარი ძალის მქონე, მრავალ ომში სახელგანთქმულ მხედარმთავარს. სამშობლოდან დევნილმა გიორგი სააკაძემ მცირერიცხოვან თანამებრძოლთან ერთად ოსმალეთში ჰპოვა აღსასრული.

Il ritratto del "Gran Mouravi" Giorgi Saakadze (1580-1629) presenta un uomo di mezz'età, dall'espressione severa, coraggiosa e fiera, con un grande copricapo simile ad un turbante o una cuffia. La maestria del ritrattista si rivela chiaramente nella composizione del ritratto, nell'elaborazione dei lineamenti del volto e nell'espressione della natura intima della persona. Castelli scrive di aver sentito parlare molto di Giorgi Saakadze e lo menziona come famoso comandante del carattere e della forza eccezionali, vincitore di molte battaglie. Giorgi Saakadze, con un piccolo gruppo di compagni d'armi, fu costretto all'esilio nell'Impero Ottomano.

The portrait of Giorgi Saakadze the Grand Mouravi (1580-1629), depicts the face of a firm, proud and resilient middle-aged man whose head is covered with a large turban or sarband type headwear. The portrait is drawn finely and diligently by its composition and the depiction of the face conveys the inner character of the personality in the manner characteristic for Castelli, an exquisite artist and master of portrait. Castelli wrote that he had heard a lot about Giorgi Saakadze and called him a commander of utmost strength and unwavering character, victorious in numerous battles. Expelled from his homeland, Giorgi Saakadze with a small number of loyal warriors found final refuge in the Ottoman Empire.

U^o Pasq^o:-

E^o Pasq^o:-

Q^o Pasq^o:-

Morans Magnus Dux ex ceteris Principibus No^o Regibus quibus potestas et omnis
 singulorum nulla potestas. Clara in Regibus illius contenti. in Regibus potestas fuit
 postea in singulis fuit a fuit. et dicitur fuit in singulis fuit
 et exinde dicitur fuit et fuit a fuit. et dicitur fuit in singulis fuit
 et dicitur fuit in singulis fuit et dicitur fuit in singulis fuit
 et dicitur fuit in singulis fuit et dicitur fuit in singulis fuit
 et dicitur fuit in singulis fuit et dicitur fuit in singulis fuit

U^o Pasq^o:-

U^o Pasq^o:-

U^o Pasq^o:-

გურიის რეზიდენცია მრავალსიუჟეტოანი კომპოზიციით გამოირჩევა. გურიაში კასტელი 1634 წელს დაბინავდა. დასავლეთ საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქი მალაქია II გურიელი (1616-1639), თავის რეზიდენციასთან ახლოს, საჯარუდოდ შემოქმედში, ეკლესიას და საცხოვრებელს უბოძებს თეატინელ მამებს. გურიის სამთავროში იმხანად არსებულმა შედარებით მშვიდმა ვითარებამ და დასავლეთ საქართველოს მწყემსმთავრის კეთილგანწყობამ პატრებს საშუალება მისცა საკუთარი მრევლი გაეჩინათ. ამგვარი პირობები ხელს უწყობდა კასტელის შეძლებისდაგვარად ბევრი შეეტყო ადგილობრივ ყოფასა და ტრადიციებზე. სწორედ ამგვარი ვითარების ამსახველია ნახატი, სადაც რეზიდენციაში, ჩაღივთ გაღაზურულ სახლებსა და ეკლესიებს შორის სხვადასხვა სიუჟეტია ჩართული – ქადაგების, განურნების, ნათლობის, ბავშვთა დამარხვის ამსახველი სცენები.

L'insediamento di Guria si distingue per la sua composizione plurifigurale. Castelli arrivò in Guria nel 1634. Il Catholicos Patriarca della Georgia occidentale, Malakia II Gurieli (1616-1639), donò un'abitazione e una chiesa ai Padri Teatini vicino alla propria sede, probabilmente in Shemokmedi. Una situazione relativamente calma nel Principato di Guria e la benevolenza del Catholicos Patriarca della Georgia occidentale verso i Padri Teatini consentirono a quest'ultimi di formare una propria parrocchia. Castelli si trovò quindi in condizioni favorevoli, che gli permisero di conoscere meglio le usanze e le abitudini locali. Così, questo disegno, insieme all'insediamento, le case coperte di paglia e la chiesa raffigura scene di predicazione, guarigione, battesimo e sepoltura dei bambini.

The Guria Residence is distinctive for its multi-themed composition. Castelli arrived in Guria in 1634. The Catholicos-Patriarch of Western Georgia, Malakia II Gurieli (1616-1639), granted a church and a residence to the Theatines in the vicinity of his residence, presumably in Shemokmedi. A relatively peaceful period in the Principality of Guria and benevolence of the West Georgia's Catholicos-Patriarch allowed the Theatines to establish a parish. These favorable conditions also allowed Castelli to learn as much as possible about local life and traditions. The drawing describes this reality with themes of preaching, healing, baptizing, children's burial inserted in-between the depiction of the residence, thatched houses and churches.

১৭

Currents in finance.

Salicoides propinqua (Rivers) Rydholm
n. sp.

[illegible]

En. Gianni la sua Anz
alla D. L. 9/10 in corso

ნახატზე ასახულია თეატინელთა კარმიდამო გურიამი და პატრების ყოველდღიურობა, რომელიც, გარდა ქადაგებისა და საღებუნებისა, სამეურნეო საქმიანობასაც მოიცავდა. მათ ჰყავდათ დამხმარე რამდენიმე კომლი გლეხების, რომლებიც პატრებს რეზიდენციის კეთილმოწყობაში ეხმარებოდნენ. ჩანახატზე, გურიის მთაგორიანი პეიზაჟისა და მის სიღრმეში აღმართული ეკლესიის ფონზე, წარმოდგენილია შემოდობილი კარმიდამო: წინა პლანზე გამოსახულია ორი თეატინელი, რომლებიც გლეხებს საღებუნობენ, სხვა ორი – ბოსტანში მუშაობს; მათ უკან გამოსახული პატრი კი ურმიდან მარგილის კონას ეზიდება. თეატინელთა ეს ჩვეული ყოფა, არ უნდა ყოფილიყო განსხვავებული საქართველოს სხვადასხვა კუთხის, მათ შორის – გურიის გლეხთა ყოველდღიური ყოფისა და საქმიანობისგან.

Il disegno rappresenta la tenuta e le attività quotidiane dei Padri Teatini, che, oltre alla pratica liturgica e a quella medica, si dedicavano anche all'attività agricola. Diverse famiglie di condadini li aiutavano a curare la tenuta. Viene rappresentata una fattoria recintata, sullo sfondo del paesaggio montuoso di Guria e della chiesa. In primo piano vengono raffigurati due Padri che curano i contadini, altri due lavorano nell'orto; dietro di loro ne viene rappresentato uno che prende una fascina di pali affilati dal carro. La vita e le attività dei Padri Teatini non devono essere state diverse da quelle quotidiane dei contadini locali, sia in Guria che nelle altre regioni della Georgia.

The drawing shows the Theatines' manor in Guria and their daily activities, which in addition to sermons and working as doctors, also included farming activities. The priests had several households of peasants assisting at the residence. The sketch, against the background of the Guria's mountainous landscape and the church erected in its depths, depicts a fence surrounded manor. In the foreground, two Theatines are taking care of the peasants that were brought to them, while two other priests are busy in the vegetable garden; behind them a third one is carrying a bunch of stakes from a dray cart. This kind of daily life and activities of the Theatines should not have been much different from those of the peasants of different parts of Georgia, including Guria.

Nella Provincia di Gioiolo dove stette 3 anni con grandi nomi Principi domini a
 cinque Principi prima e il presente re di choma e poi Masia il secondo fu loro
 suo figlio il capo Malabari che fu anche latrone il quale uccise il primo, carente dei
 figli suoi
 a Gioiolo la
 2da Pina

Mamia Jomali Principi Amici.
 Concedono a Simon filio regis, etc.

გურიის მთავარი, მამია II გურიელი (1600-1625) კრისტოფორო კასტელის ცხენზე ამხედრებული გამოუსახავს. მთავარს გრძელსახელოებიანი კაბა და ჯაჭვის პერანგი მოსავს, მარცხენა ხელით მკერდზე მრგვალი ფარი აქვს მიბჯნლილი, მარჯვენაში შეუღლად აღმართული შუბი უჭირავს, წელზე კი ისრებით სავსე კაპარჭი აქვს დამაგრებული. საომრად გამზადებულ გურიის მთავარს სახეზე სიმამაცე აღბეჭდია. მამია გურიელის ეს პორტრეტი კასტელის სხვათა გადმოცემების მიხედვით უნდა შეექმნა – მამია გურიელი 1625 წელს, კასტელის საქართველოში ჩამოსვლამდე გარდაიცვალა. გამოსახულებაზე გაკეთებული წარწერა გვამცნობს, რომ გურიის მთავარი საყუთარ მვილს, სიმონ II გურიელს მოუკლავს პურის ჭამისას.

Castelli raffigura il Principe di Guria, Mamia II Gurieli (1600-1625), a cavallo. Il Principe indossa un abito a maniche lunghe e una cotta di maglia. Tiene uno scudo tondo nella mano sinistra, appoggiato al petto, e una picca posizionata in verticale nella mano destra; la faretra con le frecce è attaccata alla vita. La figura del Principe esprime prontezza al combattimento, ha uno sguardo severo. Il Principe morì nel 1625, prima dell'arrivo di Castelli in Georgia; dunque egli dipinse il ritratto in base a descrizioni. L'iscrizione racconta che Simon II Gurieli, figlio del Principe, uccise il padre durante un banchetto.

The Prince of Guria, Mamia II Gurieli (1600–1625), is depicted by Cristoforo Castelli on horseback. The Prince wears a long-sleeved dress and chain mail. In his left hand, he holds a round shield leaning against his chest and a vertically positioned spear in his right hand. On his waist belt is attached a quiver with arrows. The Bellicose Prince of Guria has a stern look on his face. Castelli should have made this portrait of Mamia Gurieli based on the narration of others: Mamia Gurieli died in 1625, before the arrival of Castelli in Georgia. According to the inscription on the painting, the Prince of Guria was assassinated while dining by his own son, Simon II Gurieli.

კასტელის გურიის მთავრის, სიმონ II გურიელის რამდენიმე პორტრეტი აქვს შესრულებული – ყოველი მათგანი ესკიზურია. ამ პორტრეტზე კასტელის სიმონ გურიელი ცხნუზე ამხედრებული გამოუსახავს – მას ზემოთ აღმართულ მარცხენა ხელზე ფრთებგამოღილი მიმინო უზის. ნახაზის ესკიზური ხასიათის გამო ზოგადაა გადმოცემული მთავრის სამოსი, თუმცა კი მასში მაინც შეინიშნება იმდროინდელი დასავლური ყოფისთვის დამახასიათებელი ელემენტები. კასტელი ცოტას საუბრობს სიმონ გურიელზე, რომლის ბედი ტრაგიკულად წარიმართა: 1621 წელს მან ცოლად შეირთო ოდიშის მთავრის ლევან II დადიანის და, მარიამი, მაგრამ მალევე დაუპირისპირდა ლევანს, მას შემდეგ რაც 1625 წელს საყუთარი მამა, მამია გურიელი მოკლა და გურიის მთავარი გახდა. ლევან დადიანმა ბრძოლაში დაამარცხა სიმონ გურიელი და თავლები დათხარა, მისი ცოლ-შვილი კი ოდიშს წაიყვანა. მოგვიანოდ მარიამი ქართლის მეფეს, როსტომს მიათხოვა, დაბრმავებული და შემონახვებული სიმონ გურიელი კი იერუსალიმში მოწესკობდა.

Castelli dipinse diversi ritratti di Simon II Gurieli, Principe di Guria; tutti questi ritratti sono schizzi. Il presente ritratto raffigura Simon Gurieli a cavallo; sulla sua mano sinistra alzata è seduto uno sparviero con le ali distese. L'abito del Principe è rappresentato in modo generico; tuttavia si osservano elementi caratteristici della cultura occidentale di quel tempo. Le notizie biografiche di Simon Gurieli, narrate da Castelli, sono poche e frammentarie. Il suo destino fu tragico: nel 1621 sposò Mariam, sorella di Levan II Dadiani di Odishi, ma presto si oppose a quest'ultimo, dopo aver ucciso nel 1625 suo padre, Mamia Gurieli e diventando così Principe di Guria. Levan Dadiani sconfisse Simon Gurieli, gli cavò gli occhi e portò sue moglie e i suoi figli in Odishi. Più tardi, egli fece sposare Mariam con Rostom, Re di Kartli; invece Simon Gurieli, rimasto cieco, divenne monaco a Gerusalemme.

Castelli drew several portraits of Simon II Gurieli, Prince of Guria, and all of them are sketches. In this portrait, Castelli depicted Simon Gurieli mounted on a horse holding in his left hand raised above a sparrow-hawk with raised wings. Due to the sketchy nature of the drawing, the Prince's clothes are conveyed without details, although elements characteristic of those days Western life can be observed. Castelli does not intensively report about Simon Gurieli, whose fate was tragic: in 1621 he married Mariam, sister of Levan II Dadiani, Prince of Odishi, but confronted Levan soon after he killed his own father, Mamia Gurieli, in 1625, and became Prince of Guria. Levan Dadiani defeated Simon Gurieli in battle and blinded him, took his wife and children to Odishi. Later, he made Mariam marry Rostom, King of Kartli. Blinded Simon Gurieli took monastic vows and was ordained in Jerusalem.

Benefactor.
Simon Princeps absolutus Prouinciæ Guriellis Benefa-
ctor supramodum nostrorū Patrū.

*Vedi la liberalità e magnificenza
de Principi Regi di Giannina
dove essi portano la corona e
regni d'India.*

De Principibus.
Sciendū est in Prouincijs Orientalibus neminē coronari. Ita-
lo Principis nisi absolutus sit. Unus solum unius Prouincię se-
cus uero si dependētiā habet ab alio Rege.

Il regno delle Indie, più i suoi reami,
avrei frequentato, come le fanno scire,
tutte con le mani li suoi Reali
Grossi li Grossi avrò con
che libri di Cavallaria
di lancia e di scudo.

De Principibus.

Hic est Princeps Guriellus uatan deus qui per aliquod temporis spa-
tium fuit catholicus & maleficus nostris Missionarijs fuerat enim instiga-
tus in nos ab aliquibus sacerdotibus Grecis, ut uide-
re est in Historia.

ვახტანგ გურიელი (1639-1640) გურიის სამთავროს მმართველი ხდება მისი ძმის, დასავლეთ საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქის, მალაქია II გურიელის გარდაცვალების შემდგომ. მისგან შევიწროებული თეატინელი მამები, მათ შორის კასტელიც, იძულებულნი გახდნენ სამეგრელოში გადასულიყვნენ. საომრად მემართული ვახტანგ გურიელის გამოსახულება ძლიერ ჰგავს მამია გურიელის პორტრეტს: აქაც მხედარს ჯაჭვის პერანგი მოსავს; ფარით და შუბით აღჭურვილს, წელზე არტყია ქამარი, რომელზეც სატევარი და ისრებიანი კაპარჭი აქვს დამაგრებული.

Vakhtang Gurieli (1639-1640) divenne Principe di Guria dopo la morte di suo fratello Malakia II, Catholicos Patriarca della Georgia occidentale. I Padri Teatini, compreso Castelli, furono da lui costretti a trasferirsi in Samegrelo. È evidente una notevole somiglianza tra l'immagine di Vakhtang Gurueli e il ritratto di Mamia Gurieli. La figura del Principe esprime la sua prontezza a combattere. Il cavaliere indossa la cotta di maglia anche qui; egli stringe una picca e uno scudo, ha una cintura con un pugnale e una faretra con frecce intorno alla vita.

Vakhtang Gurieli (1639–1640) became Prince of Guria after the death of his brother, the Catholicos-Patriarch of Western Georgia, Malakia II Gurieli. He forced the Theatines, including Castelli, to move to Samegrelo. The image of Vakhtang Gurieli in a combative posture strongly resembles the portrait of Mamia Gurieli: here, too, the rider wears chain mail; is equipped with a shield and spear and a belt around his waist with a dagger and quiver attached.

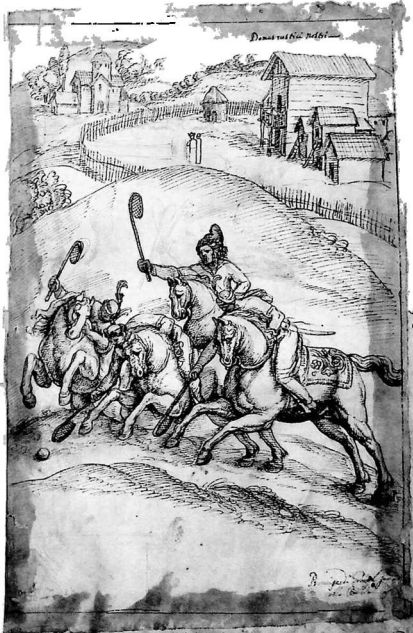
ჩოგანით ცხენბურთი გურიის მთაგორიანი სოფლის პეიზაჟის ფონზე იმართება – გაშლილ მოედანზე, ცხენებზე ამხედრებული გურიის მთავარი და ლიდერები ხელში ჩოგანით ბურთს თამაშობენ. მხედართა აკაზმულობა და ჩაცმულობა მათ მაღალ სოციალურ წარმომავლობაზე მიუთითებს. კომპოზიციის სიღრმეში თეატინელთა რეზიდენცია და ეკლესია არის გამოსახული. კასტელის შიერ ნახატზე გაკეთებული მინაწერი გვამცნობს, რომ ქართველები ცხენზე ჯირითის ოსტატები არიან და რომ საქართველოში მამაკაცი, ქალი თუ ბავშვი ყრმობიდანვეა შეჩვეული როგორც ცხენზე ჯდომას, ისე მშვილდისა და კაპარჭის ხმარებას. იქვე ისიცაა მითითებული, რომ ქართველები ცხენს უბელოდ დააქენებენ.

Tskhenburti con chogani si svolge sullo sfondo del paesaggio montuoso del villaggio di Guria: il Principe e i nobili, a cavallo e muniti di una specie di racchetta, giocano a palla in campo aperto. L'abbigliamento e l'equipaggiamento dei cavalieri indicano la loro origine nobile. Sullo sfondo della composizione sono raffigurate la residenza dei Padri Teatini e la chiesa. L'iscrizione sul dipinto spiega che i Georgiani sono maestri dell'equitazione e che in Georgia bambini, donne e uomini sono abituati a cavalcare e ad usare l'arco e la faretra fin dall'infanzia. L'iscrizione afferma inoltre che i cavalieri Georgiani vanno a cavallo senza sella.

Tskhenburti with chogani is held on the open field against the backdrop of the mountainous village landscape of Guria. The Prince of Guria and other noblemen play ball with rackets in their hands. The harness and attire of the riders indicate their high social status. In the depths of the composition, the residence and church of the Theatines are depicted. The inscription on the drawing made by Castelli informs us that Georgians are masters of horse riding and that in Georgia whether a child, a woman, or a man is accustomed to horse riding since early years, as well as using bow and quiver. The text also notes that Georgians ride horses bareback.

Ms. 193 f. 100. R. 100

Ostentoli dalla furia sono
annozzi sopra i Cavalieri al
maneggio dell'Ani faccetta.

De Ludis.
Ludus quo se gerunt in uagando Equites Georgiani qui dicitur Trocus necno
eo utuntur etia Reges Principesqz Absoluti Domini

Ritratti delle Donne che li Principi
 Giougeoni et il Rè diedero alli Padri nostri
 accio li seruiſſero & Perche la maggior parte
 si fecero Catholiche Romane con li loro
o puti se ne tiene memorie.

23

23

Terza Cornua Donzella data dal Prin-
cipe di Goriſſe per ſeruitio de Padri Nostri
di ſocietà moleſta e graue 1616 sino à 1640

თეთრუა ქორთუას პორტრეტი, ქართველ მთავართა მიერ თეატინელებისადმი გადაცემულ მსახურ ქალთა გამოსახულებების იმ რიგს ეკუთვნება, რომლებმაც დაბალი სოციალური ფენის წარმომადგენელ ადგილობრივ მკვიდრთა სახეები შემოინახა. კასტელი წერს, რომ გურიისა თუ სამეგრელოს მთავრები პატრებს ლამაზ მსახურ ქალებს სთავაზობდნენ ღმრთისადმი მათი ერთგულების გამოსაცდელად. მალაქია გურიელის მიერ გადაცემული თეთრუა ქორთუა ხუთი წელი ემსახურებოდა პატრებს. იგი ყოფილა თავმდაბალი და დარბაისელი; თეატინელ მამებს მსახური ქალი კათოლიკურად მოუწიათ. ნახატზე წარმოდგენილია მომხიბლავი ახალგაზრდა ქალი სადა სამოსით, სამკაულის გარეშე – მხრებზე კულულეზად დაფენილი თმა მის სილამაზეს კიდევ უფრო საჩინოს ხდის.

Il ritratto di Tetrúa Kortua appartiene ad una serie di disegni che rappresentano i volti di serve, affidate ai Padri Teatini dai principi georgiani. Queste immagini rivelano i volti di persone dei ceti umili della società locale. Castelli scrisse che i principi di Guria e di Samegrelo mandavano loro serve belle per mettere alla prova la loro fedeltà a Dio. Tetrúa Kortua, inviata loro dal Catholicos Patriarca della Georgia occidentale, Malakia II Gurieli, li servi per cinque anni. Fu una persona umile e gentile; i Teatini la battezzarono secondo il rito cattolico. Il quadro rappresenta una giovane affascinante in abiti sobri, senza gioielli; i capelli ricci che coprono le spalle rendono la sua bellezza più evidente.

A portrait of Tetrúa Kortua belongs to a series of images depicting maids handed over to the Theatines by Georgian princes and convey the faces of locals from the lowest social strata. Castelli wrote that the princes of Guria and Samegrelo were offering beautiful maids to the Theatines to test their faith and loyalty to the Lord. Tetrúa Kortua, handed over to them by the Catholicos Patriarch of West Georgia, Malakia II Gurieli, remained in their service for five years. She turned to be a humble and kind young woman. The Theatines baptized the maid in the Roman Catholic tradition. In the drawing, a young attractive woman is depicted in plain clothes with no jewelry. Curly hair falling on her shoulders makes her beauty even more noticeable.

სამცხის ათაბაგის, მანუჩარ III ჯაყელის ქალიშვილი ელენე განთქმული იყო თავისი სილამაზით. ნახატზე შესრულებული მინაწერში მითითებულია, რომ კასტელი ელენეს 1633 წელს მეხვედრია გურიამში, სადაც ათაბაგის ქალი უსაფრთხოების მიზნით ბიძის, მალაქია გურიელის კარზე რჩებოდა. კასტელი იმთავითვე დაახლოვება ელენეს და მისი სულიერი მოძღვარი გამხდარა. ამ კავშირის მოწმეა ის რელიგიები და წერილები, რომელთაც კასტელი რომში აგზავნიდა. მის მიერ შესრულებულ პორტრეტზე ათაბაგის ასული წარმოდგენილია დიდებულთა შესამოსლითა და თავსაბურავით, მდიდრულად აღკაზმულ ცხენზე მჯდომი. ცნობილია, რომ ელენეს შემდგომი ბედისთვის გადამწყვეტი აღმოჩნდა სპარსეთსა და ოსმალეთს შორის იმხანად არსებული ურთიერთობები, რომლებშიც ოდიშის მთავარი ლევან II დადიანი იყო ჩართული. კასტელის ცნობით, ლევანმა სულთნისთვის შეპირებული ელენე მოტყუებით სპარსეთს გააგზავნა, სადაც იგი შაჰ აბას II-ს შერთეს ცოლად.

Elene, figlia di Manuchar III Djakeli, Atabeg di Samtskhe, era famosa per la sua bellezza. L'iscrizione sul dipinto spiega che Castelli incontrò Elene nel 1633, in Guria, dove quest'ultima si trovava alla corte di suo zio, Malakia Gurieli, per motivi di sicurezza. Castelli divenne il padre spirituale di Elene. Nelle lettere e relazioni spedite a Roma, egli ne racconta la storia. Il ritratto raffigura Elene con abito e copricapo da nobildonna, a cavallo con una ricca bardatura. Le relazioni di quel tempo tra i Persiani e gli Ottomani, nelle quali fu coinvolto anche il Principe di Odishi, Levan II Dadiani, furono decisive per il futuro destino di Elene. Secondo Castelli, il Principe, sebbene l'avesse promessa al Sultano, mandò Elene in Persia con l'inganno, dove fu costretta a sposare lo Scià Abbas II.

Elene, the daughter of Manuchar III, Atabeg of Samtskhe, was widely popular for her beauty. The inscription on the drawing indicates that Castelli met Elene in 1633 in Guria. The Atabeg's daughter was staying there for safety reasons at the court of her uncle, Malakia Gurieli. From then on, Castelli was close to Elene and became her spiritual father. This connection is evidenced by the reports and letters Castelli sent to Rome. In the portrait by Castelli, the Atabeg's daughter is depicted in a noble garment and headscarf, mounted on a lavishly harnessed horse. It is known that the relations between Persia and the Ottoman Empire at that time, in which the Prince of Odishi, Levan II Dadiani, was involved, were crucial for the fate of Elene. According to Castelli, Levan deceitfully dispatched Elene to Persia (although she was promised to the Ottoman Sultan) where she was made to marry Shah Abbas II.

De Creditu Missionariorum

*Confidentia nostrorū Patri Missionariorū magna nimis
est apud Orientales Principes scilicet isti etiam vitam propriā
que honorē datur ab ipsis in manibus illorum maxime in in-
firmis suis filiorumq. sperat pōt. in orationibus nostrorū
Patrum quā Græcorū sacerdotum.*

De Persiana Regina

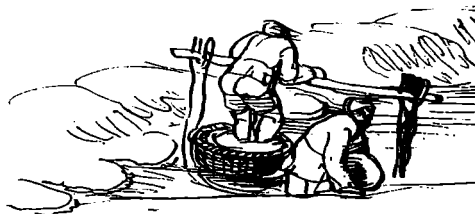
*Elena de Artabac Regina
Persie filia uera quondam
nostrorū Missionariorū
manentium in Persia
Gauellis usque celebratur
Anno Domini*

De Benefactoribus

*Elena Artabac Filia Principis Ardan Prouincie Samifichæ in mesopota-
mia postea Regina Persiana Vxor Sufassi Filij Xiabas magni*

Pesciotti Due m' incontro al
banchetto che in Jangfron

estabechi che fu poi Refettorio di Porta
venendo io di Ennio Dini

კომპოზიციაში, გურიის რბილი მთა-გორიანი პეიზაჟის ფონზე, გამოსახულია ის სოფელი (ზედწერილის მიხედვით პოსკარეთი), სადაც კასტელი პირველად შეხვდა ათაბაგის ასულ ელენეს. კომპოზიცია რამდენიმე არედ იყოფა: წინა არეზე მდინარეში ჩამდგარი ორი მეთევზეა გამოსახული თევზის ქერისას. კასტელი ხშირად აღნიშნავს წყალზე მდინარეთა სიმრავლეს საქართველოში, სადაც, ზაფხულობით, თეატინელი მამები ადგილობრივებს ნათლავდნენ; კომპოზიციის უკანა არეზე კი გორაკებს მეფენილი საცხოვრებელი სახლები და ეკლესიები მორანს. კასტელის კონტურული ნახატი ასევე აღუბეჭდავს ჯგუფი სოფლის მაცხოვრებლებს, რომლებიც ფუნზე მდგარი პატრის გარშემო სხედან.

Sullo sfondo del dolce paesaggio montuoso di Guria è raffigurato il villaggio (secondo l'iscrizione Poskareti), dove Castelli incontrò per la prima volta Elene, figlia dell'Atabeg. La composizione del disegno è suddivisa in diversi piani: il primo piano rappresenta una scena di pesca con due pescatori. Castelli menziona spesso la moltitudine dei grandi fiumi georgiani, dove in estate i Padri Teatini battezzavano gli abitanti locali; sullo sfondo si vedono le case e le chiese costruite sulle colline. Con le linee di contorno, Castelli raffigura un gruppo di contadini, seduti per terra, che ascoltano il Padre Teatino.

In this composition, in the background of Guria's hilly landscape, is depicted a village (per its inscription, Poskareti), in which Castelli first met Elene, the daughter of the Atabeg. The composition is split into several spaces and in the foreground two fishermen are depicted fishing. Castelli often wrote about the large number of high water rivers in Georgia, in which, the Theatines baptized locals in summertime. In the background of the composition, a church and residential houses are scattered on the slopes of the hills. In a contour drawing, Castelli also depicted a group of village residents sitting around a standing Theatine.

ოდიშის მთავარი ლევან II დადიანი (1611-1657) – თავისი დროის ერთ-ერთი წარმატებული მმართველი და მართლმადიდებლური ეკლესიის გამორჩეული ქტიტორი, ცნობილი იყო თავისი კეთილგანწყობით თეატინელი მამებისადმი. საქართველოში გატარებული წლებიდან კრისტოფორო კასტელიმ ყველაზე ხანგრძლივი დრო სწორედ სამეგრელოში, ლევან II დადიანის კარზე დაჰყო (1640-1654 წწ.). თეატინელ მამას სხვადასხვა დროს ლევან დადიანის რამდენიმე პორტრეტი აქვს შესრულებული. სატრიუმფო რიგის პორტრეტი, სადაც ბორცვზე მდგარი, სამეფო შესამოსელში გამოწყობილი, გვირგვინოსანი ახალგაზრდა ლევან დადიანი მთელი ტანით არის გამოსახული და გაწვდილ ხელში გუმბათიანი ეკლესიის მოდელი უკავია, ოდიშის მთავარს ძლევამოსილ მმართველად და ეკლესია-მონასტერთა მამულებელ ქტიტორად წარმოაჩენს.

Levan II Dadiani (1611-1657), Principe di Odishi, uno dei più grandi governatori locali dell'epoca e benefattore della Chiesa Ortodossa Georgiana, fu noto anche per la benevolenza con cui trattò sempre i sacerdoti della Chiesa Cattolica. Cristoforo Castelli passò il più lungo periodo del suo soggiorno georgiano alla corte di Dadiani, in Samegrelo (1640-1655), dove fece diversi ritratti del Principe. Il presente disegno appartiene al genere dei ritratti trionfali; esso rappresenta la figura intera del giovane Principe, avvolto nei panni regali, su una collina e con in mano un modello di chiesa con cupola; Castelli raffigura Dadiani come Principe potente e finanziatore della costruzione di chiese e dei relativi conventi.

Prince of Odishi, Levan II Dadiani (1611-1657), one of the successful rulers of his time and a prominent ktetor of the Orthodox Christian Church, was known for his benevolence to Catholic clergymen. From the years spent in Georgia, Cristoforo Castelli spent the longest time in Samegrelo, at the court of Levan II Dadiani (1640-1655). He performed several portraits of Levan Dadiani at different times. A portrait of a triumphant row, where the crowned young Levan Dadiani, standing on a hill, dressed in royal garments, is depicted in full figure holding a model of a domed church in his outstretched hand, portrays the Prince of Odishi as a powerful ruler and ktetor founder of churches and monasteries.

*Radice, Mento Gindus, del pasci Amador
faut in Arcaia et, Radice de Apet.*

D. 3. 3.

ლევან II დადიანის იმ რამდენიმე პორტრეტთან, რომლებიც კასტელიმ შეასრულა, აღნიშნული გამოსახულება მესრულების მაღალმსატრულობითა და ოდიშის მთავრის პიროვნული მახასიათებლების მკაფიო წარმოჩენით გამოირჩევა. ყოველივე ამის გათვალისწინებით სავარაუდოა, რომ კასტელის იგი სამეგრელოში ყოფნის ბოლო პერიოდში (დაახლოებით 1640-1654 წლებში) უნდა შეასრულებინა. ნახატზე ლევან დადიანი – შუა ხნის მამაკაცი – წარმოდგენილია დაღლილი, ნაოჭებით დაღარული და დამწუხრებული სახით. ოდიშის მთავრის სამოსი და თავსაბურავი აქ უფრო დეტალურად არის დამუშავებული. თავის წერილებში, რელიციებსა და პორტრეტებზე გაკეთებულ მინაწერებში კასტელი სხვადასხვაგვარად წარმოაჩენს ლევან დადიანის პიროვნებას: ზოგადად ოდიშის მთავარს იგი ახასიათებს როგორც ჭკვიან, გულუზიად, მხედრობისადმი მიდრეკილ მმართველს, რომელიც არც თავად არ ისვენებს და არც სხვებს ასვენებს.

Tra diversi ritratti di Levan II Dadiani (1611-1657) realizzati da Castelli, questa immagine si distingue per una squisita maestria di esecuzione, che rende possibile una chiara rappresentazione delle caratteristiche personali del Principe di Odishi. È probabile che Castelli l'abbia ritratto nell'ultimo periodo della sua permanenza in Samegrelo (circa 1640-1654). L'immagine rappresenta Levan Dadiani come un uomo di mezz'età, con il viso stanco, solcato da profonde rughe e triste. Gli indumenti e il copricapo del Principe di Odishi sono elaborati più dettagliatamente. Nelle sue lettere e relazioni, nonché nelle iscrizioni riportate sui ritratti, Castelli raffigura il personaggio del Principe in vari modi. In generale, egli descrive Levan Dadiani come un governatore intelligente, fiero, con particolari inclinazioni cavalleresche, che non riposa mai e tiene i sudditi sempre pronti per il combattimento.

In the series of portraits of Levan II Dadiani (1611-1657) by Cristoforo Castelli, this image is characterized by high artistic performance and clear representation of the personal features of the Prince of Odishi. With all this in mind, it is possible that Castelli made this drawing during the last period of his stay in Samegrelo (circa 1640-1654). The drawing shows Levan Dadiani, a middle-aged man, with a tired, wrinkled and sad face. The clothes and headwear of the Prince of Odishi are elaborated here in more detail. In his letters, reports and inscriptions on the portraits, Castelli describes Levan Dadiani's personality in different ways. In general, he portrays the Prince of Odishi as a smart, proud and bellicose ruler who never rests himself, nor he lets others do so.

grelli. ~

mus est situm in
er ludit in quo dum
mentes moratur quia
t. ~

ma. (Cronaca)

gusti della
12. x. 18
Pia. 18
e' apponibile
Pia. 18

Scopre di 18
18. 18. 18

condano
mascille
loro nel
vati.

ლევან II დადიანს არაერთი რეზიდენცია ჰქონია ოდიშის სამთავროში, რომელთაგან ზუგდიდის სასახლეს თეატინელები საგანგებოდ გამოარჩევენ – მშვენიერი ნაგებობებით შექმნილი ეს კომპლექსი თავად ლევან დადიანს ჰყვარებია გამოჩნეულად. კასტელის ნახატზე წარმოდგენილია ერთმანეთზე მიჯრით მდგარ ნაგებობათა რიგი; მათგან მთავარი ნაგებობა – სასახლე – ორნამენტებით გამშვენებული სარკმლებითა და აივნებით გამოირჩევა. კომპლექსის უკან სამეგრელოს მთაგორიანი პეიზაჟი მოჩანს. კრისტოფორო კასტელის ჩანაწერებში მითითებულია, რომ სასახლე აგურით იყო ნაგები, ეზოში ეკლესია იდგა. სწორედ ამ რეზიდენციაში განიხილავდა ოდიშის სახელგანთქმული მთავარი საჩივრებს და წყვეტდა სამართალს. კასტელი იმასაც ამატებს, რომ ზოგიერთ სასახლე თუ სახლი სამეგრელოში ნანადირევი ირმის რქებით და გარეული ტახის თავებით იყო შემკული.

Levan II Dadiani ebbe numerose residenze fra le quali il palazzo di Zugdidi fu particolarmente notato dai Teatini; il complesso, composto da splendidi edifici era assai apprezzato dallo stesso Principe. Il disegno di Castelli rappresenta una serie di edifici affiancati; quello principale è un palazzo con finestre e balconi riccamente decorati. Dietro il complesso reale si intravede il paesaggio montuoso del Samegrelo. Nei suoi appunti Castelli afferma che il palazzo era costruito in mattoni, con una chiesa nel cortile. Era in questa residenza che il famoso Principe di Odishi esaminava le denunce ed esercitava la giustizia. Castelli aggiunge che alcuni palazzi e case in Samegrelo erano decorati con corna di cervo e teste di cinghiale.

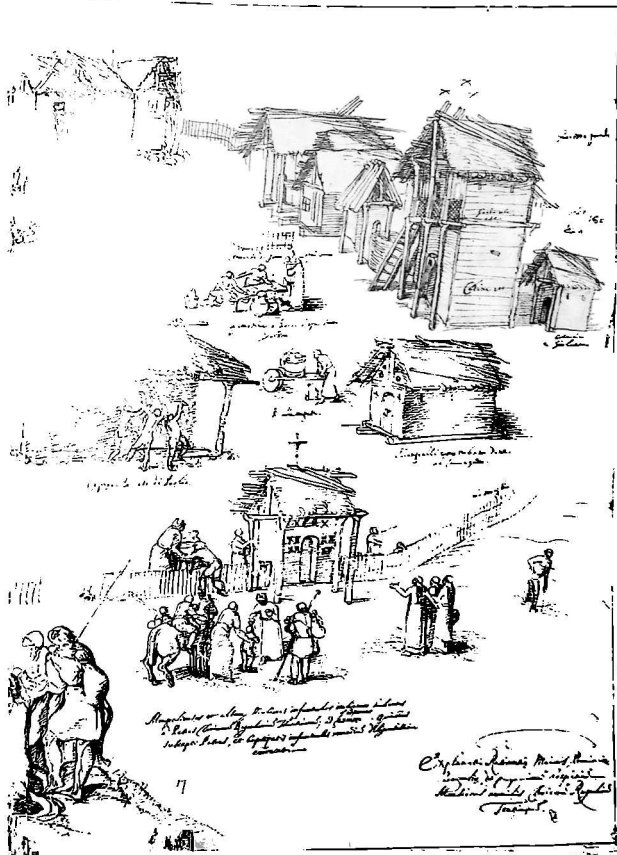
Levan II Dadiani had several residences in the Principality of Odishi but the Theatines particularly highlight the Zugdidi Palace and Levan Dadiani himself loved especially this complex with its beautiful buildings. Castelli's drawing shows a row of adjacent buildings. The main building, the palace, stands out with its windows and balconies decorated with ornaments. The mountainous landscape of Samegrelo can be seen behind the complex. Castelli's records indicate that the palace was built of brick, with a church standing in the courtyard. It was at this residence that the famous Prince of Odishi was reviewing grievances and administered justice. Castelli also adds that some palaces or houses in Samegrelo were decorated with hunted deer antlers and wild boar heads.

სამეგრელოს რეზიდენციის ამსახველი ნახატი მრავალსიუჟეტოანი და მრავალფიგურიაანი კომპოზიციით გამოირჩევა. სამეგრელოში კასტელი დასავლეთ საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის მალაქია II გურიელის გარდაცვალების შემდეგ (1639 წ.) გადადის. სამეგრელოშივე უარესდება კასტელის ფიზიკური მდგომარეობა და იგი სამშობლოში დაბრუნებას ითხოვს, რათა სულიერად განემზადოს მომავალ სამსჯავროზე წარსადგენად. სამეგრელოს რეზიდენციის ამსახველ ნახატში, გურიის რეზიდენციის მსგავსად, წარმოდგენილია ნათლობის, განკურნების, ქადაგების, ტყვეთა სყიდვის მნიშვნელობის სცენები, ამასთან, აქ ასევე ჩართულია სამეგრელოს ყოფის აღმწერელი სიუჟეტებიც: სახლის ისლით გადახურვა, ეკლესიის წინ შეკრებილ ქალთა ჯგუფი. ნახატი მართმადიდებლური ეკლესია და თეატინელთა რეზიდენცია გვერდიგვერდაა წარმოდგენილი – ეს ამ ორი აღმსარებლობის მშვიდობიან თანაარსებობაზე უნდა მიანიშნებდეს.

Il disegno, che rappresenta l'insediamento in Samegrelo, si distingue per una composizione plurifigurale e per l'abbondanza di soggetti. Castelli arrivò in Samegrelo dopo il decesso del Catholicos-Patriarca della Georgia occidentale, Malakia II Gurieli, avvenuto nel 1639. In Samegrelo, le condizioni fisiche di Castelli peggiorarono ed egli chiese il permesso di ritornare in patria per prepararsi alla morte. Il disegno rappresenta l'insediamento di Samegrelo; similmente a quello di Guria, raffigura scene di battesimo, guarigione, predicazione, vendita degli schiavi; oltre a esse, sono rappresentate immagini di vita quotidiana in Samegrelo: installazione di un tetto di paglia, un gruppo di donne radunate davanti alla chiesa. La Chiesa Ortodossa e l'insediamento dei Teatini sono raffigurati l'una accanto all'altro, ciò che probabilmente sottolinea la coesistenza pacifica delle due confessioni cristiane.

The drawing depicting the Samegrelo residence is a multi-theme and multi-figure composition. Castelli moved to Samegrelo after the death of West Georgia Catholicos Patriarch, Malakia II Gurieli (1639). In Samegrelo, Castelli's physical health deteriorated and he requested the permission to return to his homeland in order to spiritually prepare for death. Similarly to the drawing of the Guria residence, in the composition depicting the Samegrelo residence are described scenes of baptizing, healing and preaching; slave trade is exposed alongside scenes of daily life in Samegrelo: people covering a hut with sedge and a women's group gathering in front of the church. In the drawing, the Orthodox Church and the residence of the Theatines are depicted next to each other, which should be indicative of peaceful coexistence of these two confessions.

Handwritten text at the top of the page, likely a title or header, written in a cursive script.

identijs
ffionariu in prouincia Mengrelia gratis da-
E cum pluribus ospitijs iporum in diuersis locis.

369: E-93

[illegible]

*Adhuc in viae sunt de his quae sunt ad hunc
secundum prout.*

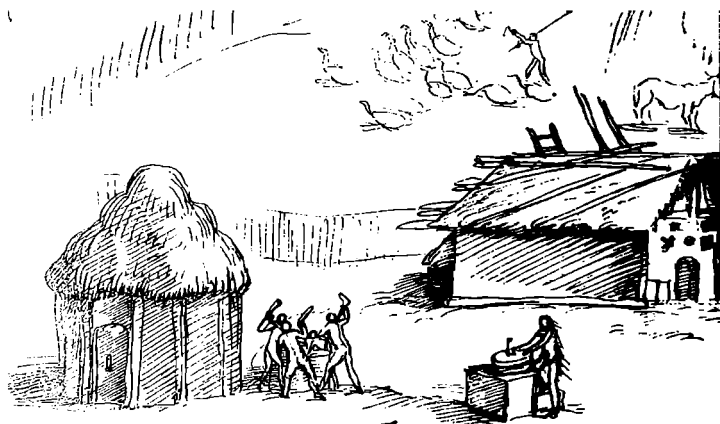
Ergebenster Gehorsam
 Der Provinzial-Regierungsrath

Hic est loc
animalia d
modo beneu
quá DEVS med

სამეგრელოს ყოფის ამსახველი კომპოზიცია კასტელის იმ ნახატთა რიგს მიეკუთვნება, რომლებიც ასახავს თეატინელ მამათა რეზიდენციის ყოველდღიურობას, აგრეთვე ადგილობრივ მცხოვრებთა ყოფას. კომპოზიციის ვრცელ არეზე, ღობით შემოზღუდულ უბოში საცხოვრებელი, სამეურნეო და სხვადასხვა დანიშნულების ნაგებობების ფონზე სოფლის ყოფის სხვადასხვა ეპიზოდებია წარმოდგენილი: ესაა ქალის ფიგურა, რომელიც შინაურ ფრინველს აპურებს, მის გვერდით კი – მაღალი სადგომი შინაური ფრინველებისთვის მასზე მიმდგარი ხის კიბით; დასაწყურებლად ქასთან მიყვანილი საქონელი, აგრეთვე ნახირი ღობესთან. კასტელის კომპოზიციაში ასევე აუსახავს ადგილობრივთა განუერების სცენები ღია ცის ქვეშ; სიღრმეში ჩანს თეატინელი მამა, რომელიც მის ირგვლივ შემოკრებილთ ასწავლის.

La composizione raffigurante scene di vita dell'epoca in Samegrelo appartiene alla serie di disegni che ritraggono sia la quotidianità negli insediamenti dei Padri Teatini che quella degli abitanti locali. Sullo sfondo vi è una vasta area recintata dove spiccano abitazioni, edifici agricoli e di altro tipo. In primo piano vengono raffigurati vari episodi di vita rurale: una donna che dà da mangiare al pollame; accanto, un pollaio su alte palafitte con una scala di legno; il bestiame portato al pozzo ad abbeverare; la mandria vicino al recinto. Castelli ritrae anche una scena di trattamento medico all'aperto; in fondo al disegno si vede un Teatino circondato dagli allievi.

The composition depicting daily life of Samegrelo is one of the drawings of Castelli which reflects both the daily activities at the residence and the social life of the locals. Various scenes of rural life are presented in this widely stretched composition depicting a yard enclosed with fence, residential, agricultural and some other buildings in the background: a figure of a woman feeding poultry, raised chicken coop with a wooden staircase next, livestock brought to the well, and herd near the fence. In his composition, Castelli also depicted the scenes of locals being cured in the open air. In the background can be seen a Theatine Priest, teaching people surrounding him.

ეს ნახატი ეკუთვნის კასტელის ნამუშევართა იმ რიგს, რომელმაც შემოგვინახა XVII საუკუნის პირველი ნახევრის ადგილობრივი მცხოვრებთა – დაბალი სოციალური ფენის წარმომადგენელთა გამოსახულებები; ისინი გამოჩენილი საგულისხმო და ფასეულია ადგილობრივი მკვიდრთა ყოფა-ცხოვრების ამსახველი დეტალებით. ნახატზე ასახულ, სადა კაბით მოსილ და მანდილით თავდაბურულ მეგრულ გლეხის ქალს მოსავს წაღები, რომელთაც კასტელი აბრაამის შვილების ფეხსაცმელს ადარებს. ქალს ცალ ხელზე ყურძნით სავსე გიდელი აქვს გადაკიდებული, მეორეთი კი უჭირავს ბავშვი, რომელიც უკვე მშვილდ-ისრის სროლით ერთობა.

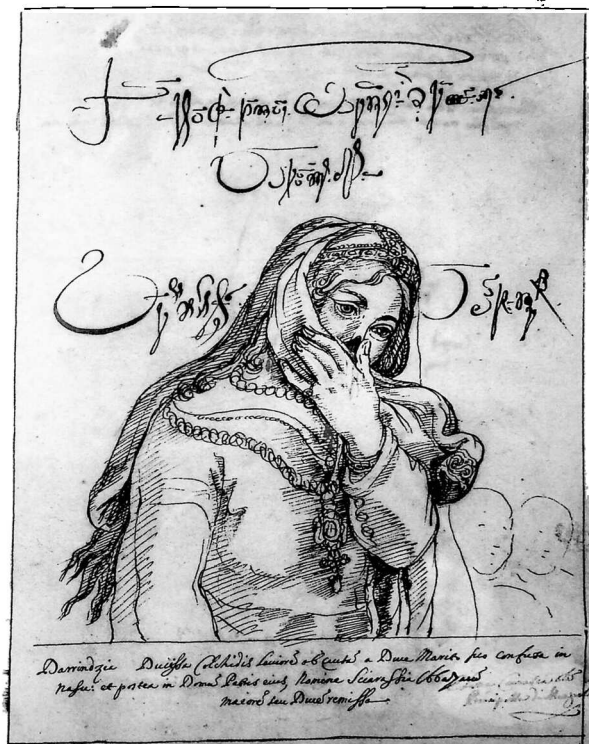
Il disegno appartiene alla serie delle opere di Castelli che tramandano le immagini dei rappresentanti delle classi sociali inferiori della prima parte del XVII secolo. Queste immagini sono particolarmente significative e preziose per descrivere in dettaglio la vita quotidiana degli abitanti locali. La donna, una contadina del Samegrelo, è coperta da un velo, porta un vestito semplice, le scarpe stringate, che da Castelli vengono paragonate a sandali dei figli di Abramo. La donna tiene in mano il cosiddetto "gideli", una specie di cesto oblungo, e porta per mano un bambino che già da piccolo si sta divertendo con arco e freccia.

This drawing belongs to the series of works by Castelli, which preserved images of locals, representatives of the lower social strata in the first half of the 17th century. They are distinctively significant and valuable in detailing the lives of the locals. In this picture, a Megrelian peasant woman in a plain dress and a headscarf is wearing shoes, which Castelli compares to the shoes of Abraham's children. The woman is holding a pannier full of grapes in one hand, and is holding a child in the other hand, who is entertaining himself by shooting a bow at his age.

აფხაზეთის მთავრის სეტემან შარვაშიძის ქალიშვილი ცოლად ჰყავდა ოდიშის მთავარს ლევან II დადიანს. სხვადასხვა წყაროებში იგი მოხსენიებულია როგორც თამუნია, დარუნდია, თანური, დარეჯანი, კასტელი კი მას დარინდიად მოიხსენიებს. ოდიშის დედოფლის პორტრეტი მის ტრაგიკულ ბედს ასახავს – ლევან დადიანმა შეუღლეს ღალატი დასწამა, ცხვირი და ყური მოაჭრა და მამას, აფხაზეთის მთავარს უკან მიუბრუნა. ამიტომაც, მწუხარე სახით, თავდახრით გამოსახული ოდიშის ყოფილი დედოფალი ცდილობს თავსაფრით დაფაროს ყური და ცხვირი, საიდანაც წითლად დაფერილი სისხლის წვეთები სდის. მიუხედავად იმისა, რომ დედოფლის ტანისამოსი ბოლომდე დაუმუშავებულია და ორნამენტით გაურკვეველი, თამუნია შარაშიას (როგორც მას სამეგრელოში ეძახდნენ) პორტრეტი მაღალმხატვრული შესრულებითა და გამომსახველობით გამოირჩევა.

Il Principe di Odishi, Levan Dadiani, sposò la figlia del Principe di Abkhazia, Seteman Sharvashidze (1620-1635 ca.). In varie fonti storiografiche quest'ultima viene chiamata diversamente: Tamunia, Darundia, Tanuri e Darejan. Castelli la chiama Darrinzia. Il ritratto della Regina di Odishi descrive il suo tragico destino: Levan Dadiani accusò la moglie di tradimento, le tagliò il naso e l'orecchio e la rimandò da suo padre, il Principe di Abkhazia. Castelli raffigura Darrinzia ritrattata, a testa bassa. L'ex Regina cerca di coprire il naso e l'orecchio con un velo dal quale sgocciola sangue. Sebbene l'abbigliamento della Regina sia incompiuto e gli ornamenti non siano del tutto chiari, il ritratto di Tamunia Sharashia (così veniva chiamata in Samegrelo) si distingue per alto livello artistico ed espressività.

The daughter of Seteman Sharvashidze, Prince of Abkhazia, was married to Levan II Dadiani, Prince of Odishi. In various sources she is referred to as Tamunia, Darundia, Tanuri, Darejani, and Castelli refers to her as Darrindzia. The portrait of the Queen of Odishi depicts her tragic fate: Levan Dadiani accused his spouse of adultery, cut off her nose and ear and returned her to her father, the Prince of Abkhazia. That is why, the former Queen of Odishi, depicted with a sad face and her head bowed, tries to cover her ear and nose with a head kerchief, from which red-colored blood drops ooze out. Although the Queen's dress is not fully processed and decoration remains ambiguous, the portrait of Tamunia Sharashia (as she was called in Samegrelo) is distinguished by high artistic performance and expression.

Spede etia in oculis

16 Riccio di Sacerdote Principe de' popoli d'India
naso fin del' Imperio e Padre dell
Principe Darnice.

Indeas hic amicus, nota antea; furore
ut (quis) capivis, rarus et castabilis.

Quoniam illorum nullo
modo - hinc tempore

აფხაზეთის მთავარი სეტემან მარვაშიძეს (1627-1650) პროფილში გამოსახულ პორტრეტზე ნაკვთები, თმები და თავსაბურავი საგანგებოდაა დამუშავებული მოკლე მტრისებრით შესრულებული შუქ-ჩრდილით. პორტრეტი ხაზგასმული გამომსახველობით გამოირჩევა – ამ მხრივ ნიშანდობლივია ბუნების მაღალი სარტყელით გამშვენებული ქედით წარმოდგენილი ხანდაზმული მთავრის სახასიათო, რამდენადმე მკვეთრი ნაკვთები და მკაცრი გამომეტყველება. ყოველივე ამას კიდევ უფრო ამძაფრებს კასტელის მინაწერი – კასტელის მითითებით, მეგრელებზე უფრო ამაყი ერის – აფხაზთა მთავარი, რომელსაც ლევან დადიანმა დასახიჩრებული და შერცხვნილი ქალიშვილი უკან მიუბრუნა, ოდიშის მთავრის მტრად იქცა და მის წინააღმდეგ შეთქმულებაში მონაწილეობდა. ამას გარდა, მეურავეყოფილმა აფხაზებმა არაერთხელ ააწიოეს ოდიშის სამთავროს მოსაზღვრე სოფლები. ნიშანდობლივია, რომ კასტელი სეტემან მარვაშიძეს მიიჩნევს თავისი დროის ყველაზე გამოჩენილ აფხაზად თანადროულ აღმოსავლეთში (საქართველოში).

I lineamenti, i capelli e il copricapo nel ritratto di profilo del Principe di Abkhazia Seteman Sharvashidze (1627-1650), sono trattati in modo speciale, con ombreggiatura eseguita a tratti brevi. Il ritratto è marcato da un'accentuata espressività: sono molto caratteristici l'espressione del viso e i lineamenti severi dell'anziano Principe, che porta un cappello decorato con un'alta cintura di pelliccia. L'iscrizione di Castelli rafforza l'impressione fatta dal ritratto: il Principe degli Abkhazi, nazione più orgogliosa dei Mengreli, a cui Levan Dadiani restituì la figlia mutilata ed umiliata, diventò nemico del Principe di Odishi e cospirò contro di lui. Inoltre, gli Abkhazi, insultati ripetutamente, fecero irruzione nei villaggi al confine con il Principato di Odishi. È significativo che Castelli consideri Seteman Shervashidze l'abkhazo più noto del suo tempo in Oriente (Georgia).

In the side view portrait of Seteman Sharvashidze (1627–1651), Prince of Abkhazia, facial features, hair, and headwear are deliberately drawn with light and shade generating short strokes. The portrait is distinctive with its demonstrative expressiveness. The aged Prince, wearing a hat adorned with wide fur belt, is portrayed with somewhat sharp contours and stern expression. All this is further intensified by Castelli's inscription. According to Theatine's note, the Prince of the Abkhazians, a nation prouder than the Megrelians, to whom Levan Dadiani returned his mutilated and disgraced daughter, became the enemy of the Prince of Odishi and took part in a plot against him. In addition, insulted Abkhazians repeatedly raided villages bordering the Odishi Principality. It is noteworthy that Castelli considers Seteman Sharvashidze to be the most prominent Abkhazian of his time in the East (Georgia).

პორტრეტზე აფხაზი სარდალი აჩიბაია გამოსახულია არა საომარი აღჭურვილობით, არამედ სადა პერანგითა და ქუდით. მაგვრემანი თვალები, შედარებით მოკლე, ხშირი, ორად გაყოფილი წვერი და მხრებზე მსუბუქად დამკვეთი ტალღოვანი თმა შუახნის მამაკაცის მშვიდ, თითქოს ოდნავ მომღიმარ სახეს გამომსახველობას შეატებს. ნახატზე არსებული მინაწერი მიითითებულობს, რომ აჩიბაია ოდიშის მთავრის, ლევან II დადიანის დაუძინებელი მტერი ყოფილა. კასტელის არაერთხელ აღუნიშნავს აფხაზთა მეზრძოლი ხასიათი; ამასთანავე, ამ პორტრეტის მიხედვით, სიმამაცესთან ერთად, სარდალ აჩიბაიას არც გამჭრიახობა უნდა ჰქონებოდა.

Il ritratto rappresenta il comandante abkhazo Achibaia che, invece dell'equipaggiamento militare, porta una semplice camicia e un cappello. Gli occhi neri, la barba relativamente corta, spessa, divisa in due e i capelli ondegianti, lievemente appoggiati sulle spalle, aggiungono maggiore espressività al volto calmo e leggermente sorridente dell'uomo di mezz'età. L'iscrizione sul disegno spiega che Achibaia fu un nemico giurato di Levan II Dadiani, Principe di Odishi. Castelli notò più volte lo spirito combattivo degli Abkhazi. Secondo il ritratto, al comandante Achibaia non doveva mancare la perspicacia, oltre al coraggio.

In this portrait the Abkhaz commander Achibaia is depicted not in military equipment, but in a plain shirt and hat. Dark eyes, relatively short and thick beard split in the middle, slightly wavy hair falling on the shoulders enhance the expressiveness of the middle-aged man's calm, slightly smiling face. The inscription on the drawing indicates that Achibaia was a sworn enemy of Prince of Odishi, Levan II Dadiani. Castelli repeatedly mentioned the belligerent character of the Abkhazs. However, based on this portrait, commander Achibaia should not have lacked insight either alongside courage.

პორტრეტზე წარმოდგენილი შეიარაღებული აფხაზი აზნაურის ვინაობა უცნობია; კასტელი მას ზოგადად, წარჩინებულ აფხაზად მოიხსენიებს. პორტრეტი, მხატვრული გამომსახველობის გარდა, საყურადღებოა იმითაც, რომ მასზე აღბეჭდილია იმ დროის საქართველოს ჩრდილო-დასავლეთ კუთხის მკვიდრი მეომრის ჩაცმულობა და აღჭურვილობა. კასტელის ხშირად უწევდა აფხაზეთში მოგზაურობა როგორც მკურნალს; ზოგჯერ იგი მართმადიდებელ სასულიერო პირებს დაჰყვებოდა. ცნობილია ისიც, რომ მისიონერმა აფხაზეთში ნიკიფორე ირბახთან ერთად იმოგზაურა და მას ამ მოგზაურობის ამსახველი რამდენიმე ესკიზური ჩანახატიც აქვს შესრულებული.

L'identità dell'Abkhazo armato è sconosciuta. Castelli lo menziona in modo generale, scrivendo che la persona è un nobile di origini abkhaze. Oltre all'espressività artistica, il ritratto è notevole per la descrizione dell'abbigliamento e dell'armamento dell'epoca di un guerriero nella Georgia nord-occidentale. Castelli, come medico, dovette viaggiare spesso in Abkhazia; a volte vi seguiva i preti ortodossi. È noto che Castelli e Niceforo Irbachi viaggiarono insieme in Abkhazia. Egli realizzò diversi schizzi raffiguranti il suo viaggio.

The identity of the armed Abkhaz nobleman depicted in the portrait is unknown. Castelli does not identify him precisely. In addition to its artistic value, the portrait is also remarkable for its depiction of the clothes and equipment of a native warrior of the northwestern part of Georgia at that time. Castelli often had to travel to Abkhazia as a doctor; sometimes he followed the Orthodox clergy. It is also known that Castelli traveled to Abkhazia with Nikifore Irbachi and made several sketches describing this trip.

სასულიერო მოღვაწემ და დიპლომატმა ნიკიფორე ირუბაქიძე-ჩოლოყაშვილმა, იგივე ნიკიფორე ირბახმა (1585-1658), რომში ელჩად ყოფნისას საქართველოში წამოსასვლელ პატრებს ქართული ანბანი შეასწავლა. მისივე დახმარებით გამოვიდა 1629 წელს ქართულ-იტალიური ლექსიკონი – პირველი ქართული ნაბეჭდი წიგნი. სამშობლოში დაბრუნებული ნიკიფორე ირბახისა და კრისტოფორო კასტელის გზები არაერთხელ გადაიკვეთა ქართლში, იმერეთში, გურიასა თუ ოდიშში. მათ ასევე ერთად იმოგზაურეს აფხაზეთში. კასტელის ცნობით, ნიკიფორე ირბახი საქართველოში დიდად დაფასებული იყო არა მხოლოდ თავისი წარჩინებული წარმომავლობის გამო, არამედ იმითაც, რომ იგი იყო ბრძენი და შორსმჭვრეტელი პიროვნება. ნახატის შესრულების დროისათვის ნიკიფორე ირბახი არქიმანდრიტის პატივში ყოფილა – ამაზე მიუთითებს მისი შესამოსელი: მეოღვილი კვართი, ოლარი, მუხლს ზემოთ დაკიდებული ენჭერი, აგრეთვე ჯვრის სახეებით გამშვენებული ფილონი; თავზე ახურავს სადა სკუფია.

Nikifore Irubakidze-Cholokashvili, sacerdote e diplomatico, noto in Europa come Niceforo Irbachi (1585-1658), insegnò l'alfabeto georgiano ai Padri in partenza per la Georgia mentre era Ambasciatore a Roma. Con il suo aiuto, nel 1629 fu pubblicato il Dizionario Georgiano-Italiano, il primo libro georgiano stampato. Le strade di Niceforo Irbachi, già rientrato in patria, e Cristoforo Castelli si incrociarono più volte in Kartli, Imereti, Guria e Odishi. Essi viaggiarono insieme in Abkhazia. Secondo Castelli, Niceforo fu altamente apprezzato in Georgia non solo per le sue origini nobili, ma anche per le sue doti personali di saggezza e lungimiranza. Nel momento in cui Castelli eseguì il dipinto, Niceforo era stato elevato alla dignità di Archimandrita, indicata anche dalla sua veste: lo sticharion adornato, l'epitrachelion, l'epigonation che gli arriva fino al ginocchio, nonché il felonio decorato con immagini di croci e una sobria skufia sulla testa.

The clergyman and diplomat, Nikipore Irubakidze-Cholokashvili, also known as Niceforo Irbachi (1585-1658), used to teach the Georgian alphabet to the clergymen leaving for Georgia while he served as Ambassador in Rome. With his facilitation, the Georgian-Italian dictionary was published in 1629, the first Georgian printed book. Later, the paths of Niceforo Irbachi, who returned to his homeland, and Cristoforo Castelli repeatedly crossed in Kartli, Imereti, Guria and Odishi. They also traveled together to Abkhazia. As Castelli reported, Niceforo Irbachi was highly regarded in Georgia not only for his noble origin, but also for being a wise and far-sighted person. At the time the drawing was made, Niceforo Irbachi had the rank of Archimandrite. This is indicated by his garment: a woven robe, an epitrachelion, epigonation hanging above the knee, surplice decorated with crosses, and his head covered with a plain skufia.

Mirabile Templum

Pregrandissima et Antiquissima hac Ecclesia
dicitur curiam esse à Sancto Andrea Apo-
stole qui predicavit in illis partibus sanctum Cri-
sti Evangelium spg. in provincia dicta Iuba
secus quon Ecclesia divini s^{ci} MARIA Socio-
tati huius Antiqua dicta Episcopi Genuina
singula et interpres et regenda et p^{re}sentia
sunt illi p^{re}sentem Ecclesiam in illam colorem s^{ci} Al-
donatiis servata in qua Ecclesia non necesse erat
et in melius dicta demeritis esse orator indi-
catorum cultorum sola antiqua Gr^{ati} regimini

Bestatus Cirsia (Dionys) Alagunus?

Fig. 118.

Suani di Monti'

*Il Dominio de nostri Padri in Oriente comincia da Costantinopoli
fino all'Indie, e loro sono li ueri e legitimi Pastori di quelle parti.
di molte nouelle pecore
con loro greggi.*

Postea hinc obsequio rediimus Eusebium domi obsequio
hunc, ut infra se pandit. Petrus obsequio.

[illegible]

Слушавши: иже.

[illegible]

2. Hic est aqua abundans, et superflua Provincia: necesse est
fides, etiam, hanc. cum Variatione: Et fides respondet fides
et, et ubi per se non est, non habet.

საქართველოს ჩრდილო-დასავლეთ კუთხეში, აფხაზეთში მდებარე ბიჭვინთის საკათედრო ტაძრის ამსახველი ეს ნახატი გამოირჩევა როგორც ნაგებობის გადმოცემის მხატვრული მანერით, ისე მინაწერთა სიუხვით. კასტელი მიუთითებს, რომ იმხანად ტაძარი მრევლის სიმცირის გამო წინამძღვრის გარეშე იყო დარჩენილი. კასტელის ცნობით, აფხაზეთის მთავარს თეატინელებისთვის მიუმართავს ნაგებობის შესაკეთებლად, მასში ღმრთისმსახურების აღდგენის მიზნით. აფხაზეთის კასტელი უწოდებს მიწას, სადაც წმინდა მოციქულმა ანდრია პირველწოდებულმა იქადაგა ქრისტიანობა და სადაც დღემდეა შემონახული სასწაულთმოქმედი სვეტი ტაძრის წინ. როგორც ჩანს, სწორედ ყოველივე ეს უნდა იყოს ასახული ნახატზე, რომელზეც, ჯვარ-გუმბათოვანი ნაგებობის ხუროთმოძღვრული იერსახის გათვალისწინებით, სავარაუდოდ, ბიჭვინთის საკათედრო ტაძარია წარმოდგენილი.

Il presente disegno della Cattedrale di Bitchvinta, situata nella regione nord-occidentale della Georgia, si distingue sia per la modalità artistica della rappresentazione che per l'abbondanza delle iscrizioni. Castelli indica che, in quel periodo, a causa della mancanza di parrocciani, la Cattedrale non aveva un pastore. Egli racconta che il Principe di Abkhazia chiese aiuto ai Teatini per la riparazione dell'edificio, per riprendere la celebrazione del servizio liturgico. Castelli scrive che l'Abkhazia è la terra dove l'Apostolo Andrea Protocleto predicò il Cristianesimo e dove ancora si conservava un pilastro miracoloso davanti alla Cattedrale. Prendendo in considerazione l'aspetto architettonico dell'edificio a pianta cruciforme con cupola, il disegno molto probabilmente ritrae effettivamente la Cattedrale di Bitchvinta.

This drawing depicting the Bichvinta Cathedral in Abkhazia located in the northwestern part of Georgia is distinguished by the artistic manner of conveying the design of the building, as well as the abundance of inscriptions. Castelli points out that at that time the temple was left without a priest due to the lack of congregation. As Castelli reported, the Prince of Abkhazia appealed to the Theatines to rehabilitate the church building in order to restore the celebration of the liturgy. Castelli refers to Abkhazia as the land where the Holy Apostle Saint Andrew the Protocleto had preached Christianity and where a miraculous pillar in front of the temple was still preserved. It seems that all this must be reflected in the picture, which, by architectural design of the cross-domed building, presumably depicts indeed the Bichvinta Cathedral.

ნახატი, რომელიც ილორის წმინდა გიორგის ეკლესიას ასახავს, ისევე, როგორც მასზე გაკეთებული ვრცელი მინაწერები, საისტორიო წყაროს მნიშვნელობას იძენს – მასზე აღბეჭდილია საქართველოს ჩრდილო-დასავლეთი ისტორიული კუთხის, სამურზაყანოს ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი სალოცავი, რომელიც იმხანად ოდიშის სამთავროში შედიოდა. ილორს, საუკუნების განმავლობაში არ მოჰყვებოდა ზრუნვა არამარტო ოდიშის, არამედ დასავლეთ საქართველოს სხვა სამეფო-სამთავროთა უზენაეს საერო და სასულიერო ხელისუფალთა მხრიდან. ნახატზე ილორის ეკლესია წარმოდგენილია ჯვარ-გუმბათოვანი ნაგებობის სახით, მაშინ როცა ვახუშტი ბაგრატიონის ცნობით, ის იყო „უგუმბათო, მცირე, მდიდარი და მემკული“. ამასთან დაკავშირებით აუცილებელია იმის გათვალისწინება, რომ კასტელის ნახატებზე დოკუმენტური სიზუსტით არ არის აღბეჭდილი ქრისტიანული საქართველოს ძეგლები, ამასთან, მათი იერსახის გადმოცემისას მისიონერს ხშირად მიუმართავს დასავლური საეკლესიო არქიტექტურის ცალკეული ფორმებისა და დეტალებისთვის.

Il disegno della Chiesa di San Giorgio di Ilori, con le sue iscrizioni informative, acquista un valore di fonte storica, dato che esso raffigura una delle principali chiese di Samurzakano (regione nord-occidentale della Georgia, parte del Principato di Odishi in quel periodo). Per secoli la chiesa di San Giorgio di Ilori fu oggetto di attenzione e premura speciale da parte della suprema autorità laica e religiosa sia del principato di Odishi che di altri regni e principati della Georgia Occidentale. La Chiesa di Ilori viene rappresentata come un edificio a pianta cruciforme con cupola, mentre lo storico Vakhushti Bagrationi scrive che essa era “senza cupola, di piccole dimensioni, ricca e copiosamente ornata”. A questo proposito, è necessario prendere in considerazione il fatto che Castelli non raffigurava i monumenti cristiani della Georgia con accuratezza, ma spesso ricorreva a determinati dettagli e forme dell'architettura ecclesiastica occidentale.

The drawing depicting the Church of St. George in Ilori, alongside its extensive inscriptions, has a significance as a historical source. It depicts one of the most important shrines in the northwestern historical region of Georgia, Samurzakano, which then was a part of the Odishi principality. For centuries, the Ilori church had been well maintained and cared for by supreme secular and religious leaders of the Odishi principality but also of other kingdoms and principalities of Western Georgia. In this drawing the Ilori Church is depicted as a cross-domed building, while, according to Vakhushti Bagrationi, it was “domeless, small, lavish and decorated.” In this regard, it is necessary to take into account that Castelli's drawings do not depict the monuments of Christian Georgia with documentary accuracy. In fact, when conveying their design, he often reflected certain forms and details typical for Western ecclesiastical architecture.

la fine che il Re mi dice esser: ogni e Redare. forse da cavando sopra
il suo Regio e il luogo dove essendo hanno: sopra un' di, se lo
adesso sono alle cose, ma forse: forse. ha ragione, e forse da un
dei suoi fratelli, che mi ha copiato, e forse: forse: forse: da
un te non puoi Redare di: forse e talo dunque mi postare
con la lettera sopra e quel Dico di: forse e talo il talo
o a un posto.

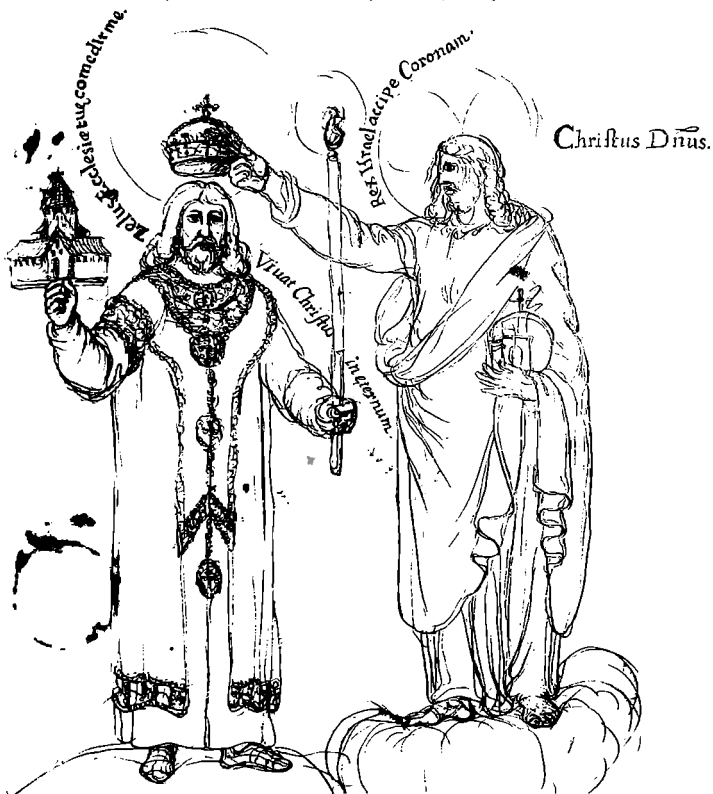

Spreek Co. made
north end of the
island pure & dry
is the best.

Venezia di Cichelli.

Delto. hammondi *Delmon.*
cuneata.

Admiranda de Rege Giorgio de Christo Jesu coronatu
Hic non pro certo a Summis Gijscomitis dum cum transisset in Templo nudo Capite Rex Barbaru descendit & Celo
necnon sua insignia sua quibus innotuam erat deus obvia frena tenuit nuncius propositis que gerenda
et nunc dicitur. Iste in Christi coronatu et regis uisus erat ad presentem in Celo. Lascioli. dicitur
et ipse in qua Ecclesia ecci etiam Imago fuit amplexu coronatus ipsum Regem. o.

Disse ancora che sopra le spalle destra habbia un segno di Croce questo li diede pubblicamente in quelli Regni io non l'ho uduto; ma hebbe curiosità di domandarlo al medesimo Rè quando lo curai infermo, ma poi non li dissi altro.

Re Giangiano è detto dalli Orientali Mepe Mitsigord, fanni che vuol dire
immata da Dio era in veneratione grande.

Rox Israel.

კასტელი საქართველოს მეფეთა პორტრეტების ალბომს ქმნიდა რომის საყდრისთვის. ამ პორტრეტზე მას ბაგრატ III (975-1014) – გაერთიანებული საქართველოს პირველი მეფე – მემადლებულ ადგილზე ფრონტალურად მდგომი გამოუსახავს. სამეფოს უზენაეს მმართველს მარჯვენა ხელით გუმბათიანი ეკლესია უჭირავს, ხოლო მარცხენაში – შვეულად ზეადმართული სამეფო კვრთხი. კასტელი აღნიშნავს ბაგრატიონთა მტოს ღვთიურ წარმომავლობას; მიუთითებს იმასაც, რომ ტაძარში მყოფ თავმჯდომე ბაგრატ III-ზე საღვთო ნათელი გარდმოსულა და პატიოსანი თვლებით მორთული გვირგვინი დაუდგამს მეფის თავზე. კასტელის თავად უნახავს მსგავსი გამოსახულება სახელოვანი მეფისა ერთ-ერთ საეპისკოპოსო ტაძარში. ამაზე მეტყველებს ნახატის კომპოზიციური სქემა: ღრუბლებზე მდგარი იესო ქრისტე ბაგრატ III-ს ადგამს ჯვრით გამშვენებულ სამეფო გვირგვინს – საღვთო განგებით მინიჭებული უზენაესი ძალმოსილების ნიშანს.

Castelli creò un album di ritratti dei Re georgiani per la Santa Sede. Il presente ritratto raffigura Bagrat III (975-1014), il primo Re della Georgia unita, frontalmente in un luogo elevato. Il sovrano supremo del Regno tiene un modello di chiesa a cupola nella mano destra e lo scettro reale nella mano sinistra. Castelli sottolinea l'origine divina della dinastia dei Bagrationi; menziona anche che nella chiesa, durante l'incoronazione, una luce divina scese su Re Bagrat III e gli pose in testa una corona adorna di pietre preziose. Castelli vide una simile immagine del famoso Re in una delle chiese. Lo schema compositivo del disegno lo testimonia. Gesù Cristo, che è raffigurato su una nuvola, incorona Re Bagrat III di Georgia con una corona reale decorata con la croce, l'insegna del potere supremo conferito dalla divina provvidenza.

Castelli was creating an album of portraits of the Georgian kings for the Holy See. In this portrait, he depicted Bagrat III (975-1014), the first king of unified Georgia, standing frontally on an elevated spot. The supreme ruler of the kingdom holds a domed church in his right hand, and a royal scepter pointed vertically in the left. Castelli notes the divine origin of the Bagrationi dynasty. He also indicates that divine light blessed bareheaded Bagrat III in the temple and placed a crown encrusted with gems on the King's head. Castelli had seen himself a similar image of the famous King in one of the Diocese churches. This is also evidenced by the compositional scheme of the picture. Standing on the clouds, Jesus Christ places a cross decorated royal crown on the head of Bagrat III, the insignia of the supreme power bestowed by divine providence.

იმერეთის მეფეს, ალექსანდრე III-ს (1639-1660) ცოლად ჰყავდა ქართლ-კახეთის მეფე თეიმურაზ I-ის ქალიშვილი დარეჯანი. თეატინელი მამების მიმართ კეთილგანწყობილი მეფე 1646 წელს თავისთან, ქუთაისში მიიწვევს კრისტოფორო კასტელის, სადაც კასტელი კვლავ შეხვდება მეფე თეიმურაზ I-ს – ამჯერად ლტოლვილს. თეიმურაზ I-სვე გავლენით, ალექსანდრე III მოსკოვთან ამყარებს ურთიერთობას – იმერეთის მეფის პორტრეტზე გაკეთებულ წარწერაში კასტელი აღნიშნავს, რომ მოსკოველები მას უწოდებენ ქრისტიანობის ქომავს, რომელსაც ბეჭზე ღვთიური ნიშანი, ჯვარი აქვს გამოსახული. გრძელ კაბითა და მანტიით მოსილი მეფე ბორცვზე დგას და ხელთ კვერთხი უყვრია; ღრუბლებიდან გამოწვდილი უფლის მარჯვენა მეფეს თავზე ადგამს გვირგვინს – საღვთო განგებით მინიჭებული უზენაესი ძალმოსილების ინსიგნიას.

Alexandre III di Imereti (1639-1660) sposò Darejan, figlia di Teimuraz I di Kartli-Kakheti. Nel 1646, il Re, benevolo verso i Padri Teatini, invitò Cristoforo Castelli a Kutaisi alla sua corte, dove questi incontrò di nuovo Teimuraz I, che in quel periodo era già esule. Influenzato da Teimuraz I, Alexandre III stabilì rapporti con Mosca. Nell'iscrizione sul ritratto, Castelli sottolinea che i Moscoviti lo chiamavano protettore del Cristianesimo, che aveva il segno divino della croce sulla sua spalla. Il Re, vestito in un abito lungo con mantello, sta su una collina e tiene in mano uno scettro. La mano divina, protesa dalle nuvole, gli mette la corona sul capo, insegna del potere supremo conferito dalla divina provvidenza.

King of Imereti, Alexander III (1639-1660), was married to Darejan, the daughter of King of Kartli-Kakheti Teimuraz I. In 1646, the King, benevolent to the Theatines, invited Cristoforo Castelli to Kutaisi, where the latter would meet again with King Teimuraz I, this time a refugee. Influenced by Teimuraz I, Alexander III established relations with Moscow. In his text on the portrait of the King of Imereti, Castelli mentioned that the Muscovites called the King a protector of Christianity, who had the divine sign, the cross, on his shoulder. The King, clothed in a long dress and mantle, stands on a hill, holding a scepter in his hand. The right hand of the Lord, emerging from the clouds, puts a crown on the King's head – the insignia of the supreme power bestowed by divine providence.

Canagasta fetei S. Nicolae. Sorașu orș. G. Mureș. Cămaro.
Dibici. Mămăra fetei S. Nicolae. a. Mămăra. Cămaro.
La viciuște. Amia.

Habit. Paupers Parishes in most.

**Principi Orientali li
beniffi & amanti de Vir-
tuti & Homini effeplari.**

-πρηνόχην Ικω

Handwritten signature

2. *Coriaria* *fruticosa* L.

*Exhibe Receipt at Petitioner's house from Henry Collier on 2nd April, at
George's Place, London, signed and sealed.*

De Patriarca Georgia. //

*Item ex Zaccaria Patriarca Giorgianus plenus Charitate & laude
fidei qui scripsit ad sancti apostoli sedem sermone iungit in
aliquibus apparet in anno 1610.*

დასავლეთ საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქ ზაქარია ქვარიანს (1657-1660) – კასტელი უწოდებს კაცთმოყვარეობით სავსე, პატრების მფარველ, სახელგანთქმულ ადამიანს კოლხეთსა და იბერიაში, რომელიც ასევე გამოირჩეოდა თავისი დიპლომატიური მოღვაწეობით. იგი იყო იმერეთის მეფის ალექსანდრე III-ის სულიერი მოძღვარი. კასტელის ზაქარია ქვარიანი გამოუსახავს პატრიარქის სრული სალიტურგიო შესამოსლით; ესაა – შოლვილი კვართი, ნაქარგი ოლარი, მდიდრულად მორთული საკოსი, დიდი ომოფორი. თავზე ადგას პატიოსანი თვლებით უხვად შემკული გვირგვინისებრი ფორმის საპატრიარქო მიტრა. მწყემსმთავრის ფიგურის მარცხნივ, უკან მოჩანს დიაკონალურად ამართული კვერთხი – საპატრიარქო ინსიგნია, ერთმანეთისკენ მიმართული, დახრილთავიანი გველების წყვილით.

Castelli caratterizza Zakaria Kvariani (1657-1660), Catholicos-Patriarca della Georgia occidentale, come persona piena di bontà, benefattore e custode dei Padri Teatini, nota sia in Colchide che in Iberia, distinta anche per le sue attività diplomatiche. Fu padre spirituale di Re Alexandre III di Imereti. Castelli raffigura Zakaria Kvariani con l'intera veste liturgica del Patriarca: lo sticharion ornato, l'epitrachelion ricamato, il sakkos riccamente decorato e il grande omoforio; una mitra patriarcale a forma di corona, riccamente decorata con pietre preziose. Dietro alla figura del sacerdote, si vede un pastorale inclinato in diagonale – un'insegna patriarcale, con una coppia di serpenti ricurvi, l'uno di fronte all'altro.

Catholicos-Patriarch of Western Georgia, Zakaria Kvariani (1657-1660), is described by Castelli as a person full of humanity, patron of the Theatines, famous man in Kolkheti and Iberia, who also stood out for his diplomatic missions. He was a spiritual father of Alexander III, King of Imereti. Castelli depicted Zakaria Kvariani with full liturgical vestments of the Patriarch: a woven robe, embroidered epitrachelion, richly decorated sakkos, large omophorion. The head is crowned with a crown-shaped Patriarch's miter richly decorated with gems. To the left of the Patriarch's figure, slightly behind him, is depicted a patriarchal insignia, a diagonally positioned wand with a pair of snakes bending heads and directed to each other.

კრისტოფორო კასტელის ავტოპორტრეტი 1646 წელს, მაისის თვეში, კასტელის ქუთაისში გამგზავრებას ასახავს. იმერეთის მეფე ალექსანდრე III ელჩს შიავლენს ოდიშის მთავარ ლევან II დადიანთან, რათა თავისთან მოიწვიოს თეატინელი მამა და თან ოქროთი და ძვირფასი ქვებით შეკაზმულ ცხენს უგზავნის. წარწერა იუწყება, რომ ოთხდღიანი მგზავრობის შემდეგ იმერეთის მეფის მიერ გამოგზავნილ, მდიდრულად აღკაზმულ, ცხენზე ამხედრებული კასტელი თანმხლებ ამალასთან ერთად მიემარება ქუთაისის ციხე-სიმაგრისკენ, სადაც მეფე დიდი პატივით იღებს უცხოელ სტუმრებს. იმერეთში კასტელი 1648 წლამდე დაყოვნდა, შემდეგ კი კვლავ სამეგრელოში დაბრუნდა. ნახატი, ერთი შეხედვით, დაუსრულებლის შთაბეჭდილებას ტოვებს – მის ფონზე ციხე-სიმაგრე მხოლოდ კონტურებით არის გამოსახული.

L'autoritratto di Cristoforo Castelli rappresenta la sua partenza per Kutaisi nel mese di maggio del 1646. Alexandre III di Imereti mandò un messaggero alla corte del Principe di Odishi Levan II Dadiani per invitare Castelli e gli inviò un cavallo ornato d'oro e di pietre preziose. L'iscrizione riferisce che dopo un viaggio di quattro giorni, Castelli, su un cavallo riccamente ornato, inviato dal Re di Imereti, arrivò alla fortezza di Kutaisi, accompagnato da seguiti; il Re ricevette gli ospiti forestieri con grande rispetto. Castelli rimase in Imereti fino al 1648 e dopo ritornò in Samegrelo. A prima vista, il disegno sembra incompiuto, dato che sullo sfondo la fortezza viene raffigurata con un semplice contorno.

The self-portrait of Cristoforo Castelli depicts his departure to Kutaisi in May 1646. The King Alexandre III of Imereti sent an ambassador to Levan II Dadiani, Prince of Odishi, in order to invite Castelli to his court, and sent a horse embellished with gold and precious stones. The inscription notes that, after a four-day journey, Castelli, riding a richly harnessed horse sent by the King of Imereti, arrived with a retinue to the fortress of Kutaisi, where the King welcomed the foreign guests with honors. Castelli remained in Imereti until 1648 and then returned to Samegrelo. At first glance, the painting leaves the impression of incompleteness: the castle on the background is drawn only in contours.

ჩოგნით ცხენბურთი, ისევე როგორც სხვა ქართული სამოედნო თამაშები, სხვადასხვა დღესასწაულისა თუ მნიშვნელოვანი თავყრილობის დროს იმართებოდა. 1646 წელს, ქუთაისში ახლადჩასული კრისტოფორო კასტელი იმერეთის მეფეს, ალექსანდრე III-ს ცხენბურთის სანახადად მიუწვევია ქალაქის მთავარ მოედანზე, სადაც, ადგილობრივ დიდებულებსა და წარჩინებულ მოხელეებთან ერთად, თავად მეფე მონაწილეობდა თამაშში. ჩანახატზე გაყვებული ჩანაწერი ამას გვამცნობს, თუმცა იგი სრულად ვერ გადმოსცემს სიტყვიერი აღწერილობის საზეიმო ხასიათს. კასტელის, როგორც მაყურებლის ფიგურის, ამოცნობა თეატინელის ქუდით შეიძლება – იგი ჩანახატის წინა პლანზე, ზურგით არის წარმოდგენილი.

Tskhenburti con choganì, così come gli altri giochi che si fanno in campo aperto, si svolgeva durante varie festività ed incontri importanti. Nel 1646, Cristoforo Castelli, appena arrivato a Kutaisi, venne invitato da Alessandro III di Imereti ad assistere a una gara di polo nella piazza principale della città, dove lo stesso Re, assieme ad altri nobili e funzionari, partecipò al gioco. Ce lo racconta l'iscrizione sul disegno, ma il disegno stesso non riesce ad esprimere appieno il carattere solenne della descrizione verbale. La figura di Castelli può essere identificata tra gli spettatori grazie al cappello teatino, raffigurato in primo piano, di spalle.

Tskhenburti with choganì, like other Georgian equestrian games, was held during various celebrations or significant gatherings. In 1646, Cristoforo Castelli, who had just arrived in Kutaisi, was invited by King of Imereti, Alexander III, to watch a horse polo game on the main square of the city, where along with other noblemen and dignitaries, the King himself participated in the game. The note on the sketch informs us of this, though the sketch does not fully convey the solemn nature of the verbal description. Castelli, as a spectator, can be identified by his headwear. In the sketch, he is standing in the foreground with his back to the viewer.

*Giorno in
piede di
a piedi*

Inve. Renide el Re de Japim -
mi furdare con pio. d' bolle
el Re con mite. alla Prapoli
Guorin.

*Per invidia più uol
quando con quel
mi fanno a l'ust*

- Sandro: Alessandria guarda con il Pantheon di Sirpi,
 Alessandria e guarda con la Regina e scopre
 ex alle volte mi chiedo con la propria mano e mi

კასტელი არაერთხელ გამხდარა იმერეთის მეფის, ალექსანდრე III-ის მიერ გამართული ნადიმის მონაწილე. ამ ნახატსაც სამეფო სასახლის ინტერიერში გამართული პურობისას მაგიდასთან შემომსხდარი სამეფო წყვილი და მათი სტუმრები – მათ შორის თავად კასტელი – აღუბუქდავს. ნახატის მინაწერში კასტელი საუბრობს იმ პატივზე, რომელსაც მეფე იჩენდა მის მიმართ – გვერდით დაისვამდა, სთავაზობდა კერძებს და ღვინოს თავისი ჭიქიდან, რათა ერვენებინა თავისი კეთილგანწყობა. ნადიმს თან ახლდა მუსიკა და ცეკვები – კომპოზიციის მარცხენა ნახევარზე, ნადიმის მომსახურეთა ფიგურების გასწვრივ, აივანზე გამოსახული მუსიკოსთა ჯგუფი ამის ხატოვანი მოწმობაა.

Più volte Castelli partecipò ai banchetti tenuti da Alexandre III di Imereti. Questo disegno, dove viene raffigurata la coppia reale a tavola assieme agli invitati, tra cui anche Castelli, ne è la testimonianza. L'annotazione fatta sul disegno enfatizza il rispetto che il Re dimostrava nei confronti di Castelli, offrendogli il posto al suo fianco, porgendogli i piatti e il vino dal suo bicchiere per mostrare la sua benevolenza. Il banchetto era sempre accompagnato da musica e danza: nella parte sinistra della composizione, sul balcone, sopra le figure dei servi, è raffigurato un gruppo di musicisti.

Castelli was frequently invited to receptions hosted by Alexander III, King of Imereti. This drawing depicts the royal couple and their guests, including Castelli, at one of such special dinners in the royal palace. In the inscription, Castelli describes the great respect showed to him by the King. He would have Castelli sit next, offer him dishes and wine from his glass to demonstrate his goodwill to him. The reception was accompanied by music and dances. On the left side of the drawing, above the figures of servants is depicted a group of musicians.

კასტელისეულ მინაწერში აღნიშნულია, რომ ეს არის ერთ-ერთი იმ ადგილსამყოფელთაგანი, რომელიც იმერეთის მეფე ალექსანდრე III-მ უბოძა თეატინელებს, წმინდა სოფლის ეკლესიასთან და გლეხების რამდენიმე კომლთან ერთად. კომპოზიციაში ასახულია არგვეთში, რაჭასთან ახლოს, არსებული რეზიდენცია, სადაც, კასტელის ცნობით, თეატინელ მამებს დარბიული სახლები ჰქონდათ. ნახატზე წარმოდგენილია იმერეთის სოფლის ყოფა: ქალები, რომლებიც ჭიდან უზიდებიან წყალს და მამაკაცთა ჯგუფი, რომელიც ხეზე დაკიდებულ მესაწირ საქონელს ატყავენ, მათ გვერდით კი – ადგილობრივი ხეცესი; ყურადღებას იქცევს კომპოზიციის მარჯვენა ნაწილში გამოსახული, ხის ძირში მჯდომი ქალის ფიგურა – იგი მის ირგვლივ შემოყრებილ, ინტერესით მომზირალ ბავშვებს წიგნს უკითხავს.

Castelli nota che questo è uno dei terreni, consegnati ai Padri Teatini da Re Alexandre III di Imereti, insieme alla Chiesa di Santa Sofia e diverse famiglie contadine. La composizione raffigura l'insediamento in Argveti, vicino a Racha, dove, secondo Castelli, i Padri Teatini disponevano di umili abitazioni. Il disegno rappresenta la vita di un villaggio in Imereti: le donne che portano acqua dal pozzo e un gruppo di uomini che stanno scuoiando un animale da sacrificare appeso a un albero; accanto si trova un anziano. Attira l'attenzione la figura della donna raffigurata all'angolo destro in basso della composizione; seduta sotto l'albero, sta leggendo un libro ai ragazzi, che la circondano e la ascoltano con attenzione.

The inscription by Castelli indicates that this is one of the estates that the King of Imereti, Alexander III, handed over to the Theatines, including the Church of St. Sophia and several peasant households. The composition reflects the existing residence in Argveti, near Racha, where, according to Castelli, the Theatines lived in shabby houses. The drawing describes the daily life of a village in Imereti: women carrying water from well and a group of men slaughtering and skinning a sacrificial animal hanging on a tree, with a local elder standing next; attention is drawn to a woman sitting at the foot of a tree on the right side of the composition: she is reading a book to curious children gathered around her.

Provinciae Ravennae Regi^{is} & Sacerdotibus confinis
ad Praefectum.

Hæ sunt Prædici Domusq; Missi
tis concessa ab Alexandro Rege Gec
ipso prædico multi homines simulcu
cia concessi ut seruirent Missionarijs:

Mangelia fortis ad solenne Exultationis et Sanctorum Michaelis festum; incipit.
Venerabilis frater Bernardus
Abbas Cluniacensis

*Jr Louisa Brissault Regni Vrijz Doodt Koningh Rijk
pauze in de Villa van de Rijkshof —*

24/11/2014

Hec est residentia nostrorum Missi
de Aria in Regno Georgiae in Proul

ამ ნახატზეც არგვეთში, კასტელისეული მინაწერის მიხედვით ბაშიაჩუკში, მეფე ალექსანდრე III-ის მიერ თეატინელი მამებისთვის გადაცემული რეზიდენციის მშენებლობაა ასახული. სამშენებლო საქმიანობის გარდა კასტელის მასზე აღუბეჭდავს ქართველ გლეხთა პურობა შესვენებისას – ამას გვამცნობს ნახატზე არსებული მინაწერი, ამაზევე მეტყველებს გამოსახულ პირთა ჩაცმულობა, აგრეთვე სამუშაო იარაღები მათ გვერდით. ნახატის კომპოზიცია დინამიურია, განსაკუთრებით პურობის სცენა, რომელშიც მონაწილეობს კაცი, ქალი თუ ბავშვი – მათგან ერთნი ცეცხლზე შემომდგარ საქმელს ამზადებენ, მეორენი კოცებიდან ასხამენ წყალს თუ ღვინოს, ნაწილი კი მაგიდას შემოსხდომა; ამ ჯგუფში გამოირჩევა ქალის ფიგურა საკრავით ხელში.

Il disegno raffigura l'edificazione dell'insediamento sul terreno consegnato ai Padri Teatini da Alexandre III, a Argveti, nel Bashiachuki, secondo l'annotazione di Castelli. Oltre alla costruzione, vengono raffigurati contadini georgiani durante la pausa del pranzo; lo si desume dall'iscrizione sul disegno, nonché dall'abbigliamento delle persone e dai loro strumenti. La composizione è dinamica, in particolare la scena plurifigurale del pasto – con uomini, donne e bambini. Alcuni stanno preparando il cibo sul fuoco, altri stanno versando vino o acqua dalle brocche; altri sono seduti a tavola. In questo gruppo, la figura di una donna con uno strumento musicale in mano suscita particolare interesse.

This drawing describes the construction of a residence in Argveti, according to Castelli's inscription, in Bashiachuki, on an estate granted to the Theatines by King Alexander III. In addition to depicting construction works, Castelli reflects Georgian peasants dining during break time. We are told about this by the inscription on the picture and this is evidenced by clothing of the persons depicted, as well as their tools placed nearby. The composition of the picture is dynamic, especially the scene of dining, in which involved are men, women and children: some of them cook food on fire, some other pours water or wine from the pitcher, while some other are sitting at the table. In this group, a female figure with a musical instrument in her hand stands out.

კასტელი ხშირად ხატავდა საქართველოს სხვადასხვა კუთხის ეკლესია-მონასტრებს, სათავედაცვო ნაგებობებს, საცხოვრებელ სახლებსა და სასახლეებს. მათ რიცხს ეკუთვნის ეკლესია იმერეთში, რომელიც ნახატზე არსებული ზედწერილის თანახმად, მეფეს ალექსანდრე III-ს მისიონერებისთვის გადაუცია. კასტელის ცნობით, იმერეთის მეფე დედოფალთან ერთად ხშირად სტუმრობდა პატრებს წირვის მოსასმენად. კასტელი იმასაც დასძენს, რომ მეფემ მათ ნება დართო მისი ვაჟი, ბაგრათი მოენათლათ. სწორედ ამის გამოცაა, რომ კასტელი გამორჩეულად აქებს მეფე ალექსანდრეს თავის რელიციებში. ეკლესიის ამსახველი ნახატი დაუსრულებელია; ნიშნულია ისიც, რომ დიდი ზომის ჯვარ-გუმბათოვანი ეკლესიის იერსახის გადმოცემისას მხატვარს მასში დასავლური არქიტექტურისთვის დამახასიათებელი ცალკეული ფორმები და დეტალები შეუტანია.

Castelli raffigurò spesso chiese e conventi, fortificazioni, abitazioni e palazzi delle varie regioni della Georgia. La chiesa in Imereti appartiene a questa serie di disegni; secondo l'iscrizione posta in alto, la chiesa fu concessa ai Teatini da Alexandre III di Imereti. Castelli nota che il Re e la Regina frequentavano spesso la messa. Castelli nota ancora che il Re permise ai padri di battezzare suo figlio Bagrat. Castelli loda il Re in modo particolare nelle sue relazioni. Il disegno con la chiesa è incompiuto. È notevole che nel raffigurare la chiesa, a pianta cruciforme con cupola di grandi dimensioni, Castelli ricorra alle forme e ai dettagli caratteristici dell'architettura occidentale.

Castelli often painted churches, monasteries, defensive structures, houses, and palaces in various parts of Georgia. Among them is the church in Imereti, which, according to the inscription on the picture, was handed over to the Theatines by King Alexander III. According to Castelli, the King of Imereti accompanied by the Queen often visited the Theatines to attend the liturgy. Castelli also adds that the King allowed them to baptize his son, Bagrat. It is for this reason that Castelli uniquely praises King Alexander in his reports. The picture of the church is incomplete; it is also noteworthy that in conveying the design of a large cross-domed church, the artist incorporated certain forms and details, characteristic of Western architecture.

Seguono vostri Reverendissimi, con Offertori, data l'Alte di;
Sortite al Gran Duca & finenza al cardinale
Le regnate nel letto d

22)

22)

22)

Regio come altare la sua let
alla sua Riti 13/10/1878. con
casto Regio 20

del regno di Napoli
regio come altare la sua let

საქართველოში ასწლეულების განმავლობაში გავრცელებული თამაშობებიდან ყაბახი და ცხენბურთი ერთ-ერთია იმათგან, რომლებიც კრისტოფორო კასტელის თავის ნახატებში აღუბუქდავს. დეტალურად დამუშავებული კომპოზიციები კასტელის ხშირ თვითმხილველად წარმოაჩენს იმ ძველი ქართული საცხენოსნო თამაშობებისა, რომლებიც ქართველი ახალგაზრდებისთვის ფიზიკური ვარჯიშისა და სამხედრო წვრთნის თანაფარდი იყო. ქუთაისში გამართულ ყაბახი გამლელი მიწოდორზე, სამოედნო ასპარეზზე წარიმართება; მის უკან, ფონზე, ეკლესიები და ციხესიმაგრე მოჩანს. მოკირითე მხედრების მოზიდული მშვილდისრები ჭოჭზე შემოდგმული თასისყენაა მიმართული. კასტელის მიწაწერში საუბარია ქართველების სიმარჯვესა და სიმკვირცხლეზე, აგრეთვე ყაბახზე, როგორც საუცხოო სანახაობაზე.

Kabakhi e Tskhenburti sono giochi popolari e diffusi in Georgia da secoli, che vengono raffigurati da Castelli nei suoi disegni. Le composizioni ricche di dettagli testimoniano che egli assistette spesso a queste antiche gare equestri. Tali giochi erano uno dei modi per l'addestramento fisico e militare dei giovani. La gara si svolge a Kutaisi, in campo aperto; sullo sfondo si vedono le chiese e la fortezza. Gli archi dei cavalieri sono puntati alla coppa attaccata ad un alto pilone. L'iscrizione di Castelli racconta della maestria e agilità dei Georgiani, nonché del kabakhi come di uno spettacolo meraviglioso.

From the games played in Georgia for centuries, kabakhi and horse polo are the ones that Cristoforo Castello depicted in his drawings. Compositions with elaborate details prove Castelli was a frequent eyewitness to those old Georgian equestrian games, which were equated to physical training and military exercise for the Georgian youth. Kabakhi is held in Kutaisi in an open field arena. Behind the field, in the background, churches and a castle can be seen. The bows of riders on prancing horses are aimed at the bowl attached to the mast. Castelli's inscription notes dexterity and agility of the Georgians and what a remarkable show kabakhi is.

di questi 6 aneggianno

6

Troch. speciosus. Hortic. Japonica Lindleyana Nobiliss. Pinnatifidiusculis et lobatis ciliatis
primit., ut qd. pinnatiffidis; ambrosia appollonaria C.A.J.

De Ludis.

De Ludis.

Equites ludentes hoc pacto ut aspicias rarissimi sciunt seipfos gerere requirit agili-
tas quedam cum certo determinato impulsu spirituum ita ut ille plus aut minus pom-
etur spiritus non bene ludunt sepeque quasi noui se tones cadunt in terram ab his agili-
tioribus.

კასტელის არაერთხელ აუსაზავს სამეფო კარები – იგი ქართველ მეფე-მთავრებს ხვდებოდა სწორედ ამგვარ კარებში, რომლებიც, მისი აღწერით, ძვირფასი ხალიჩებით იყო მოფენილი. კასტელი წერს, რომ სამეფოს უზენაესი ხელისუფალნი ამგვარ კარებს თან დაატარებდნენ ნადირობისას, სამართლის აღსასრულებლად, საომარი ლაშქრობებისას და მაშინაც, როდესაც ისინი ომიანობის დროს მთებს უხიზნებოდნენ.

Castelli più volte raffigurò le tende reali: proprio in questo tipo di tende, con tappeti preziosi stesi per terra, aveva incontrato di persona i re e i principi georgiani. Egli scrisse, che i governatori supremi del Paese portavano le tende sempre con sé, mentre andavano a caccia, durante le campagne militari, per esercitare la giustizia, nonché quando si rifugiavano in montagna durante le guerre.

Castelli depicted royal camps many times. He used to visit the Georgian kings and princes in such camps. As he reported, floors of these camps were covered with luxury carpets. Castelli wrote that supreme royal dignitaries would carry such camps during their hunting, adjudication, military campaigns and even when they were seeking shelter in the mountains at times of invasion.

იმერეთის მეფის, გიორგი III-ის ძე, მამუკა ბატონიშვილი (1610-1654) – შემდგომში იმერეთის მეფის, ალექსანდრე III ძმა, ცნობილი იყო თავისი სიმამაცით. ბატონიშვილი აქტიურად მონაწილეობდა სახელმწიფო საქმეებში და იმერელთა ჯარს სარდლობდა არაერთ ბრძოლაში. ქრისტოფორო კასტელის მისი ორი პორტრეტი აქვს დახატული: ერთი ცხენბურთის თამაშობისას, ჩოგნით ხელში – ეს ნახატი უთაისში ყოფნის დროს უნდა შეესრულებინა; მეორე კი ოდიშის სამთავროში – მაშინ, როდესაც მამუკა ბატონიშვილი ლევან დადიანის ტყვე იყო და იქ გარდაიცვალა კიდევ. კასტელი ნახატის მიწაწერში მიუთითებს, რომ ლევანმა არ იღო ყურად ხალხისა და მეფის თხოვნა და იმერეთის მეფის ძეს თვალები დათხარა. იმერეთში მიმავალ კასტელის მამუკა ბატონიშვილი დაავალებს გადსაცეს მის ძმას, მეფე ალექსანდრე III-ს, რომ იგი ჯერ კიდევ ცოცხალია. იმერეთის მეფის ძის ტრაგიული ბედის ეს უტაპია ასახული პორტრეტზე, რომელზეც მამუკა ბატონიშვილის თვალები არ იკითხება, ყელზე კი ჯაჭვის რგოლები ჰკიდია.

Il Principe Mamuka (1610-1654), figlio di Re Giorgi III e fratello di Re Alexandre III di Imereti, era noto per il suo carattere coraggioso. Attivamente coinvolto negli affari di Stato, comandò l'esercito di Imereti in numerose battaglie. Cristoforo Castelli dipinse due ritratti del Principe: uno di questi ritrae Mamuka mentre gioca a polo, con una racchetta in mano; probabilmente esso fu fatto a Kutaisi. Il secondo invece fu disegnato nel Principato di Odishi, quando il Principe Mamuka di Imereti era prigioniero di Levan Dadiani ed ivi morì. Nella didascalia sul disegno Castelli spiega che Levan Dadiani non prese in considerazione la richiesta del popolo e del Re e cavò gli occhi al figlio del Re di Imereti. Prima della partenza di Castelli per Imereti, il Principe Mamuka chiese a quest'ultimo di riferire a suo fratello, Re Alexandre III, che era ancora vivo. Il disegno riflette questa fase della sorte tragica del Principe: i suoi occhi non vedono ed egli porta la catena al collo.

Prince Mamuka (1610-1654), son of King Giorgi III of Imereti and later brother of Alexander III, King of Imereti, was known for his bravery. The Prince was actively involved in state affairs and commanded the Imereti army in numerous battles. Cristoforo Castelli made two of his portraits. The first one depicts the Prince playing horse polo, with a racket in his hand. This drawing was probably made by Castelli during his stay in Kutaisi. The second one was made in the Principality of Odishi, when Prince Mamuka was kept captive by Levan Dadiani and died there. Castelli notes in the inscription of the drawing that Levan did not listen to the requests of the people and the King and blinded the son of the King of Imereti. Castelli, heading to Imereti, was instructed by Prince Mamuka to convey to his brother, King Alexander III, that he was still alive. This stage of the tragic fate of the son of the King of Imereti is reflected in the portrait, in which Prince Mamuka's eyes are not visible and chain rings are hanging around his neck.

დედოფალ დარეჯანს – იმერეთის მეფის, ალექსანდრე III-ის მეუღლეს და თეიმურაზ I-ის ქალიშვილს, კასტელი იმერეთში ყოფნის დროს გაიცნობს და მის ორ, ერთმანეთისგან განსხვავებულ პორტრეტს შექმნის. ამ პორტრეტზე, ოვალში მოქცეული ნახევარფიგურა დედოფლისა, მარჯვნივ მსუბუქად მიტრიალებული მომღიმარი სახითა და ქვემოთ მიმართული ზეწრით, სიმსუბუქითა და სილადით გამოირჩევა. ახალგაზრდა ქალის გამოსახულება მხრებზე ჩამოშლილი თმებით, უჩვეულო ფორმის ქუდიტა და მარცხენა მხარზე შემომჯდარი პატარა, გაურკვეველი ცხოველით, დასავლურ პორტრეტულ ხელოვნებასთან იწვევს ასოციაციას. კასტელის ცნობით, დედოფალს შავი თმა და თვალები ჰქონდა, რაც იმხანად აღმოსავლეთში (საქართველოში) დიდად ფასობდა და სილამაზის ნიშნად მიიჩნეოდა. პორტრეტზე დედოფლის სახე და გულისპირი ვარდისფრად, მსუბუქად არის შეფერილი; ნიშნულია, რომ კასტელი ვარდისფერას სახელით მოიხსენიებს დარეჯანს, ისევე როგორც თეიმურაზ I-ის მეუღლეს, დედოფალ ხორეშანს.

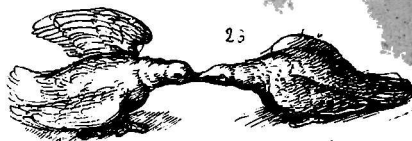
Castelli incontrò la Regina Darejan, moglie di Re Alexandre III di Imereti e figlia di Teimuraz I, durante il suo soggiorno in Imereti e ne realizzò due diversi ritratti. Questo ritratto, che rappresenta la mezza figura della regina racchiusa nell'ovale, con il volto sorridente, leggermente rivolto a destra e con lo sguardo abbassato, si caratterizza per leggerezza e libertà. L'immagine di giovane donna con i capelli sciolti sulle spalle, con un copricapo di forma insolita e un animale piccolo ed enigmatico seduto sulla spalla sinistra, evoca un'associazione con la pittura ritrattistica occidentale. Castelli afferma, che la Regina aveva i capelli e gli occhi neri – aspetto femminile molto apprezzato in "Oriente" (Georgia), che veniva considerato un segno di bellezza. Il volto e il collo della Regina sono leggermente colorati di rosa; è significativo che Castelli definisce rosea la Regina Darejan, così come la consorte di Teimuraz I, Regina Khoreshan.

Castelli met Queen Darejan, the spouse of King of Imereti Alexander III, and the daughter of Teimuraz I, during his stay in Imereti and created two portraits, both very different from each other. In this portrait, the oval-shaped half figure of the Queen stands out with a smiling face slightly turned to the right and downward-looking eyes, lightness and carefreeness. The image of the young woman with her hair falling on her shoulders, an unusually shaped hat, and a small, obscure animal on her left shoulder evokes an association with the Western portrait style. According to Castelli, the Queen had black hair and eyes, highly valued in those days "East" (Georgia) and deemed a sign of beauty. In the portrait, the Queen's face and neck are lightly colored in pink. It is noteworthy that Castelli refers to Darejan as pinky, just as he did in case of Queen Khoreshan, the spouse of Teimuraz I.

იმერეთის დედოფალი დარეჯანი, ამჯერად, სეფეძალების გარემოცვაში გამოუსახავს კასტელის. კომპოზიციის ცენტრში წარმოდგენილი დედოფლის ფიგურა, როგორც დამუშავებით, ისე შესამოსლითა და თავსაყალიბით, აშკარად გამოირჩევა მის ორივე მხარეს წარმოდგენილი სეფეძალებისგან. ნახატის მინაწერში მითითებულია, რომ დედოფალი ბაშიაჩუკის ქალაქ ქუთაისში ცხოვრობდა. მამის, მეფე თეიმურაზ I-ის დარად, დედოფალ დარეჯანის ცხოვრებაც ქართველებით იყო აღსავსე. ცნობილია, რომ მეფე ალექსანდრე III გარდაცვალების შემდეგ მან გაშეშებულ გერს, ბაგრატს თვალები დათხარა და იმერეთის სამეფო თავად ჩაიგდო ხელში ოსმალთა ჯარის დახმარებით. მოგვიანოდ დედოფალი თავისსავსე ამაღამ მოკლა სასახლეში.

Questa volta, la Regina Darejan di Imereti viene raffigurata circondata da damigelle. La figura della Regina, rappresentata al centro della composizione, si distingue dalle donne circostanti sia per i vestiti e il copricapo che per il trattamento artistico. La didascalia indica che la Regina viveva nella città di Kutaisi in Bashiachuki. La vita della Regina, così come quella di suo padre, fu piena di eventi burrascosi. È noto che dopo la morte di Alexandre III di Imereti, la Regina cavò gli occhi al figliastro regnante, Bagrat, e si impadronì del Regno di Imereti con l'aiuto dell'esercito ottomano. Più tardi la Regina fu uccisa dal suo seguito nel palazzo reale.

In this portrait, Darejan, Queen of Imereti, is depicted by Castelli surrounded by court ladies. The figure of the Queen, positioned in the center of the composition, clearly stands out from the court ladies on both sides both in terms of decoration and her dress and headpiece. The inscription on the picture indicates that the Queen lived in Kutaisi, in the region of Bashiachuki. Just as in case of her father, King Teimuraz I, the life of Queen Darejan was full of turmoil. It is known that after the death of King Alexander III, she blinded the crowned stepson, Bagrat, and captured the Kingdom of Imereti with the help of the Ottoman army. Later, the Queen was killed in the palace by her retinue.

Ἰ Βασιλεὺς ἡγεμονία . . .

Ἰ Βασιλεὺς ἡγεμονία . . .

Ἰ Βασιλεὺς ἡγεμονία . . .

Δαριὸς ἡ βασιλίστις ἡγεμονία . . .

Ἰ Βασιλεὺς ἡγεμονία . . .

Ἰ Βασιλεὺς ἡγεμονία . . .

Ἰ Βασιλεὺς ἡγεμονία . . .

Ἰ Βασιλεὺς ἡγεμονία . . .

Rex Georgianorum dignus omnibus Amari & Magnificari ueris
Christiculis ob fidelitatem quam semper Christo Domino no-
stro benedicto dicatus est, suaq. sancte Fidei. Ut erga turcos,
iaracenos, persianosq. Christi inimicos ad tuam Prote-
 ctionem contemnens. sép,
 ac pugnans.

Sono mezzi giganti, et assai bene composti, è complessionati di quanti principi hò ueritate.

Deus Israel

Rex Israel

stus Israel
 adas
 ELLIE MAR
 PPOC
 Vna Iesus filius

Non uolo pro Christi fide —
 Qui uerus es solus dei michi
 Auxilium et suorum
 Qui amas Crucifixum, me seruatur
 Si Christiculus sum operibus crudor.
 Si ego Christum non amarem nõ
 suam sancti fidem protegerem.
 Non in sanguine spargerem ad de-
 ferrentem sanatis suis.

IL RÈ di Georgia mi
dille è mala fortuna mia
d'essere lontano dal Vica-
rio di Christo che con
ello mi la farei e non con li
Greci che ben conosco la
differenza che è fra
quelle due Nationi.

Zelus zelatus sum Pro Fide Xpi

Consanguinei Christi.
 Alexander est diuus Bazarianathas descendens ex
 stirpe Dauid Christi Saluatoris nostri Consanguineus
 Benefactor Parum nostrorum Missionarium in
 Regno Georgia in Anno à Natiuitate Christi 1613.

Il Rè di Georgia dicono quelli Populi che l'ossatura del petto non è diuisa come l'altri
huomini mà tutta d'un pezzo.

კრისტოფორო კასტელის, იმერეთის მეფის, ალექსანდრე III-ის რამდენიმე პორტრეტი აქვს შესრულებული, რომლისაღმი საგანგებო მოწიწებას ავლენს და ქებას ასხამს თავის წერილებში, რელაციებსა თუ ჩანახატების მიწაწერებში. ამ პორტრეტზე მეფის ნახევარფიგურა მედალიონშია მოქცეული. ალექსანდრე III-ის ჩაცმულობა იმდროინდელი აღმოსავლეთისა თუ დასავლეთის უზენაეს მმართველთა შესაბამისი დეტალებს აერთიანებს – ერთი მხრივ, ესაა ჩალმის მსგავსი თავსაბურავი, მასზე დამაგრებული ეგრეთით, და მეორე მხრივ კი მხრებზე მოდებული მანტია. ნუშისებრი თვალები, სქელი უღვაში, სავსე სახე და მხრებზე ჩამომლილი გრძელი თმა ხაზს უსვამს მეფის ღიღებულ იერს და ფიზიკურ ძალმოსილებას, რაც არაერთხელ აღუნიშნავს კიდევ კასტელის თავის ნაწერებში.

Castelli fece diversi ritratti di Alexandre III di Imereti. Egli manifesta una riverenza speciale verso il Re e lo loda nelle sue lettere, relazioni e didascalie sui disegni. La mezza figura del Re è racchiusa in un medaglione. Lo stile dell'abbigliamento di Alexandre III combina i dettagli della veste dei sovrani contemporanei dell'Oriente e dell'Occidente: da un lato, il Re porta un copricapo simile ad un turbante con l'egretta e, dall'altro, indossa un mantello sulle spalle. Gli occhi a mandorla, i grandi baffi, il volto pieno e i capelli lunghi che cadono sulle spalle, sottolineano l'aspetto maestoso del Re e la sua forza fisica straordinaria, che Castelli menziona più volte nei suoi scritti.

Castelli made several portraits of Alexander III, King of Imereti. He expresses tremendous admiration and highly praises the King in his letters, reports, and inscriptions on the portraits. In this portrait, the half-figure of the King is encased in a medallion. The attire of Alexandre III combines the details of the garments of his peer supreme rulers of the East and the West. On the one hand, is a turban-like headwear with attached aigrette, and on the other hand, is a mantle on his shoulders. Almond-shaped eyes, a large mustache, a full face, and long hair falling on the shoulders emphasize the King's majestic look and physical strength, which Castelli repeatedly mentions in his writings.

აღნიშნულ პორტრეტს, რომელიც უხვად მოჩუქურთმებულ ფართო ჩარჩოშია ჩასმული, მინაწერი არა აქვს; მხოლოდ გვერდით ფურცელზე, გაურყვევლი ხელით გაკეთებულ ტექსტში მეფე ალექსანდრეს სახელი იკითხება. იგი ძალიან ჰგავს ალექსანდრე III-ის სხვა პორტრეტს: ისეთივეა სავსე სახის ოვალის ფორმა, ნუმი-სებრი მოყვანილობის თვალები კიდებიდან დახრილი ქუთუთებით, გრძელი უღვაში ზეგზოთ აპრებილი კიდეებით; ამასთანავე, მეფის სახე მხატვრული თვალსაზრისით აქ უფრო გულდასმითაა დამუშავებული, რისთვისაც კასტელის დამატებით წითელი ფერიც გამოუყენებია. სახასიათოა მეფის ქუდი, რომელიც თავისი ფორმით და აქსესუარებით ერთი მხრივ ჩაღმას მოგვაგონებს, მეორე მხრივ კი დასავლეთ ევროპის მეფეებისა თუ მთავრების თავსაბურავს. ალექსანდრე III სამეგრელოსეც გასამგზავრებელ კასტელის თავის ტანისამოსს ჩუქნის და მის ტარებას სთხოვს. კასტელი უარობს, რადგან ასეთი გამორჩეული სახსოვარი მენახვის ღირსია და არა გასაცვეთიო. კასტელი მეფის სახსოვარს რომში აგზავნის, რათა სამოციქულო საყდარს აჩვენოს აღმოსავლეთის (ქართულ) მეფეთა ტანისამოსი, მაგრამ სამოსი ვინაღ იკარგება.

Il presente ritratto, racchiuso in una larga cornice riccamente decorata, non ha iscrizioni; solo sul foglio laterale, in un testo quasi illeggibile si discerne il nome di Re Alexandre. Inoltre, il ritratto è molto simile ad un altro di Alexandre III di Imereti; la stessa forma ovale del volto, occhi a mandorla con le palpebre abbassate ai lati, baffi lunghi con le punte incurvate verso l'alto. Castelli tratta il volto del Re con accuratezza, aggiunge ulteriormente il colore rosso. È molto caratteristico il cappello del Re, che per la forma e gli accessori, da un lato, assomiglia a un turbante e, dall'altro, ai copricapi dei sovrani e principi dell'Europa occidentale. Alexandre III donò i suoi vestiti a Castelli, che stava per partire per il Samegrelo e gli chiese di indossarli. Castelli rifiutò, dicendo che un dono così straordinario e memorabile meritava di essere conservato e non logorato. Egli lo inviò a Roma per mostrare alla Sede Apostolica gli indumenti dei sovrani "orientali" (georgiani), ma gli abiti vennero persi durante il viaggio.

This portrait encased in a richly decorated wide frame has no inscription; only on the side sheet, in an illegible handwritten text the name of King Alexander can be found. In addition, this drawing strongly resembles another portrait of Alexander III: the same full and oval shape face, almond-shaped eyes with eyelids tilted to the edges, long mustache with edges curved above. In addition, the King's face is done in a more studious and elaborate manner in terms of artistic concepts and here Castelli used red color. The King's hat is distinctive as, on the one hand, with its shape and accessories, it resembles a turban, and on the other hand, it reminds of the headwear worn by Kings and Princes of Western Europe. Alexander III handed his garments to Castelli preparing to travel back to Samegrelo with a request to wear them. Castelli refused stating that such special memorabilia are worth preservation rather than wearing. Castelli sent the King's memorabilia to Rome in order to show the attire of the Eastern (Georgian) Kings to the Holy See, but the clothes were lost during the journey.

*alderhillanij pterus fuit. Jitrenes. Bures
Cordubas, infidus. Corviniq. erit*

DE IMAGINIBVS.

Huic Equiti fuit Vxor Sororis Regis Giorgiæ erat enim hæc mulier formosissima inter Orientales Dominas bonæque indolis erat enim uir suus prædictus amicus Italos homines at me commemorante Balsaciuch ueniebant sui familiares illuc quibus relaxatum fui incumbuisse me ad pictoriâ artē ipsi uero fecerūt illū cōsciū itaq. misit ad me quiddā dicitū molli Agi ut cōmorarem domi suæ aliquos mēses cui responsū dedi negatiuum quia in eodem tempore rogatus à Rege Mésello discessi illinc ut illi cōplacerm ex quo discessi denuo post multum temporis spatium, & Mē-
grelum ueni denuo.

პორტრეტზე გამოსახულ ქალბატონი, ნახატის მინაწერის მიხედვით, არის იმერეთის მეფის და, რომელსაც კასტელი ახლოს იცნობდა და ხშირად სტუმრობდა, რადგან მისი მეუღლე თეატინელებისადმი კეთილგანწყობილი იყო; წყვილი ხშირად სთხოვდა კასტელის, შეესრულებინა მათთვის რაიმე ნახატი. შესაძლებელია, პორტრეტზე წარმოდგენილი ქალი იყოს იმერეთის მეფის, ალექსანდრე III-ს და, რომელიც, კასტელის ცნობით, სილამაზის გარდა, ნიჭიერებითაც ყოფილა გამორჩეული.

Secondo l'iscrizione, la signora raffigurata sul ritratto, è sorella del Re di Imereti; Castelli la conosceva bene e la visitava sovente, dato che il suo coniuge era benefattore dei Padri Teatini. Spesso la coppia chiedeva a Castelli di fare qualche disegno per loro. È possibile che il ritratto raffiguri la sorella di Alexandre III di Imereti; come riferito da Castelli, oltre che di bellezza, la signora era dotata anche di talento.

The lady portrayed in the picture, according to the inscription, is the sister of the King of Imereti, who Castelli knew well. He often visited her place as her spouse was rather benevolent to the Theatines. The couple often asked Castelli to draw a picture. It is possible that the lady portrayed is the sister of Alexander III, King of Imereti, who, as Castelli reported, was not only beautiful but also very gifted.

იმერეთის მეფე გიორგი III (1604-1639) კასტელის მიერ შექმნილ პორტრეტზე სახასიათო გარეგნობით და ემოციური გამომსახველობით გამოირჩევა: მეფე შუახნის მამაკაცია დიდი შავი თვალებით, მუყრილი წარბებით, მოგრძო ცხვირით, გრძელი და ხშირი უღვაშით, მარჯვენა ყურზე – რკალური ფორმის საყურით. გიორგი III-ს ადგას სამეფო გვირგვინი, რომელიც პატიოსანი თვლებითაა მოოქვილი და ჯვრით ბოლოვდება. კასტელის არაერთხელ აღუნიშნავს იმერეთის მეფეების წარმომავლობა ბიბლიური მეფე დავითის ძირიდან. იგი იმასაც დასძენს, რომ ერთხელ, მეფის მეურნალობისას, მისიონერს მისთვის უკითხავს – მართალი იყო თუ არა გადმოცემა, რომლის მიხედვითაც ბაგრატიონთა სამეფო სახლის წარმომადგენლებს ბეჭზე ჯვარი ჰქონდათ გამოსახული, მაგრამ კითხვას დუმილი მოჰყოლია.

Il ritratto di Giorgi III di Imereti (1604-1639) si distingue per aspetto caratteristico ed espressività emozionale: il Re è un uomo di mezz'età, dagli occhi neri e grandi, le sopracciglia rialzate, il naso un po' allungato, i baffi lunghi e folti, con un orecchino circolare all'orecchio destro. Giorgi III porta una corona reale adorna di pietre preziose, che termina con una croce. Castelli riferì più volte che i Re di Imereti discendevano dal Re biblico Davide. Egli aggiunse che, una volta, mentre stava curando il Re, gli chiese se fosse vera la leggenda che i rappresentanti della casa reale dei Bagrationi avessero un segno della croce sulla spalla, ma il silenzio seguì la domanda di Castelli.

The portrait of King George III of Imereti (1604-1639) created by Castelli is distinguished by a characteristic appearance and emotional expression. The King is a middle-aged man with big black eyes, raised eyebrows, long nose, long and thick mustache, with an arch-shaped earring on his right ear. George III is crowned with a royal crown decorated with gemstones and a cross on the top. Many a time Castelli mentioned the divine origin of the Kings of Imereti descending from Biblical King David. He also added that once, during the medical treatment of the King, Castelli had asked him if the legend about a cross imprinted on the shoulder of the members of the Bagrationi Royal House was true. But the question remained unanswered.

Handwritten text at the top of the page, partially obscured and illegible.

Handwritten signature or initials in the upper right corner.

Handwritten text on the left side, possibly a date or reference number.

Handwritten text below the portrait, including the word "Grandi" and a signature.

Georgius Rex Boemae Imperator elector palatinus in Rheno Palatinus.

Beuchero Ino p...fior.

Handwritten signature or text in the bottom right corner.

Handwritten text at the bottom left, possibly a date or location.

ნახატზე წარმოდგენილი სიუჟეტი უნდა ასახავდეს იმერეთის მეფის, გიორგი III-ის მკურნალობას, რაც კიდევ ერთხელ ადასტურებს ქართველ მეფეთა დამოკიდებულებას მისიონერებისადმი. ყურადსაღებია ისიც, რომ კასტელის ალბომში შესულია სხეულთა მკურნალობის ამსახველი ოცზე მეტი სიუჟეტური სცენა, რომელთა დიდი ნაწილი ესკიზურად, კონტურული ნახატიით – ფანქრით ან კალმით – არის შესრულებული. ღიდებულთა ავადმყოფობისა და მკურნალობის სცენებში მოქმედება ყოველთვის ინტერიერში ხდება, მაშინ როცა გლეხთა მკურნალობის ამსახველი სიუჟეტები ღია ცის ქვეშაა წარმოდგენილი.

Il disegno raffigura probabilmente la scena del trattamento medico di Giorgio III di Imereti; l'immagine testimonia ancora una volta l'atteggiamento dei re georgiani verso i Padri Teatini. È notevole che l'album di Castelli contenga più di venti quadri che raffigurano scene di trattamento medico; la maggior parte di questi disegni sono schizzi, eseguiti con solo contorno, fatti a matita o penna. Le scene raffiguranti i malati di origini nobili e il loro trattamento medico vengono rappresentate sempre all'interno; invece le scene del trattamento dei contadini vengono raffigurate sempre all'aperto.

The story conveyed in the picture should reflect the medical treatment of King of Imereti, George III, which once again confirms the attitude of the Georgian kings toward the Theatines. It is also noteworthy that Castelli's album includes more than twenty story scenes depicting the treatment of the sick, most of which are sketched, drawn in a contour with either pencil, or pen. The scenes of treatment of the noblemen always take place in the interior, while the stories depicting treatment of the peasants are presented in the open air.

ლევან II დადიანი და იმერეთის მეფეები ერთმანეთს მტრობდნენ; მხოლოდ ხანდახან თუ ჩამოდგებოდა მათ შორის ზავი და მშვიდობა. ამ ნახატზე ასახულია შერიგება იმერეთის მეფესა და ოდიშის მთავარს შორის – სავარაუდოდ, ქუთაისში, რადგან უკანა ფონზე მეფის სასახლე, სამეფო ციხე-სიმაგრე და თეატინელთა რეზიდენცია გამოუსახავეს კასტელის. ნახატის წარწერაში ასევე არაა მითითებული იმერეთის მეფის ვინაობა, მაგრამ დიდი ალბათობით იგი ალექსანდრე III უნდა იყოს. ნახატის წინა მხარეს, მარცხნივ გამოსახულია იმერეთის მეფე, მარჯვნივ კი ოდიშის მთავარი – საომრად აღჭურვილნი, ისინი ერთმანეთს შორის ზავს დებენ, მათ უკან კი შეიარაღებული ჯარი დგას.

Tra Levan II Dadiani e i Re di Imereti c'era una ostilità reciproca; i momenti di tregua e rapporti pacifici furono rarissimi. L'immagine ritrae un raro momento di riconciliazione del Re di Imereti con il Principe di Odishi, accaduto probabilmente a Kutaisi, dato che Castelli raffigura il palazzo del Re, la fortezza reale e la residenza dei Padri Teatini. La didascalia sul disegno non identifica il Re di Imereti, ma molto probabilmente l'immagine deve raffigurare proprio Alexandre III. Sulla parte anteriore sono disegnati i sovrani: il Re di Imereti a sinistra e il Principe di Odishi a destra, tutti e due sono armati e stabiliscono la tregua; dietro di loro ci sono eserciti armati.

Levan II Dadiani and the kings of Imereti were foes. Only occasionally they made a truce or peace with each other. This picture shows the reconciliation between the King of Imereti and the Prince of Odishi that probably took place in Kutaisi, because in the background Castelli depicted the King's palace, the royal fortress, and the residence of the Theatines. The inscription on the drawing does not indicate the identity of the King of Imereti, but most likely it is Alexander III. On the front side of the picture, the King of Imereti is depicted on the left, and Prince of Odishi on the right, both are armed and make a truce with each other, with the fully equipped armies behind them.

Fortis Regis.

Georg. V. p. 105 p.

Henric Rex, et Geor. Dux, multo laqueis
miste, no concidit: emuaciones inter sa-
lvanas fides.

Permanet in hunc diem

St. R. L. D. D. D. D.

Il Pontefice del Pontefice. Vane in parte anche per
 rimandare il Pontefice. Pone anzi de
 legione i Pontefici.

Il Pontefice
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.

Il Pontefice
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.

Il Pontefice
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.

Il Pontefice
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.

Il Pontefice
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.
 Pontefice. Pontefice. Pontefice.

კასტელის ეს ნახატი რუსთა ელჩობის ხატოვანი პირველწყაროა; კასტელის ცნობით, ელჩები იმერეთის მეფის კარზე წარმდგარან. საისტორიო წყაროებიდან ცნობილია, რომ მოსკოვიდან წარმოგზავნილი ელჩობა ლევან II დადიანსაც წვევია ოდიშში. კასტელის ნახატს აღუბუქდავს ქართველ მეფე-მთავართა ერთ-ერთი პირველი მცდელობა დაემყარებინათ დიპლომატიური ურთიერთობა ერთმორწმუნე რუსეთთან იმედით – მათი სახით ეპოვათ მოკავშირე და ამ გზით დაეცვათ საქართველო ოსმალეთისა და ირანის ბატონობისგან. კასტელი ნაკლებ საუბრობს ამ ელჩობის მიზნებზე; იგი იფარგლება მხოლოდ ელჩების ჩაცმულობის აღწერით და ხაზს უსვამს მათი ბუნვეული სამოსის მორთულობას.

Il presente disegno è la prima fonte originale figurativa dell'ambasceria russa; secondo quanto riferito da Castelli, la missione diplomatica inviata da Mosca si presentò alla corte del Re di Imereti. Ma dalle fonti storiche si evince che la missione visitò anche Levan II Dadiani in Odishi. Il disegno raffigura uno dei primi tentativi di stabilire rapporti diplomatici con la Russia correligionaria nella speranza di trovare un alleato per difendere la Georgia dagli Ottomani e dalla dominazione persiana. Castelli non si concentra sugli obiettivi dell'ambasceria, ma si limita alla descrizione dell'abbigliamento e sottolinea la decorazione delle pellicce.

This drawing by Castelli is the first graphic source of the Russian ambassadorial mission. As Castelli reported, the Russian ambassadorial mission members presented themselves at the court of the King of Imereti. It is known from historical sources that the mission sent from Moscow visited Levan II Dadiani in Odishi as well. Castelli's drawing depicts one of the first attempts by Georgian Kings and Princes to establish diplomatic relations with Russia sharing the common faith with Georgia in the hope of finding an ally and thus protecting Georgia from the Ottoman and Persian domination. Castelli did not write intensively about actual goals of the ambassadorial mission. He limited his inscriptions to describing the mission members' attire and highlighting the decoration of their fur garments.

L'uccello con la lingua araba e
la giovane diadema. Cemi tami
Delle tre perche anche in la pappo
Cite Xpo. ma non ci trapiato e rochi
La gola de fedi. jura che bene ti ha fatto el Re d'espicio

მიუხედავად იმისა, რომ კრისტოფორო კასტელის ამ ავტოპორტრეტს ჩანახატის სახე აქვს, იგი გამორჩეულად საგულისხმოა – ესაა ერთ-ერთი იმ პორტრეტთაგანი, სადაც მისი სახე რამდენადმე უფრო დეტალურადაა გადმოცემული. სცენა კასტელის იმერეთიდან სამეგრელოში დაბრუნებას ასახავს. იმერეთის მეფეს დიდი წყალობითა და ძღვენით გაუსტუმრებია თეატინელი პატრი ოდიშის მთავართან; ჩანახატი გარკვეულწილად იმეორებს კასტელის იმერეთში გამგზავრების სცენას: მედალიონში მოქცეულ სცენაში ცხენზე ამხედრებულ კრისტოფორო კასტელის, რომელიც თეატინელ მამათა ტრადიციული ქუდით გამოირჩევა, კვლავ მხლებლები მიაცილებენ უკან, ოდიშისკენ მიმავალ გზაზე. ლევან დადიანს სიხარულით მიუღია დაბრუნებული კასტელი.

Sebbene l'autoritratto di Castelli sembri uno schizzo, si tratta di un lavoro straordinario e di grande importanza, dato che raffigura il suo volto in modo più dettagliato. La scena ritrae Castelli al ritorno da Imereti in Samegrelo. Il Re mandò Castelli alla corte del Principe di Odishi con doni preziosi. In un certo modo lo schizzo ripete la scena della partenza per Imereti. Nell'immagine, raffigurato nel cerchio, Castelli, a cavallo, indossa il cappello tipico dei Padri Teatini; ritornando in Odishi, egli di nuovo viene accompagnato dal seguito. Levan Dadiani accolse Castelli con grande gioia.

Although this self-portrait of Cristoforo Castelli is a sketch by its nature, it is distinctively remarkable. This is one of those rare portraits where the face of Castelli is conveyed in somewhat more detail. The scene depicts Castelli's return from Imereti to Samegrelo. The King of Imereti sent precious gifts with the Theatin returning to the Prince of Odishi. The painting to some extent repeats the scene of Castelli's arrival in Imereti: in a scene encased in a medallion, Castelli is on horseback wearing the traditional Theatin headwear, accompanied again by his retinue on the way to Odishi. Levan Dadiani was happy to welcome returning Castelli.

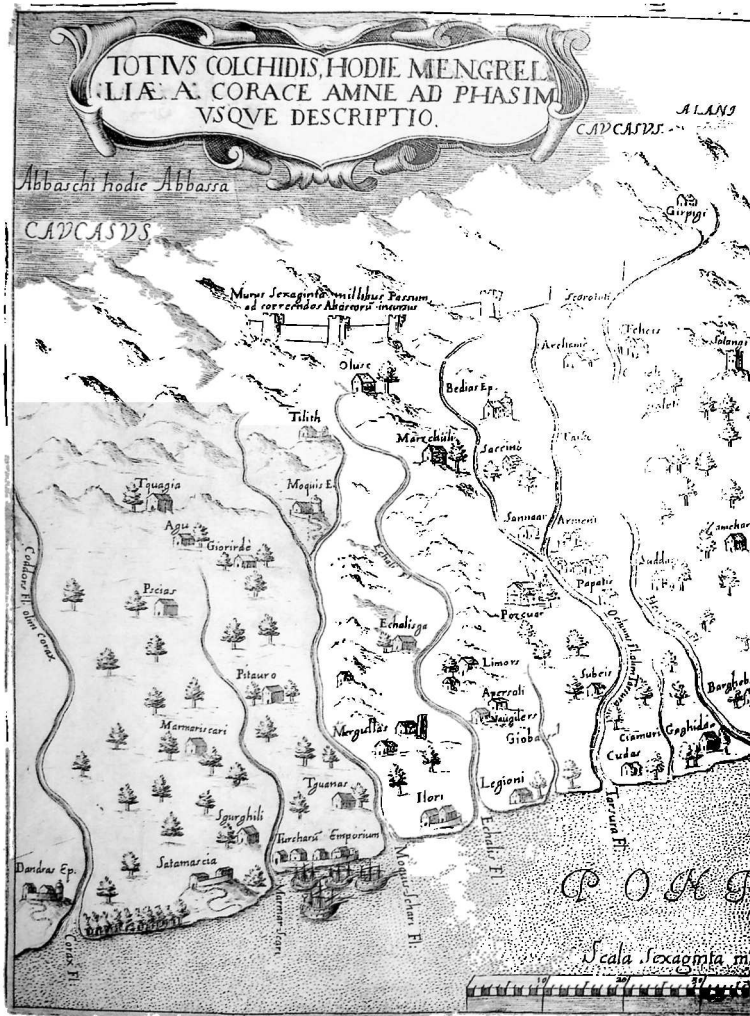
კოლხეთის რუკა, რომელიც კასტელის ალბომებმა შემოგვინახა, საინტერესოა ქალაქების, სოფლების, ციხე-სიმაგრეების, მთებისა და მდინარეების ასახულებითა და მათი სახელწოდებებით – მათი ნაწილი ჯერ კიდევ ამოსაყიფი და გასაიგივებელია; კასტელის ლათინური ასოებით გადაქონდა ქართული სახელწოდებები, ხოლო ორი ენის – ლათინურისა და ქართულის თანხმოვანთა შეუსატყვისობა ხშირად ამოსაცნობად რთულს ხდის რუკაზე დატანილ სახელწოდებებს. მიუხედავად ამისა, ეს რუკა მოწმობს კასტელის განსწავლულობას კარტოგრაფიაში, ამასთანავე ამ საქმეში მისი გაწაფულობა კარგად გამოჩნდა გორში მისი ყოფნისას, სადაც მან ქართლის მეფის, როსტომის დავალებით ქალაქის შემოგარენის რუკები შექმნა.

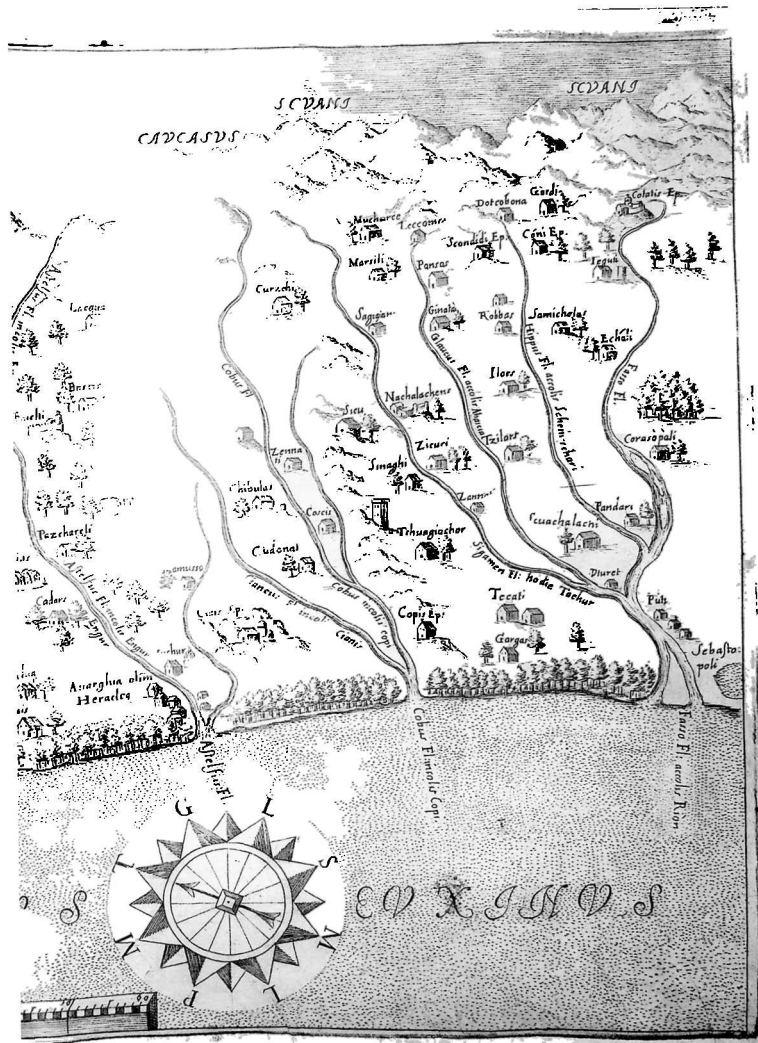
La mappa della Colchide, conservata grazie agli album di Castelli, suscita interesse per la rappresentazione di città, villaggi, fortezze, montagne, fiumi, e altro, nonché per le loro denominazioni. Una parte di questi nomi è ancora da decifrare ed identificare; Castelli usava la traslitterazione latina per i nomi geografici georgiani; l'incompatibilità tra le consonanti in queste lingue rende difficile l'identificazione dei nomi sulla mappa. Tuttavia, la mappa stessa è una testimonianza della maestria dell'autore in cartografia; questo fu evidente anche in Kartli, quando Castelli, su incarico di Re Rostom di Kartli, creò una mappa dei dintorni di Gori.

The map of Kolkheti, preserved by Castelli's albums, is interesting with depictions of cities, villages, castles, mountains and rivers, and their names, although some of them are still unreadable and unidentified. Castelli transliterated the localities names from Georgian into Latin. However, incompatibility of Latin and Georgian consonants often makes it difficult to identify the names on the map. Nevertheless, this map is a testament to Castelli's proficiency in cartography and his mastery in this matter was fully demonstrated during his stay in Gori where he created the maps of the city's suburbs, acting on the instructions of Rostom, King of Kartli.

ALAN
CAUCASUS.

Caucasus

ლევან II დადიანის ბიძას, გიორგი ლიპარტიანს (1611-1616) – ლევანის მცირეწლოვანების ასაკში ოდიშის სამთავროს რეგენტს, – ცოლად ჰყავდა პაპუნა ჭილაძის ქალიშვილი, მასზე ბევრად ახალგაზრდა ნესტან-დარეჯან ჭილაძე, რომელიც ლევან დადიანმა მოსტაცა, მას შემდეგ რაც მისი პირველი ცოლი, დამცირებული თამუნია შარვაშიძე მამას, აფხაზთა მთავარს, სეტემან შარვაშიძეს უკან მიუბრუნა. დამწუხრებული გიორგი ლიპარტიანი დარდმა გადაიყოლა. ამ ამბავზე თეატინელ მამებს არაერთხელ დაუწერიათ თავიანთ წერილებში და კასტელისაც დაუხატავს გიორგი ლიპარტიანის სახასიათო პორტრეტი – პროფილში წარმოდგენილი, მჭმუნვარე და მტკიცე სახის გამომეტყველებით. მეტყველია კასტელის ნახატზე არსებული მინაწერიც, რომელიც გვამცნობს, რომ გიორგი ლიპარტიანი იყო მამაცი, თუმცა უბედური სიკვდილში.

Giorgi Lipartiani, zio di Levan II Dadiani, fu reggente del Principato di Odishi durante la minore età di Levan (1611-1616). Lipartiani aveva sposato la figlia di Papuna Tchiladze, Nestan-Darejan, molto più giovane di lui. Dopo aver rimandato la sua prima moglie, Tamunia Sharvashidze, umiliata e mutilata, a suo padre, il Principe di Abkhazia Seteman Sharvashidze, Levan Dadiani portò via la moglie a suo zio. Giorgi Lipartiani morì di dolore per l'accaduto. I Padri Teatini descrissero più volte questa vicenda nelle loro lettere; Castelli realizzò un ritratto molto caratteristico di Giorgi Lipartiani, raffigurandolo di profilo, con l'espressione del viso triste, ma piena di fermezza. La didascalia sul ritratto è significativa: Castelli afferma che Giorgi Lipartiani fu coraggioso, sebbene infelice nella morte.

Levan II Dadiani's uncle, Giorgi Lipartiani, the regent of the Principality of Odishi in the early years of Prince Levan (1611-1616), was married to Papuna Chiladze's daughter, much younger Nestan-Darejan Chiladze. Levan Dadiani abducted her after returning his first humiliated wife Tamunia Sharvashidze to her father, the Prince of Abkhazia Seteman Sharvashidze. Saddened Giorgi Lipartiani died of grief. The Theatines repeatedly wrote about this story in their letters and Castelli made a portrait of Giorgi Lipartiani, side view drawing, with sad and firm facial expression. The inscription on Castelli's painting is also telling and informs us that Giorgi Lipartiani was brave but miserable at the time of death.

revelat nonne longas rursus: relecti
 Apolline, erit, Gallica, atq; Latina

Georgio fratello di Venedice signor d'ora. Questo
 Cavaliere è di un altro figlio d'una casa del Re de
 Colibi et ha padre & moglie una d'una de
 Principi dell'Alaga. Carachi e Amici de
 nostri Padri

ოდიშის დედოფლის, ნესტან-დარეჯან ქილაძის პორტრეტი სატრიუმფოთა რიგისაა – ამგვარ მთაბეჭდილებას მნიშვნელოვნად განაპირობებს მოჩარჩოვების ზედა ნაწილის გაფორმება ორნამენტით გამშვენებული ფერადი თავსართით. პორტრეტზე კასტელის გამოუსახავს ოდიშის დედოფალი სამეფო შესაშოსლითა და გუმბათიანი ეკლესიის მოდელით ხელში. 1640 წელს, კასტელის თეატინელთა სამეგრელოს რუზიფენციამი გადასვლისას, ნესტან-დარეჯანი ახალი გარდაცვლილი იყო. მგლოვიარე ლევან დადიანს გარდაცვლილი მეუღლის გამოსახვა უთხოვია კასტელისთვის ოდიშის ერთ-ერთ ეკლესიაში. დედოფლის ფრესკას, რომელიც კასტელის სხვა პატრებთან ერთად შეუსრულებია, ჩვენამდე არ მოუღწევია. პორტრეტზე გაკეთებულ მინაწერში საუბარია ოდიშის დედოფლისა და კასტელის შეხვედრაზე, რომელიც 1639 წლამდე უნდა შემდგარიყო.

Il ritratto di Nestan Darejan Tchiladze, Regina di Odishi, appartiene alla serie dei ritratti trionfali. Innanzitutto tale impressione è suscitata dalla decorazione colorata della parte superiore della cornice. La Regina di Odishi viene raffigurata con gli abiti regali e con un modello di chiesa a cupola in mano. Nel 1640, quando Castelli si trasferì nella residenza dei Teatini, Nestan Darejan era da poco morta. Il Principe Dadiani, in lutto, chiese a Castelli di raffigurare la Regina in una delle chiese di Odishi. L'affresco, eseguito da Castelli insieme agli altri Padri Teatini, non è sopravvissuto. L'iscrizione sul ritratto si riferisce a un incontro tra Castelli e la Regina, probabilmente avvenuto prima del 1639.

The portrait of Nestan-Darejan Chiladze, the Queen of Odishi, belongs to the triumphant row series. This impression is greatly enhanced by decoration of the upper part of framing with a colorful ornament decorated header. With this portrait Castelli depicts the Queen of Odishi in a royal garment holding the model of a domed church in her hand. Nestan-Darejan had passed away in 1640 just before Castelli's move to the residence in the Principality of Odishi. Mourning Levan Dadiani asked Castelli to depict his deceased wife at one of the Odishi churches. The Queen's fresco performed by Castelli and other Theatines has not survived to our days. The inscription on the portrait refers to the meeting between the Queen of Odishi and Castelli, which had probably taken place before 1639.

პაპუნა ჭილაძე, ლევან II დადიანის მეუღლის, ნესტან-დარეჯანის მამა, კასტელისეულ პორტრეტზე სადა სამოსსა და თავსაბურავში გამორყობილი, შუახნის, მსხვილნაკვთება მამაკაცის სახითაა წარმოდგენილი. ეს პორტრეტი, პაპუნა ჭილაძის პიროვნული ხასიათის წარმოჩენის გარდა, საინტერესოა მასზე გაკეთებული წარწერითაც, სადაც კასტელი საუბრობს ღვინის შენახვის საქართველოში გავრცელებულ ტრადიციაზე. კასტელის ცნობით, ქართველები ღვინოს მიწაში ჩაფლულ ქვევრში ინახავენ, რომლის მხოლოდ ყელი რჩება მიწის ზემოთ და მასში იმდენი საწყაო სითხე ჩადის, რამდენიც დღეცაა წელიწადში; ქართველები ბევრს სვამენ და პატივს მიაგებენ მათ, ვისაც ეს შეუძლია და ვისაც თრობისას არც ენა ერევა, არც გონება და არც ფეხი ეშლება.

Papuna Tchiladze, padre di Nestan-Darejan, suocero di Levan II Dadiani, viene raffigurato come un uomo di mezz'età, dai lineamenti grossi, con vestiti e copricapo sobri. Oltre alla rappresentazione dei tratti caratteristici di Papuna Tchiladze, il ritratto è significativo per l'iscrizione, che racconta la tradizione georgiana della conservazione del vino. Secondo Castelli, i Georgiani conservavano il vino nei kvevri (contenitori di terracotta) interrati; la bocca del kvevri rimaneva sopra il suolo e la sua capacità era pari a 365 unità di misura usate all'epoca (una per ogni giorno dell'anno). I Georgiani bevevano molto e rispettavano quelli che, dopo aver bevuto assai, riuscivano a non balbettare, non barcollare e non perdere il senno.

Papuna Chiladze, father of Levan II Dadiani's spouse, Nestan-Darejani, is depicted by Castelli as a middle-aged man with large facial features dressed in plain clothes and headscarf. This portrait, besides the depiction of Papuna Chiladze's personal traits, is also interesting because of its inscription. In it, Castelli describes the tradition of wine storage in Georgia. According to him, the Georgians stored wine in kvevris placed in the ground with only the upper part appearing on the surface, which could contain as much liquid as there were days in a year. The Georgians consumed a lot of wine and respected those who were capable to do it as well as those who did retain the ability to speak, think and walk while drunk.

Popone Galiza Parte della Regione
de' Colchi

Popone de -
capone bene bene
Guar: giorni in
L' anno -

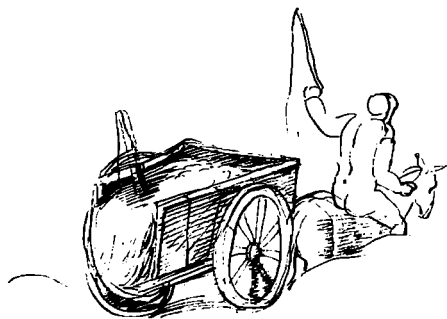
Stano colli: uomini a
li' solliano in cap: di
Creta. Peto. Sott' terra
con il capo. Stano a
poco.

Questa Nazione Giorgia non può vivere
e stano di gran forza di bene altri e
non perdere la lingua ne il nome
ne il piede -

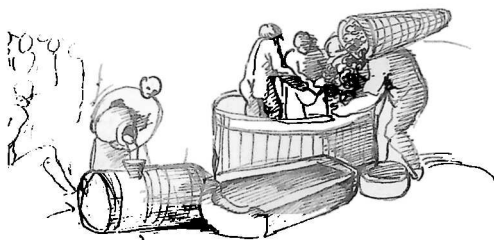
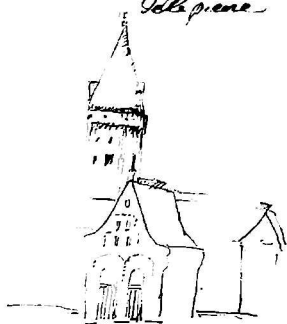
Il vapore di molla e alla

capo

di via

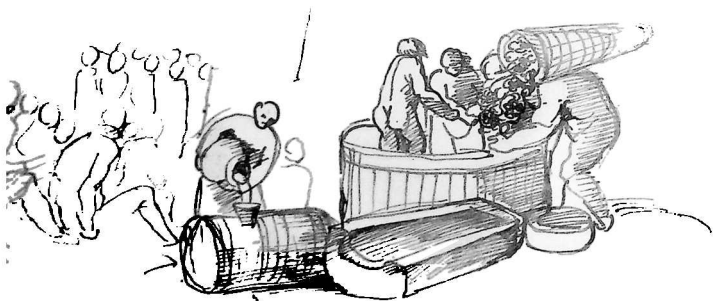

in Hottel, l'ospizio di un Vico, della
 città di
 in Pistoia

alla scuola e lavoro per
 l'industria tessile di persona
 aperta per i suoi
 scuola di lavoro e di
 una persona che ha

non ha più potuto alcuno delle pene
di San Pietro.

nella raccolta dei prodotti per
la vendita dei prodotti di persona
1. Allegria e non in Podri' Provenienza

საქართველოში გავრცელებული ვაზის კულტურისა და საუკუნეების მანძილზე გავრცელებულ მეღვინეობის ტრადიციაზე კასტელი თავის ნაწერებში ბევრს მსჯელობს. სოფლის ყოფის ამსახველ მის ნახატებშიც სხვადასხვა სამუშაო საქმიანობასთან ერთად ხშირადაა წარმოდგენილი ყურძნის დაწურვის სცენებიც. ამ ნახატზე ყურძნის წურვის სცენა წინა პლანზეა განთავსებული და ცენტრალურ ადგილს იკავებს: მეზვრეები ზურგზე მოყიდებული დაწნული გიდელებით უზიდებიან ყურძნის წრიული საწნახლისკენ, რომელშიც ორი მამაკაცი ფეხით ქულებს ახალდაკრეფილ ყურძენს, საწნახელიდან გადმოღინებულ წვენს კი სხვები ხის კასრში ასხამენ. კომპოზიცია გუმბათიანი ეკლესიის ფონზე იმლება.

Nei suoi appunti, Castelli scrisse molto della viticoltura e della secolare tradizione di vinificazione, diffuse in Georgia. I suoi disegni raffiguranti la vita rurale insieme alle altre attività agricole rappresentano spesso scene di pigiatura dell'uva. In questo disegno la pigiatura dell'uva risalta in primo piano e occupa il posto centrale; i vinicoltori stanno portando l'uva con cesti intrecciati di forma oblunga a un grande contenitore di rovere tondo, dove due uomini li stanno pigiando con i piedi e poi versano il mosto nei tini. Sullo sfondo della composizione viene raffigurata una chiesa a cupola.

Castelli wrote intensively about the centuries-long culture and tradition of winemaking in Georgia. In his drawings with rural life, alongside other activities, very often are depicted grape crushing scenes. On this drawing, the scene of grape crushing is placed in the foreground occupying a central position. Winemakers bring grapes in plaited baskets mounted on their backs to a circular winepress, in which two men are trampling newly harvested grapes. Others are pouring juice oozing from the winepress into wooden barrels. The composition is presented with a domed church in the background.

ნახატზე გაკეთებული მინაწერში მითითებულია, რომ მასზე ასახულია ლევან II დადიანის უმცროსი ვაჟი – მამის რჩეული, რომელიც დამბლადაცემული იყო და ლევანმა იგი განსაკურნად თეატინელ მამებს მიანდო, თავად კი სამედიცინო წიგნებით დაინტერესდა. კასტელისეულ მონათხრობსა და საისტორიო წყაროებს მორის შეუსაბამობაა: ცნობილია, რომ ლევან დადიანს ორი ვაჟი ჰყავდა ჭილაძის ასულ ნესტან-დარეჯანისგან – უფროსი ალექსანდრე, რომელიც დამბლადაცემული იყო, და უმცროსი მანუჩარი, რომელიც ლევანს თავის მემკვიდრედ, ოდიშის მომავალ მთავრად ჰყავდა მეგულებული. 1657 წელს მანუჩარი მოულოდნელად გარდაიცვალა; მწუხარებისგან მალევე აღესრულა ლევან დადიანიც – ფარსადან გორგიჯანიძის ცნობით, „მამამ შვილის ტირილში ლაბტი თავს გადკირა და შვილს ზედ დაავკდა დაუმარხავს“.

L'iscrizione sul disegno indica che esso raffigura il figlio minore, preferito, di Levan II Dadiani; il giovane era paralizzato e il Principe l'affidò ai Padri Teatini per le cure, mentre egli stesso si interessò ai libri di medicina. Non ci sarebbe coerenza tra quanto riportato da Castelli e le fonti storiche. È noto che Levan II Dadiani ebbe due figli da Nestan Darejan Tchiladze: il figlio maggiore di nome Alexandre, che rimase paralizzato, e il figlio minore Manuchar, che veniva da suo padre considerato il futuro Principe di Odishi. Nel 1657 Manuchar decedette improvvisamente; in preda al dolore, presto morì anche Levan II Dadiani - secondo quanto riferito da Farsadan Gorgigianidze "Durante la veglia funebre il padre si ruppe la testa con il lakhti (arma da combattimento) prima ancora che suo figlio fosse seppellito"

The inscription on this drawing indicates that it depicts Levan II Dadiani's younger son, the favorite of his father, who was paralyzed and on Levan's request treated by the Theatines, who himself got interested in medical books. There is a substantial discrepancy between Castelli's reporting and historical sources. The latter claim that Levan Dadiani and his spouse Nestan-Darejan Chiladze had two sons: elder Alexander, who was paralyzed, and younger Manuchar, who Levan groomed as his heir, future Prince of Odishi. In 1657, Manuchar suddenly died and mourning Levan passed away not long after. As Parsadan Gorgigianidze wrote, "During the wake, the mourning father hit with lakhti (traditional weapon) on his head and died before his son was buried."

Secundus Genitus Mengrelli.

Secundus genitus Mengrelli Regis etiam paroliticus dicitur mellecus qui est dilectus nostrorum Missionariorum datus ut ab infirmitate prædicta curaretur ab ipsis quod nequaquam placuit DEO propter patrata scelera.

*Filium filium de (vini) doli de (vini) doli
 William pater in Bamer: filius L. de di
 Georgius pater doli de (vini) doli*

*fecitque in hunc septem suorum doli
 (vini) doli pater doli de (vini) doli*

Filium in hunc

fecitque in hunc

*in hunc doli de (vini) doli
 in hunc doli de (vini) doli*

ოდიშის მთავრის, ლევან II დადიანის ქალიშვილი, ზილიხანი იმერეთის მეფე ალექსანდრე III-ის ვაჟზე, ბაგრატზე (მემდგომში ბაგრატ IV) დააქორწინეს ოდიშის სამთავროსა და იმერეთის სამეფოს შორის დაზავებისა და მშვიდობის დამყარების მიზნით. კასტელის მიერ შექმნილ პორტრეტზე ზილიხანი წარმოდგენილია ახალგაზრდა ქალის სახით, ოდნავ მომღიმარი და ცოცხალი გამომეტყველებით. დადიანის ასულის კაბის ფართოდ ამოღებული გულისპირი და მკერდს ქვემოთ მოვლებული სარტყელი უხვადაა შემაღლი ნაქარგი ორნამენტული სახეებით და თვლებით. კაბა, ისევე როგორც პატიოსანი თვლების რიგებით შექმნილი რომბისებრი ბადით დაფარული, ეგრეთით გამშვენებული, მაღალი თავსაბურავი, თანადროული დასავლურ-ევროპული წარჩინებული საზოგადოების წარმომადგენელთა სამოსთან იწვევს ასოციაციას.

Zilikhan, figlia del Principe di Odishi, Levan II Dadiani, sposò Bagrat (in seguito Bagrat IV), figlio di Alexandre III, per promuovere la riconciliazione e lo stabilimento della pace tra il Principato di Odishi e il Regno di Imereti. Il ritratto di Castelli rappresenta Zilikhan come una giovane donna sorridente, dall'espressione vivace. Una scollatura larga e la cintura sotto il petto dell'abito di Zilikhan sono abbondantemente decorati con immagini ornamentali e gemme. L'abito, così come l'alto copricapo, coperto di una reticella a rombi, fatta di filo di perle e adornato con l'egretta, evoca associazioni con i copricapi della contemporanea società nobile dell'Europa occidentale.

Zilikhan, daughter of Levan II Dadiani, Prince of Odishi, was married to Bagrat (later Bagrat IV), the son of Alexandre III, King of Imereti, in an attempt to reconcile and establish peace between the Odishi Principality and Imereti Kingdom. In the portrait created by Castelli, Zilikhan is represented as a young woman with a slightly smiling and lively expression. The deep cut V-neck of Dadiani's daughter's dress and the belt below the chest are richly decorated with embroidered ornaments and gems. The dress, as well as the headscarf, are covered with the rhombic net made by the rows of gems and decorated with an aigrette. It evokes association with the garments of the representatives of those days Western European nobility.

როდია მიქელაძეს კასტელი თეატინელ მამათა მოწაფედ ასახელებს. მისი პორტრეტი ნახატთა იმ რიგს მიეკუთვნება, რომლებსაც, მხატვრულთან ერთად, საისტორიო წყაროს ღირებულება აქვს და რომლებიც გვაწვდის საგულისხმო მონაცემებს XVII საუკუნის პირველი ნახევრის საქართველოს ისტორიისა და კულტურის სხვადასხვა მხარეზე. პორტრეტზე წარმოდგენილია ქართველი მხატვარი ქალი მოლბერტი და ფუნჯით ხელში; იგი მეგრული თავადის, მამუკა ბისკაიას მეუღლე იყო და, გარდა მხატვრობისა, სხვა ნიჭითაც ყოფილა დაჯილდოებული. როდია მიქელაძის პიროვნებასთან დაკავშირებით არსებობს მოსაზრება, რომელიც ზეთის მხატვრობის ტექნიკის საქართველოში დამკვიდრებას მისიონერებს უკავშირებს. ცხადი ერთია – კასტელის იტალიაში გაგზავნილი წერილებიდან ცნობილია, რომ იგი გამუდმებით ითხოვდა, იტალიიდან მისთვის გამოეგზავნათ ხატვისთვის საჭირო მასალა და დიდ მხატვართა ალბომები: ანდრეა დელ სარტოს, ტიციანის, კარავაჯოს, რუბენსისა და სხვათა.

Castelli scrive che Rodia Mikeladze fu allieva dei Padri Teatini. Il presente ritratto appartiene alla serie dei dipinti che insieme a un valore artistico ne hanno anche uno storico e forniscono dati significativi su diversi aspetti della storia e cultura georgiana della prima metà del XVII secolo. Il ritratto raffigura la pittrice georgiana con un cavalletto e un pennello in mano. Ella era moglie del nobile del Samegrelo Mamuka Biskiaia e, oltre alla pittura, aveva numerosi altri talenti. Nel contesto, taluni ritengono che la diffusione della tecnica di pittura ad olio sia connessa all'attività dei religiosi occidentali in Georgia. In ogni caso, è un fatto che nelle lettere spedite in Italia, Castelli chiedeva che gli fossero inviati materiali per la pittura e album dei grandi artisti: Andrea del Sarto, Tiziano, Caravaggio, Rubens e altri.

Rodia Mikeladze is described by Castelli as Theathines' apprentice. This portrait belongs to the series of drawings, which alongside their artistic value, also play a role as historical source providing significant data on various aspects of history and culture of Georgia in the first half of the 17th century. The portrait shows the Georgian female artist with an easel and brush in her hand. She was the spouse of the Megrelian nobleman, Mamuka Biskiaia, and, in addition to painting, was generously endowed with other talents. It is noteworthy that some believe the introduction of oil painting technique in Georgia is associated with the western clergymen. One thing is obvious: in Castelli's letters forwarded to Italy, he repeatedly requested painting material and albums by great artists, such as Andrea del Sarto, Tizian, Caravaggio, Rubens and others.

მხატვარ როდია მიქელაძის მეუღლე, ოდიშის ჯარის სარდლის, დათუა ბისკაიას ვაჟი მამუკა, კასტელის მიერ შესრულებულ პორტრეტზე ცხებზეა ამხედრებული და მშვილდმოზიდული მისდევს დაჭრილ ირემს. ნახატი თავისი იკონოგრაფიული სქემით ფაქტობრივად იმეორებს შუა საუკუნეების ქრისტიანულ ხელოვნებაში კარგად ცნობილ სიუჟეტს – წმინდა ევსტათე პლაკიდას ნადირობას. ეს სიუჟეტი პოპულარული იყო შუა საუკუნეების აღმოსავლეთსა და დასავლეთში, მათ შორის, საქართველოში და იგი ასწლეულების მანძილზე ხშირად გამოისახებოდა ქვეყნის სხვადასხვა კუთხის მოხატულობებში, განსაკუთრებით, სვანეთში – ამასთან, როგორც ფასადზე, ისე ინტერიერში. შესაძლოა, კასტელის ესარგებლა წმინდა ევსტათეს ნადირობის იმ სცენებით, რომლებიც სვანეთში უნდა ენახა. საგულისხმოა მისიონერის ცნობა – მამუკა მეუღლესთან ერთად ცხოვრობს კავკასიის მთებში, სადაც თოვლი და ყინვა ბატონობს.

Mamuka Biskaia, marito della pittrice Rodia Mikeladze e figlio del comandante dell'esercito di Odishi, Datua Biskaia, viene raffigurato a cavallo, mentre insegue un cervo ferito, con un arco teso. Lo schema iconografico del disegno ripete un tema assai noto nell'arte cristiana del Medioevo – la caccia di Sant'Eustachio Placido. Questo tema era noto nel Medioevo sia in Oriente, che in Occidente, e anche in Georgia. Durante i secoli, il soggetto venne raffigurato in varie regioni della Georgia, soprattutto in Svaneti, sia sulle facciate che all'interno delle chiese. Probabilmente, Castelli si ispirò a una scena della caccia di Sant'Eustachio che doveva aver visto in Svaneti. È significativa la nota di Castelli, secondo cui Mamuka visse, con la sposa, nelle montagne del Caucaso, dove dominavano neve e gelo.

Mamuka, son of the Commander of the Odishi army, Datua Biskaia, and spouse of painter Rodia Mikeladze is portrayed by Castelli riding a horse and chasing a wounded stag with his bow. By its iconographic scheme, the drawing factually repeats a well-known story in medieval Christian art, Saint Eustachius named Placidus hunting. This story was popular in both the Medieval East and West, including Georgia. For centuries it was often depicted in both facade and interior paintings in various parts of the country, especially in Svaneti. It is entirely possible that Castelli replicated the hunting scenes of Saint Eustachius, which he must have seen in Svaneti. Castelli's note is remarkable: "Mamuka lives with his spouse in the Caucasus mountains where snow and frost dominate."

კასტელის ცნობით, დათუა ბისკაია ოდიშის მთავრის ერთგული მსახური იყო, ოდიშის ჯარის გულადი სარდალი, კაცი მამაცი და გამოჩენილი. კავკასიის მთებში დაბადებული და გაზრდილი დათუა ცხოვრობდა გურიელის რეზიდენციაში, ებრძოდა აფხაზებს, რომლებსაც მოუკლავთ კიდევ იგი ერთ-ერთ ბრძოლაში. კასტელის მისი ორი პორტრეტი აქვს დახატული; მასვე შეუსრულებია დათუას ვაჟის, მამუკა ბისკაიას და რძლის, როდია მიქელაძის პორტრეტები. დათუა ბისკაიას ეს პორტრეტი კასტელის მიერ შექმნილ სახეთა შორის ერთ-ერთი გამორჩეულია თავისი მხატვრული გამომსახველობით: მასზე ოდიშის ჯარის სარდლის – იმხანად უკვე ჭარმაგი მამაკაცის – ოვალში მოქცეული ნახევარფიგურა ჭაღარა, ხვეული თმა-წვერით, სახის მსხვილი, სახასიათო ნაკვთებითა და ემოციურად გამომსახველი, გამჭოლი, თითქოს ოდნავ მომღიმარი მზერით, დათუას ძლიერ და გამჭრიახ პიროვნებად წარმოაჩენს.

Secondo Castelli, Datua Biskaia fu un fedele servitore del Principe di Odishi, coraggioso comandante dell'esercito e persona eminente e valorosa. Nato e cresciuto nelle montagne caucasiche, Datua Biskaia viveva alla corte del Principe Gurieli, combatteva contro gli Abkhazi e fu ucciso da loro in una battaglia. Castelli dipinse due ritratti di Datua Biskaia; raffigurò anche suo figlio Mamuka Biskaia e la nuora Rodia Mikeladze. Il ritratto di Datua Biskaia si distingue tra le immagini create da Castelli per rappresentazione artistica: la mezza figura del comandante, racchiuso in un ovale, raffigura un uomo attempato dai capelli e dalla barba ricciuti, dai lineamenti del volto grossi e caratteristici, dallo sguardo espressivo e penetrante, un po' sorridente; Castelli ritrae una personalità forte e perspicace.

As Castelli reported, Datua Biskaia was a loyal servant of the Prince of Odishi, courageous commander of the Odishi army, and brave and eminent man. Born and raised in the Caucasus Mountains, Datua lived in Gurieli's residence and fought against the Abkhaz, who later killed him in one of the battles. Castelli made his two portraits, but also drew portraits of Datua's son, Mamuka Biskaia, and his daughter-in-law, Rodia Mikeladze. This portrait of Datua Biskaia is one of the most exceptional ones in the series of portraits by Castelli with its artistic expression. The half-figure of the commander of the Odishi army placed in the oval frame depicts an old and grey-haired man, with curly hair and beard, large facial features and emotional expressiveness; slightly smiling but penetrating eyes portray Datua as a strong and insightful person.

(1) Alex. yencroff. Copiata in figura del. Angeli.

Ai suoi uccelli con la
 fronte d'alcantara
 in la d'alcantara le facce
 e tutti con la testa de
 d'alcantara che sono
 b' più non hanno la
 in facce: ancora che
 sono in (nona) d'alcantara
 e d'alcantara d'alcantara
 d'alcantara d'alcantara
 non d'alcantara d'alcantara
 più lo d'alcantara d'alcantara
 a d'alcantara

Dante, Biondo, Nello, d'alcantara, in d'alcantara, d'alcantara, d'alcantara —
 d'alcantara, d'alcantara, d'alcantara, d'alcantara, d'alcantara, d'alcantara
 d'alcantara, d'alcantara, d'alcantara, d'alcantara, d'alcantara, d'alcantara

Dante Biondo
 d'alcantara

დათუა გელოვანის მეუღლე ანა სვანი თავადის ქალი ყოფილა; კასტელი მას მიიჩნევს ულამაზესად ქართველ და სვანეთის კეთილშობილ ქალთა შორის. ოვალში ჩაწერილ პორტრეტზე პროფილში წარმოდგენილი ანა გელოვანის სახეში შეიცნობა ღირსებით აღსავსე პიროვნების მტკიცე ხასიათი. სვანეთში მოგზაურობის დროს კასტელი ახლოს ეცნობოდა სვანებს, აღწერდა საქართველოს ამ მთიანი მხარის მკაცრ ბუნებას, რის გამოც, მისიონერის დაკვირვებით, ადგილობრივთა ნადირობით უწევდათ თავის გატანა. იგი, ამავედროულად, აღნიშნავს წარჩინებული სვანი ქალების მდიდრულ ჩაცმულობას, მათ ნაწნავებში ჩაბნეულ მარგალიტებს, პატიოსანი ქვებითა და ოქროთი გამშვენებულ სამოსს.

Ana, moglie di Datua Gelovani, era figlia di un nobile dello Svaneti. Castelli la considera la più bella tra le nobildonne georgiane e di Svaneti. Il ritratto nell'ovale rappresenta il profilo di Ana Gelovani con un volto pieno di dignità e allo stesso tempo dal forte carattere. Durante i suoi viaggi in Svaneti, Castelli conobbe la popolazione locale e descrisse la natura severa di questa regione montuosa nella quale la popolazione locale era costretta a mantenersi attraverso la caccia. Allo stesso tempo, Castelli nota l'abbigliamento lussuoso delle nobildonne dello Svaneti, le perle intrecciate nei capelli, i vestiti ornati con pietre preziose e fili d'oro.

Datua Gelovani's spouse, Ana Svani, was the daughter of a nobleman. Castelli considered her to be the most beautiful among the noble women of Georgia and Svaneti. The profile face of Ana Gelovani inserted in an oval reveals a strong character of a person full of dignity. During his trip to Svaneti, Castelli became closely acquainted with the Svans, described the harsh nature of this mountainous part of Georgia, and that is why, based on the his observation, the locals had to hunt to provide for sustenance. Castelli, however, notes the lavish attire of noble Svan women, the pearls embedded in their braids, the garments decorated with gems and gold threads.

Calvin Dini G. J. in d.
confid. Wien. Aug.

[illegible]

Expos. Ant. Calif.

Asperula odorata L. Presl

De Regulo Caucaso.

Abolia dicitur Biscaino Dominus aliquo-
rum menium Caucasorum moransque
in illis. concessu michi Ecclesiam iuxta
presentem formam, ut sciam morarer.
quod non potui perficere quia non

fructus Rex Agrellus apud qui co-
luba Ego uero ex parte mea libe-
rer militabit pergere illuc ad se-
cus illos mentes sint caris sua-
ni quibus non est facti magister,
et quo illis poterat prodire mul-
tum in infirmitatibus hominibus,
et baptizandis Caihe-
tumenis. 200

Palms: - Swinofides flavus Miguelis fol. pinnatis, comestibiles -
trunc. acutis et angulis. Swinofides, Vulcanici Nidhi, in Miguelis
figurali munda -

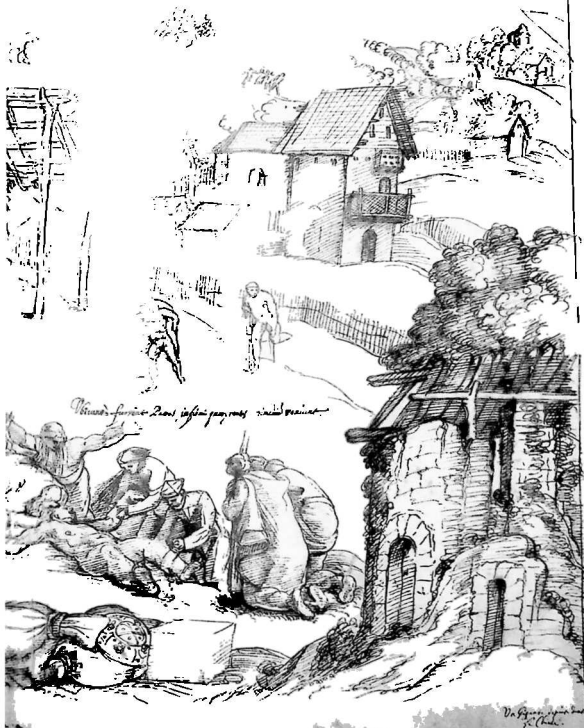
人

Two parts: 1. first, a view on a river, a picture of the town, and a view of the bridge, and a view of the river. 2. second, a view of the river, a picture of the town, and a view of the bridge, and a view of the river.

Questi personaggi sono
i figli di Adamo e
di

Ève

Sanctus Spiritus

Sanctus Spiritus in
hoc mundo est
in hoc mundo est
in hoc mundo est
in hoc mundo est
in hoc mundo est
in hoc mundo est
in hoc mundo est
in hoc mundo est

მინაწერის მიხედვით, კავკასიის მთებში, სვანეთის ერთ-ერთი სოფელში მდებარე ეკლესია, რომელიც ნახატზეა აღბეჭდილი, ერთიანად ყოფილა მოხატულობით შემკული. მინაწერებში კასტელი ასევე საუბრობს სვანეთში არსებულ უძველეს ეკლესიებზე, სადაც ინახება ულამაზესი რელიქვიები და არის წმინდანთა ამსახველი ფრესკები. კასტელი აღნიშნავს მართლმადიდებელი მრევლის სიმცირეს სვანეთში, თუმცა იმასაც დასძენს, რომ ძნელბედობების მიუხედავად, ქრისტიანული მრწამსი იქ ურყევად იყო შენარჩუნებული. ამიტომაც მოუსურვებია კასტელის სვანეთში დარჩენა და მისიის დაარსება, მაგრამ ოდიშის მთავარს ამის ნება არ დაურთავს. ნახატზე ასახული, ქვით ნაგები ცალნავიანი ტაძრის იერსახე ტიპურია სვანეთის საეკლესიო არქიტექტურისთვის. ეკლესიის წინ გამოსახული განკურნების სცენა დაკავშირებულია თეატინელ მამათა საქმიანობასთან, რაც სვანეთში, ისევე, როგორც კავკასიის მთიანეთში, მათი მოგზაურობის ერთ-ერთი შემადგენელი იყო.

L'iscrizione del disegno ci informa che la chiesa, sita in un villaggio dello Svaneti, nelle montagne caucasiche, era interamente ornata di affreschi. Castelli nota che nelle vecchie chiese dello Svaneti vengono custodite bellissime reliquie e affreschi dei Santi. Egli rileva la scarsa quantità di parrocchie ortodosse nello Svaneti, dove, nonostante le difficoltà, la fede cristiana si manteneva intatta. Fu per questo motivo che Castelli voleva rimanere in Svaneti e svolgervi la sua attività, ma il Principe di Odishi non glielo permise. La chiesa a navata singola, costruita con pietre, raffigurata nel disegno, è tipica dell'architettura ecclesiastica dello Svaneti. La scena di guarigione è legata all'attività medica dei Padri Teatini, che fu una delle principali componenti del loro viaggio nello Svaneti e nelle montagne del Caucaso.

According to the inscription, in the Caucasus Mountains, in a village in Svaneti, the interior of the church depicted in the picture was fully decorated with paintings. In the inscriptions, Castelli also describes ancient churches in Svaneti, which preserved beautiful relics and frescoes depicting saints. He notes the small number of the Orthodox parishes in Svaneti, which, despite hardship, had firmly maintained Christianity. That is why Castelli decided to stay in Svaneti and perform his activity there, but the Prince of Odishi did not allow him to do so. The single-nave temple built with stone depicted in the picture is typical for the ecclesiastical architecture of Svaneti. The scene in front of the church reflected in the picture is related to the Theatines' activities as doctors, which was one of the components of their journey to Svaneti, as well as to the Caucasus Mountains.

De Liberalitate Regū.

Liberalitas Regum, ac Regulorum Orientalium in Virtuosis homi-
nibus quam proficere est, magne considerationis constituunt tales ab-
solutos quasi Dominos domorum suarum tales ergo debent esse, & bonis
moribus imbuti si qui perirent sunt illis partibus.

Imago Principis.

Imago est hec Principis Abasarū qui cum uenisset ad Georgia-
num Regem suū mihi tanta propitiationis ut cōcessū sit extrahere
me a propria persona presentem Imaginem ad opus futurorū Meliorationū.
Regio quā uisissima est finitimas huius parci cōuolare sit simul cū lausis a lat-
ere uero humilior cū uisibilibus sumptu in predicta Regione nullis cōtēstis. Ali-
qui plantarū sordidū Meritū quā in opus belli maioremque uale auferunt a Christianis
et perantibus in Montibus, ne forte deaustentur ab illis.

აფხაზი მთავრის პორტრეტი, რომლის შექმნაც იმერეთში, მეფის კარზე შეხვედრისას თავად მთავარს უთხოვია კასტელისთვის, ესკიზურია. ეს ნამუშევარი იმ მხრივ არის საგულისხმო, რომ იგი მოწმობს ადგილობრივ ღიბებულთა ინტერესს კასტელის მხატვრობისადმი, განსაკუთრებით კი პორტრეტული ჟანრისადმი. აფხაზ მთავარს, რომლის სახელიც ნახატზე არ იკითხება, მოუსურვებია გამოესახათ იგი ცხენზე ამხედრებული, საომარი აღკაზმულობით, ორი ეკლესიის ფონზე, რაც მოწმობს მთავრის ნებას – აფხაზეთში, თავისთან მიეწვია თეატინელი მამები. კასტელი იუწყება, რომ მიუხედავად მთავრის სურვილისა, აფხაზეთში თეატინელთა რეზიდენციის დაარსება ვერ მოხერხდა, საქართველოში მყოფ თეატინელი პატრების რიცხობრივი სიმცირის გამო.

The portrait of the Prince of Abkhazia, requested by the Prince himself during his meeting with Castelli at the King of Imereti's court, is more a sketch by its nature. This work by Castelli is noteworthy as it proves the interest of the local nobility in his art, especially in the genre of portrait painting. The Prince of Abkhazia, whose name is illegible on the drawing, wished to be depicted mounted on a horseback in military equipment against the background of two churches. With this he affirmed his will to invite the Theatines in Abkhazia. Castelli reported that despite the Prince's willingness, this was impossible due to the small number of Theatines in Georgia.

The portrait of the Prince of Abkhazia, requested by the Prince himself during his meeting with Castelli at the King of Imereti's 's court, is more a sketch by its nature. This work by Castelli is noteworthy as it proves the interest of the local nobility in his art, especially in the genre of portrait painting. The Prince of Abkhazia, whose name is illegible on the drawing, wished to be depicted mounted on a horseback in military equipment against the background of two churches. With this he affirmed his will to invite the Theatines in Abkhazia. Castelli reported that despite the Prince's willingness, this was impossible due to the small number of Theatines in Georgia.

მხატვრული შესრულებითა და გამომსახველობით გამორჩეულ ამ პორტრეტზე წარმოდგენილი სასულიერო პირის ვინაობა უცნობია. ნახატზე მელნით გაკეთებული წარწერა დღეისთვის გაფერმცრთალებული და ძნელად ამოსაყიხია. ტექსტის სავარაუდო ამოკითხვის საფუძველზე ივარაუდება, რომ კასტელის უნდა გამოესახა რაჭის ერთ-ერთი მონასტრის ან ეკლესიის წინამძღვარი, პატრების ეკთილისმყოფელი. სასულიერო პირი წარმოდგენილია სრული სალიტურგიო შესამოსლით, თავსაბურავის გარეშე – სადა კვართით, მუხლს ზემოთ დაკიდებული ენქერიტ, აგრეთვე გრძელყალთიანი ფილონით, რომლებიც ნაქარგობით უნდა ყოფილიყო გამშვენებული.

Questo ritratto, che si caratterizza per livello artistico ed espressività, raffigura un sacerdote sconosciuto. L'iscrizione a inchiostro ora è sbiadita ed è difficilmente decifrabile. In base a una plausibile lettura, si presume che Castelli abbia raffigurato uno degli igumeni di un convento o di una chiesa in Racha, benefattore dei Padri Teatini. Il sacerdote viene rappresentato con l'intera veste liturgica, senza copricapo, con uno sticharion sobrio, con un epigonation quasi fino al ginocchio, nonché con un lungo felonio, che doveva essere adorno di ricami.

The identity of the clergyman represented in this portrait characterized by its artistic performance and imagery is unknown. The inscription on the picture made in ink with time has faded and is difficult to read. In an attempt to read the text, with high probability, it is assumed that Castelli portrayed the head of one of the monasteries or churches in Racha, benefactor of the Theatines. The clergyman is represented in a full liturgical garment, without a headscarf, a plain robe, epigonation hanging above the knee, as well as long surplice, which should have been embroidered.

De Sciabatar.

Sciabatar Georgeanus frater Episcopi diui accauardelli nostri inimici de quo pro-
lix habetur in gloria suo loco ille enim semper fuit nobis benivolus in cuius villa dir-
ta Thci Ego baptizauimur immucros Homines Mulieresque & precise Filies & Fi-
lias seruorum suorum conuiauimusque sepe cum ipsis defendebatque nos arma-
ta manu & Grecis cunctisque inimicis sanctis fidei

Sciabatar Georgeanus, Nobilissimus, ex hoc Hinc

De Ludo.

Ludus qui agilitate fortitudineque tractatur quo utuntur Orientales scientes arma
tracare in uandis animabus & tuendis scriptis itinerem facientes p mores & nemora.

საბახტარ ავალიშვილი მისიონერთა არაქეთილმოსურნის, ალავერდელი ეპისკოპოსის ძმა ყოფილა; ამასთანავე, კასტელი მას, მღვდელმთავრისგან განსხვავებით, ახასიათებს, როგორც კეთილშობილს და თეატინელი მამებისადმი კეთილგანწყობილს. ნახატზე გაქეწებულ ცხენზე ამხედრებული საბახტარი წარმოდგენილია დინამიკურ მოძრაობაში, მოზიდული მშვილდ-ისრით. თავისი სქემით ეს კომპოზიცია შუა საუკუნეების ქართულ ხელოვნებაში გავრცელებული ნადირობის სცენების თანაგვარია. ნახატის ზედწერილში აღნიშნულია, რომ ქართველები გამოირჩევიან იარაღის ხმარებაში, თამაშობებში, ნადირობისას, აგრეთვე სისხარტითა და ძალით.

Sabakhtar Avalishvili fu fratello del Vescovo di Alaverdi, che era maldisposto verso i Padri Teatini. A differenze di suo fratello, Castelli lo caratterizza come persona nobile e benevola. Sabakhtar a cavallo viene rappresentato in maniera dinamica, con un arco teso in mano. Iconograficamente, la presente composizione è identica alle scene di caccia diffuse nell'arte medievale georgiana. Nell'iscrizione superiore, Castelli scrive che i Georgiani si distinguono per forza fisica e sveltezza nell'uso delle armi, nelle gare e nei diversi giochi, nonché nella caccia.

Sabakhtar Avalishvili was the brother of the Bishop of Alaverdi, ill-wisher to the Theatines. Nevertheless, Castelli characterizes Sabakhtar, unlike the bishop, as noble and benevolent. In this drawing, Sabakhtar is riding a galloping horse in dynamic motion with a stretched bow. By its scheme, this composition is analogous to hunting scenes common in medieval Georgian art. The caption of the drawing states that Georgians are good in combat, games, and hunting, as well as distinguished for their agility and strength.

გაქანებულ ცხენზე ამხედრებული, შუბითა და ხმლით შეიარაღებული ჩერქეზი ქალის ამსახველი ნახატი ერთ-ერთია ხატოვან მოწმობათაგან, რომლებიც კავკასიონის ქედის ჩრდილოეთით მთებში მცხოვრებ ჩერქეზთ უკავშირდება. მისიონერი ჩერქეზ ქალებს ამაზონებს უწოდებს, ხოლო ჩერქეზთა მხარეს – ამაზონიას; იმ მხარეში ყველა ქალი შეიარაღებული დადის არა სხვების ძარცვის, არამედ საკუთარი თავის დაცვის მიზნით – სწერს კასტელი. ყოველივე ეს გამოწვეული იყო გახშირებული ტყვეთა სყიდვით, რომელსაც ხშირად მთელი ოჯახები ეწირებოდა, განსაკუთრებით კი ქალები.

Il disegno rappresentante una donna circassa, che galoppa a cavallo armata di spada e picca, è una delle testimonianze figurative legate al popolo circasso, stabilitosi a Nord della catena del Caucaso. Castelli chiama le donne circasse “Amazzone” e il loro Paese “Amazonia”. Egli scrive che in quella regione tutte le donne giravano armate, non per rubare, ma solo per proteggersi. Ciò era necessario a causa della crescente tratta degli schiavi, alla quale venivano sacrificate intere famiglie, soprattutto le donne.

A drawing of a Circassian woman riding a horse, armed with a spear and sword, is one of the quintessential evidence associated with the Circassian people dwelling in the mountains north of the Caucasus. Castelli refers to the Circassian women as Amazons and the Circassian land as Amazonia. “Every woman in this land is armed not to rob others but to protect herself,” Castelli wrote. This was needed because of the increasing trade with slaves, which often doomed entire families, especially women.

ამ ნახატზე ცხვენებზე ამხედრებულ ჩერქეზთა ოჯახია წარმოდგენილი: შეიარაღებულ ქალს ბავშვი ჰყავს უკან მოსმული, მის გვერდით, სხვა ცხვენზე მჯდომ, ზურგის მხარეს მიტრიალებულ მამაკაცს კი მოზიდული მშვილდ-ისარი უჭირავს და ოჯახს უკან მიყვება დაცვის მიზნით. ნახატის მინაწერში აღნიშნულია, რომ კასტელი ჩერქეზებთან მათი მთავრის მოწვევით მიდიოდა, რადგან იგი უნდობოდა მისიონერებს და პატივს სცემდა მკურნალებს. ძნელად გასაუღელი ბილიყებისა და სამიში ადგილების გადაღახვაში კასტელის ადგილობრივი მეგზური ეხმარებოდა. ჩერქეზები განთქმულები იყვნენ როგორც უბაღლო მშვილდოსნები და მეომრები, გამოირჩეოდნენ მხედრული ტრადიციით, რომლის ნაწილიც იყო ცხენოსნობა და ჩერქეზული ჯიშის ცხენი; კასტელი გულმოდგინებითა და საგანგებო გამომსახველობით ასახავდა მათ თავის ნახატებში.

Il disegno raffigura una famiglia circassa: la donna armata a cavallo e un bambino dietro di lei; accanto a lei - un uomo a cavallo, voltato indietro con un arco teso, sta accompagnando la famiglia per proteggerla. L'iscrizione narra che Castelli visitò la Circassia su invito del principe locale, dato che questi si fidava dei Padri Teatini e provava un grande rispetto per i medici. Una guida locale aiutò Castelli a superare sentieri difficili e a passare luoghi pericolosi. I Circassi erano impareggiabili arcieri e guerrieri; si distinguevano per le tradizioni militari, di cui facevano parte l'equitazione e la razza di cavalli circassa. Castelli li raffigurò con diligenza e straordinaria espressività nei suoi disegni.

This drawing shows a Circassian family on horseback: an armed militant woman with a child behind her back and a man next to her riding another horse turned back holding a stretched bow; he is protecting the family from the back. The inscription of the drawing states that Castelli went to the Circassian land at the invitation of their Prince, who trusted the Theatines and respected the doctors. Castelli's local guide assisted in overcoming difficult trails and dangerous places. The Circassians were well-known for being incomparable archers and courageous warriors, distinguished by a military tradition a part of which were their horsemanship and the Circassian horse breed. Castelli depicted them in his drawings with distinctive diligence and extraordinary expressiveness.

პოეტი ვომინიჯა ბერიძე გურიის თავადის მეუღლე ყოფილა. მასზე საისტორიო წყაროებს არაფერი შემოუნახავს, გარდა კასტელის ჩანახატისა და მინაწერისა, სადაც მისიონერი მას ახასიათებს მრავალი ღირსებით შემკულ, პატრების მოწყალე ქალბატონად. მეფისა თუ დედოფალისადმი გასაგზავნი წერილების წერაში სწორედ ვომინიჯა ბერიძე უხმარებოდა თურმე პატრებს. პოეტი ქალის პორტრეტი ოვალშია ჩასმული. ფეხმორთხით მჯდომს, მუხლებზე გამლილი აქვს გრაგნილი, სადაც კალმით გამოჰყავს ასოები, წინ კი სამელნე, ქაღალდის საჭრელი დანა და მაკრატელი უდევს. ქალს მდიდრული სამოსი მოსავს, რაც მის წარჩინებულ წარმომავლობაზე მიუთითებს. კასტელი თავის წერილებში აღნიშნავს, რომ საქართველოში ბევრმა დიდგვაროვანმა მამაკაცმა არ იცის წერა-კითხვა, მაგრამ იმავე წრის წარმომადგენელ ქალთა შორის ურთივ არ მოიძებნება, შესანიშნავად რომ არ იცოდეს წერა და კითხვაო.

Vominigia Beridze fu poetessa e moglie del Principe di Guria. Le fonti storiografiche non hanno conservato nessuna informazione su di lei, tranne lo schizzo, fatto da Castelli e l'iscrizione che la menziona. Castelli la caratterizza come una signora di grande virtù e benefattrice dei Padri Teatini, che aiutava a stendere le lettere indirizzate al Re o alla Regina. Castelli dipinge il ritratto nell'ovale. Seduta per terra sulle ginocchia, Vominigia tiene un rotolo steso sulle gambe e sta scrivendo; davanti ci sono un calamaio, un tagliacarte e una forbice. La signora indossa abiti lussuosi che indicano la sua origine nobile. Nelle sue lettere, Castelli scrive che in Georgia molti uomini nobili sono analfabeti, mentre tra le donne della stessa società non ve ne è una che non sappia scrivere e leggere perfettamente.

Poetess Vominija Beridze was the spouse of the Prince of Guria. The historical sources have not preserved anything about her except Castelli's sketch and inscription, in which he describes her as a woman with many virtues and benevolent to the Theatines. It appears that Vominija Beridze helped the Theatines to write letters to the King or the Queen. A portrait of the poetess is inserted in an oval frame. Sitting on her feet, she keeps a scroll on her knees and artistically writes letters with a pen. In front of her is an inkstand, paper-cutting knife, and scissors. The woman is dressed in luxury clothes that indicate her noble origin. Castelli notes in his letters that many noblemen in Georgia were illiterate, but in the same circle of nobility all women could read and write perfectly.

queste sigle. Si fa come vede. in tale carta sono
 in tutte occorrenze, et in la carta nuova, quando hanno le
 figure come di quelle legature. Et il Principe e Giocatta
 me hanno con altri due o tre più anni che alla carta
 vecchia. Finché si vengano a fare.

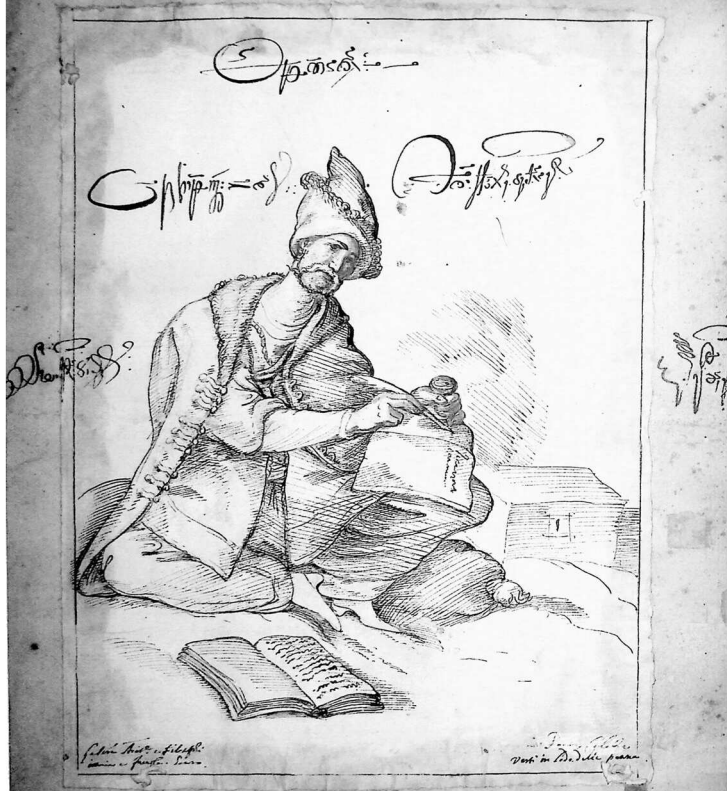
Nella
 figura
 della
 carta.

di queste
 figure. Dice.

Principe, Principe, Principe, Principe, Principe
 Principe, Principe, Principe, Principe, Principe
 Principe, Principe, Principe, Principe, Principe

L. 1. 1.

Sulla naturalis Rapis Rapis nobis Rapisque Rapis

პოეტ სულხან ავთანდილის ძის პორტრეტი გამორჩეულად მნიშვნელოვანია ქართველი საზოგადოებისთვის – მის პირველსახედ ივარაუდება XII საუკუნის ქართველი პოეტის, მოთა რუსთაველის პორტრეტი, რომელიც მეფე ერეკლე II-ის ასულის, თეკლა ბატონიშვილის კუთვნილმა XVII საუკუნის „ვეფხისტყაოსნის“ დასურათებულმა ხელნაწერმა შემოგვინახა. ამ ხელნაწერში ჩართული მინიატურა მოთა რუსთაველის გამოსახულებით XV საუკუნით თარიღდება – მასზე ფეხმორთხმით მჯდომ, ყურთმაჯიან კაბასა და ბეწვმოდებულ, ზორტებიან მოსასხამში გამოწყობილ პოეტს ფეხზე ხელნაწერი უდევს, ხელში კალამი უჭირავს და წერს. პოეტ სულხან ავთანდილის ძის შესახებ ქართულ წყაროებში ცნობები არ მოიპოვება, თუმცა ზოგი მას რუსთაველის სკოლის პოეტად მიიჩნევს. აშკარა ერთი რამ – სულხან ავთანდილის ძის პორტრეტი კასტელის მოთა რუსთაველის ამსახველი მინიატურის მიხედვით უნდა შეექმნა. ნიშანდობლივია ისიც, რომ ლევან II დადიანის კარზე კასტელის ყოფნისას იქვე იმყოფებოდა ოდიშის მთავრის მიერ დატყვევებული მამუკა თავაქარაშვილი, რომელმაც „ვეფხისტყაოსნის“ ცნობილი დასურათებული ხელნაწერი შექმნა.

Il ritratto del poeta Sulkhan, figlio di Avtandil, è particolarmente importante per la società georgiana. Probabilmente, il suo prototipo fu il ritratto di Shota Rustaveli, poeta georgiano del XII secolo, contenuto nel manoscritto illustrato del XVII secolo del “Cavaliere dalla pelle di leopardo” appartenente alla Principessa Tekla, figlia di Re Erekle II. La miniatura che raffigura l’immagine di Shota Rustaveli, inclusa nel manoscritto, risale al XV secolo. Il poeta è rappresentato in un abito con maniche lunghe e ampie, con un mantello decorato di pelliccia e con un nastro; seduto per terra, scrive, tenendo un manoscritto sulle gambe e la penna in mano. Nelle fonti georgiane non ci sono informazioni sul poeta Sulkhan, figlio di Avtandil, anche se alcuni lo considerano un poeta della scuola rustaveliana. Però, è chiaro che il ritratto di Sulkhan dipinto da Castelli segue il modello della miniatura di Shota Rustaveli. È significativo che durante il soggiorno di Castelli alla corte di Levan II Dadiani, ivi fosse presente anche Mamuka Tavakarashvili, creatore del famoso manoscritto illustrato del “Cavaliere dalla pelle di leopardo”; in quel periodo, Tavakarashvili infatti era stato fatto prigioniero dal Principe di Odishi.

The portrait of the poet Sulkhan, son of Avtandil, is especially important for the Georgian public. The portrait of Shota Rustaveli, a Georgian poet of the 12th century, is presumed to be his archetype preserved by the 17th century illustrated manuscript of the poem “The Knight in the Panther’s Skin”, which belonged to Tekla Batonishvili, the daughter of King Erekle II. The miniature included in this manuscript with the image of Shota Rustaveli, dates back to the 15th century. The poet, sitting cross-legged, in a dress and fur strip robe, holds a manuscript on his feet and writes with a pen in his hand. Although in Georgian sources no information can be found on the poet Sulkhan, son of Avtandil, some believe he was a poet of the Rustaveli school. Nevertheless, one thing is clear: Castelli should have drawn the portrait of Sulkhan, son of Avtandil, based on the miniature depicting Shota Rustaveli. It is also worth noting that during Castelli’s stay at the court of Levan II Dadiani, Mamuka Tavakarashvili was also present there in captivity of Prince of Odishi where he created the famous illustrated manuscript of the “The Knight in the Panther’s Skin”

მომტირალი ყრმის ამსახველი ნახატი საინტერესოა თავისი შინაარსითა და მხატვრული გამომსახველობით. მას აღუბუქდავს ამბავი წარჩინებული წარმომავლობის მეგრელი თავადის – სიასუს სოფიასი, რომელსაც ქვრივი ქალი შეყვარებია. ჩამომჯდარს და დამწუხრებულს, სარაინდო აღჭურვილობა აქვს ასხმული და ცრემლი სდის, ყელზე კი შემოხვეული აქვს ჯაჭვი, რომლის ბოლო ქალს უყვრია ხელთ. კასტელის გვამცნობს, რომ ეს ამბავი მას სხვამ მოუთხრო, ამასთან, იგი აშკარად მოგვაგონებს XII საუკუნის მიწურულს შექმნილი ქართული პოემის „ვეფხისტყაოსნის“ გმირს, ტარიელს, რომელიც ნესტან-დარეჯანის სიყვარულით დატყვევებული, მდინარის პირას მწარედ მტირალი ზის. კასტელის მიერ ქართული კულტურული მემკვიდრეობის, კერძოდ კი ლიტერატურის ცოდნა სწორედ ამ რიგის ნახატებში მჟღავნდება.

Il disegno raffigurante un giovane piangente è interessante per contenuto ed espressività artistica. Infatti, esso narra la storia del nobile del Samegrelo Siasus Sophia, che si innamorò di una vedova. Il giovane, seduto e rattristato, veste l'equipaggiamento da cavaliere e piange; porta una catena avvolta intorno al collo, il cui estremo è tenuto da una donna. Castelli afferma che la storia di Siasus Sophia gli è stata raccontata da altri. Il disegno richiama associazioni legate al protagonista dal poema di Shota Rustaveli (XII secolo) "Il cavaliere dalla pelle di leopardo": Tariel, innamorato di Nestan Darejan, è seduto piangente sulla riva del fiume. La conoscenza della cultura e della letteratura georgiana da parte di Castelli si rivela in questa serie di disegni.

The drawing depicting a crying young man is interesting for its content and artistic expression. It tells the story of Siasu Sophia, a Megrelian nobleman, who fell in love with a widow. Sitting in mourning, he is equipped with knight's arms and weeps. He has a chain wrapped around his neck with the other end held by a woman. Castelli notes that he heard this story by someone else. Nevertheless, the story clearly reminds us of the character of the Georgian poem "The Knight in the Panther's Skin" created at the end of the 12th century, Tariel, who sat on the bank of a river bitterly weeping deeply in love with Nestan-Darejan. Castelli's knowledge of Georgian cultural heritage, in particular literature, is demonstrated in these series of drawings.

Handwritten text at the top of the page, likely a title or dedication, written in a cursive script.

Handwritten text on the left side of the portrait, likely a dedication or inscription.

Handwritten text on the right side of the portrait, likely a dedication or inscription.

Handwritten text at the bottom right of the portrait, likely a signature or date.

Handwritten text at the bottom of the page, likely a title or dedication, written in a cursive script.

Handwritten text at the bottom left of the page, likely a signature or date.

ვამეყ III ლიპარტიანი ოდიშის მთავარი ლევან II დადიანის გარდაცვალების შემდეგ გახდა (1658-1662). ოვალში ჩაწერილ ფერწერულ პორტრეტზე წარმოდგენილი მთავრის ნახევარფიგურის ხილვისას ერთ-ერთი არსებითი მინაგანი ღირსებისა და პიროვნული სიმტკიცის განცდაა. ვამეყ III გამოსახულია ბუნჯის საოლველიანი მდიდრული მოსასხამით, მარგალიტებით შემკული კაბითა და ბეწვმოდებული ქუდიით. კასტელი ვამეყ ლიპარტიანსა და მის მეუღლეს კათოლიკე თეატინელების კეთილსმყოფელად მოიხსენიებს – ოდიშის მთავარი მათ ქადაგებისა და ბავშვების მონათვლის უფლებას აძლევდა. უმემკვიდრეოდ დარჩენილი ლევან II დადიანის შემდეგ ვამეყ ლიპარტიანი ოდიშს მცირე ხნით მართავდა – კასტელის იტალიაში გამგზავრებიდან რამდენიმე წლის შემდეგ იგი სვანეთში ღალატით მოკლეს.

Vamek III Lipartiani divenne Principe di Odishi (1658-1662) dopo la morte di Levan II Dadiani. La mezza figura del Principe, rappresentato nell'ovale, evoca una sensazione di dignità e tenacia. Vamek III è raffigurato con un lussuoso mantello di pelliccia, un vestito ornato di perle e un cappello decorato di pelliccia. Castelli presenta Vamek Lipartiani e sua moglie come benefattori dei Teatini: il Principe di Odishi permetteva loro di predicare e battezzare i bambini. Dopo la morte di Levan II Dadiani, che rimase senza eredi, Vamek governò il Principato di Odishi per un breve periodo. Pochi anni dopo la partenza di Castelli per l'Italia, fu tradito e ucciso in Svaneti.

Vamek III Lipartiani became Prince of Odishi after the death of Levan II Dadiani (1658-1662). One of the key impressions one gets when looking at the half figure of the Prince drawn in an oval picture is his inner dignity and strength. Vamek III is depicted in a luxurious fur-lined mantle, a garment adorned with pearls, wearing a furry hat. Castelli mentions Vamek Lipartiani and his spouse as benefactors of the Theatines. The Prince of Odishi allowed them to preach and baptize children. After the death of heirless Levan II Dadiani, his successor Vamek Lipartiani ruled Odishi only for a short period of time: a few years after Castelli's departure to Italy, he was treacherously killed in Svaneti.

ელენე გურიელი, მამია გურიელის ქალიშვილი და ვამეყ ლიპარტიანის მეუღლე, კასტელის გამოსახული ჰყავს ძაღლის ლეკვებთან მოთამაშე ორ ბავშვთან ერთად – ისინი კასტელის მოუნათლავს. მთავრის მეუღლესა და ბავშვებს მდიდრული, აღმოსავლური სამოსი მოსავთ; ამავედროულად, ნახატის კომპოზიციურ სქემასა და მხატვრულ გადაწყვეტაში ვლინდება დასავლური ხელოვნებაში იმ დროისთვის მიღებული და დამკვიდრებული საოჯახო პორტრეტის გავლენა. ელენე მარცხენა ხელით ბავშვებს ეფარება, მარჯვენაში კი დახვეული გრაგნილი უჭირავს. კასტელი მეგობრობდა ვამეყ ლიპარტიანისა და ელენე გურიელის ოჯახთან და ვამეყს, რომელიც დადიანთა წარჩინებული სახლის წევრი და ოდიშის მმართველი გვარის უმცროსი შტოს წარმომადგენელი იყო, მოიხსენიებს, როგორც ოდიშის მომავალ მთავარს.

Elene Gurieli, figlia di Mamia Gurieli e moglie di Vamek Lipartiani, viene raffigurata con due bambini che giocano con cuccioli; i bambini furono battezzati da Castelli. La moglie e i figli del Principe indossano lussuosi vestiti orientali. Allo stesso tempo, lo schema compositivo e la soluzione artistica rivelano un'influenza del ritratto familiare, molto diffuso ed affermato nell'arte occidentale. Con la mano sinistra Elene accarezza il figlio e tiene una pergamena arrotolata nella mano destra. Castelli fu amico della famiglia di Vamek Lipartiani e Elene Gurieli. Egli chiama Vamek il futuro Principe di Odishi, poiché Lipartiani era membro della nobile casa Dadiani e rappresentante del ramo minore della dinastia al potere.

Elene Gurieli, daughter of Mamia Gurieli and spouse of Vamek Lipartiani, is depicted by Castelli with two children playing with puppies. The children were baptized by Castelli. The Prince's spouse and children are dressed in lavish Oriental clothing. At the same time, the structure of the composition and artistic vision of the drawing demonstrate the influence of the family portrait accepted and well established in Western art at the time. Elene lovingly touches the children with her left hand and holds a folded scroll in her right hand. Castelli was on friendly terms with the family of Vamek Lipartiani and Elene Gurieli. He referred to Vamek as the future Prince of Odishi, since he was a member of the Dadiani noble house and representative of the younger branch of the ruling dynasty of Odishi.

114
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

115

Clara Augusta Principis Brunsil filia, Rex Hannovera regnans, Augustus Dux
 Saxe, in regem coronando constitutus fuit.

*De Libris mulieris Sabathay, magna pueri
Debita et filiorum, omni tamquam dicitur.*

De Benefactoribus
~~Prinza~~ **Principia Guriellis** magnaue **Dña Benefactrix** nostrorum
Patrum singularis **Missionariorum**.

გურიელის ქალის, კარინცას პორტრეტი კასტელის ნახატთა იმ რიგს ეკუთვნის, სადაც ყურადღება გარეგნულ ნიშნებზე უფრო პიროვნული მახასიათებლების წარმორჩენაზეა გამახვილებული. თითქოს მხრებში მოხრილი, სევდიანად მომზირალი წლოვანი ქალის პორტრეტი კონტურული ნახატით არის შესრულებული; მისი სადა სამოსის გულისპირი ნაქარგობითა და თვლებითაა გამშვენებული, ლეჩაქი – თვლებით მემყუდრი თავსამაულით. კასტელი კარინცას უწოდებს თეატინელ მამათა კეთილისმყოფელს და ყურადღებას ამახვილებს მისი დახვეწილ ნაკვთებთან სახის გამომეტყველებზე, რომლის მიღმაც ამაყი ქალის ბუნება იმალება.

Il ritratto di Karintsa Gurieli appartiene alla serie di disegni in cui l'attenzione viene posta più sulla raffigurazione delle qualità personali del soggetto che sul suo aspetto fisico. Il ritratto della signora di una certa età dallo sguardo triste, che sembra essere leggermente piegata sulle spalle, è realizzato con linee di contorno. Il suo vestito sobrio è decorato di ricami e di pietre preziose sul petto. Castelli la caratterizza come una benefattrice dei Padri Teatini e pone l'accento sull'espressione del suo volto dai lineamenti raffinati, dietro il quale si nasconde la natura fiera della nobildonna.

The portrait of the daughter of Prince of Gurieli, Karintsa, belongs to a series of Castelli's drawings that focuses more on inner qualities rather than on appearance. The portrait of the stooped shouldered aged woman with sadness in her eyes is performed in a contour drawing style. The front of her plain cloths is decorated with embroidery and gemstones; her silk veil is embellished with precious stones. Castelli refers to Karintsa as benevolent to the Theatines and focuses on her refined facial features, behind which one can read a proud woman's character.

ქართველი ქალის, ლევადანის მშვენიერ სახეზე სიმტკიცე და სევდა აღებულია. მისი სადა თავსაბური, პატიოსანი თვლებით მოოქვილი სამაგრით არის შემკული. როგორც კასტელი გვამცნობს, ლევადანი ქართლის მაცნეს ქალიშვილი ყოფილა. სპარსეთს წარგზავნილი წარჩინებული ქალის სილამაზით მოხიბლულ შაჰს მისი ცოლად შერთვა მოუსურვებია, მაგრამ ლევადანმა მაჰმადიან შაჰთან შეუღლებას სიყვდილი არჩია და ტანჯვით განემორა ამ ქვეყანას.

Il bel viso della georgiana Levadan esprime fermezza e tristezza. Il suo velo sobrio è ornato con un cerchietto abbellito da pietre preziose. Castelli narra che Levadan era figlia dell'araldo di Kartli. Lo Scià di Persia, affascinato dalla bellezza della nobildonna, mandata nel Paese, decise di sposarla; tuttavia Levadan preferì morire che sposare lo Scià musulmano e poco dopo decedette sotto tortura.

On the beautiful face of a Georgian woman, Levadani, is imprinted firmness but also sadness. Her plain headdress is covered with a gemstone decorated clip. As Castelli notes, Levadani was the daughter of a Kartli herald. The beautiful young woman of noble origin was sent to Persia and charmed Persian Shah so much that he wanted to make her his wife, but Levadani chose to die rather than enter a wedlock with the Muslim Shah ending her life in torture.

Cartholis Domina

Leuadan Georgiana Domina, & Princepsa Cartholis Prouinciae nuncia Filij mis-
sa ad Regem immanem Persarum, ne illi suo iniuriam faceret in Vtorem dictam Vardi.
operam de cuius fornicisate incensus luxuriosus Persanus pegeri ab ea coniunctio-
nem quam ipsa negans: potius uoluit morti subire quam castitatem suam dare,
impio euoluauit in tormentis ad Caelum.

De Morte praedita

Migrauit ergo praedita Leuadan in gloriosa Agone Christi pluribus ornata uirtu-
tibus gaudetque cum beatis Spiritibus.

Digna enim est inuenta apud DEVM Gloria, & honore, apud uero gentes gene-
ralitate, & imitatione.

Re Lds & Lda ion Sopra de Jure

(quanto alle persone, si possono
 non essere che l'origine della...
 Del Reale

Mamea lignea *Aranea* *fec. fec.* —
M. lignea *Aranea* *fec. fec.* —

Vonetskiy plan ekspozitsii
630

Et sic, quod mulier cilij domo videtur
Et. ab omni molli luxurijs dele

11-11-11
11-11-11

John D. Tamm
Tamm

პორტრეტზე გამოსახული უცნობი სომეხი ქალის პროფილში წარმოდგენილი სახე შინაგანი ძალითა და თავისებური მომხიზვლელობით გამოირჩევა. მდიდრული სამოსი და სამკაული მის კეთილშობილ წარმომავლობაზე უნდა მიანიშნებდეს. პორტრეტზე გაკეთებული მინაწერი ბუნდოვანია, თუმცა ირყევა ის, რომ თეატინელების კეთილშობილ სომეხი ქალი კასტელის სამეგრელოში გაუცვნია. ცნობილია, რომ ლევან დადიანმა იმერეთიდან ოდიშში გადმოასახლა სომეხები ვაჭრობის ხელშესაწყობად და ამ მხრივ გარკვეული პრივილეგიებიც დაუწესა მათ. ამის გათვალისწინებით არ გამოირიცხება იმის შესაძლებლობა, რომ კასტელის ნახატზე უნდა აესახა ქალი ოდიშში მცხოვრები სომხური ოჯახიდან.

Il volto di profilo di un'armena sconosciuta si distingue per forza interiore e particolare fascino. L'abbigliamento e i gioielli lussuosi indicano la sua origine nobile. L'iscrizione sul disegno è vaga, ma vi si legge che Castelli incontrò una signora armena, benefattrice dei Padri Teatini, in Samegrelo. È noto che il Principe Levan Dadiani fece trasferire gli Armeni dall'Imereti in Odishi, allo scopo di favorire lo sviluppo del commercio, e concesse loro certi privilegi. Prendendo in considerazione tutto ciò, non è da escludere che Castelli abbia raffigurato una donna di una famiglia armena residente in Odishi.

A profile face of an unknown Armenian woman depicted in the portrait is distinguished by inner strength and peculiar charm. Luxurious clothes and jewelry should indicate her noble origin. The inscription on the portrait is vague, but it turns out that Castelli met an Armenian woman, benevolent to the Theatines, in Samegrelo. It is known that Levan Dadiani resettled Armenians from Imereti to Odishi to facilitate trade and for that purpose granted them certain privileges. With this in mind, it is not ruled out that Castelli depicted a woman from an Armenian family living in Odishi.

ეკლესიასთან გამართული ბაზრობის ამსახველ ნახატზე კასტელი გადმოსცემს ვაჭრობის იმ სურათს, რომელიც გვიანი შუა საუკუნეების საქართველოში იყო გავრცელებული. ამგვარი ბაზრობა წელიწადში რამდენჯერმე იმართებოდა საეკლესიო ცენტრებთან. მიუხედავად იმისა, რომ კასტელის ეს ნახატი ესკიზურია, იგი მკაფიოდ ასახავს ადგილობრივ გარემოს, სადაც გასაცვლელად გაჰქონდათ პირუტყვი, თაფლი, ცვილი, სხვა სამეურნეო პროდუქტები – იმხანად სწორედ ამგვარი, ადებ-მიცემობითი ვაჭრობა იმართებოდა.

Il disegno del mercatino vicino alla chiesa rappresenta un tipo di commercio diffuso in Georgia nel periodo del tardo Feudalesimo. Mercati simili si svolgevano alcune volte all'anno vicino ai centri ecclesiastici. Sebbene il disegno sia uno schizzo incompiuto, esso raffigura chiaramente l'ambiente locale in cui venivano barattati bestiame, miele, cera e altri prodotti agricoli. Infatti, questo era il commercio tipico dell'epoca.

In the drawing of a market near the church, Castelli depicts a picture of trade prevalent in the in Late Feudal Era Georgia. This type of markets was arranged several times a year at church centers. Although Castelli's sketch is not complete, it clearly depicts the local environment where cattle, honey, wax, and other agricultural products were bartered; at the time bartering was the form of trading.

Sen Satar Bazar Haus

Guerra con
lesión

questo e con Aleppo de di bronca
delli boschi del Regno di Persia,
Minera d'oro, Guerra e di frodo
mor di un fatto rancore politico come
di L'Arabia e dei Turchi de Turchi e
de dei gli orientali e uenendo in fran
guerra

თავის ნაწერებში კასტელი საუბრობს ცხოველთა ნაირსახეობებზე, რომლებიც საქართველოს მთა-ბარში იყო გავრცელებული და ნახატებში ასახავს კიდევ მათ. ასეთთა რიგში იგი ასახელებს თეთრი ფერის აქლემს, რომელიც მხოლოდ სასახლეებში უნახავს მისიონერს; საუბრობს დათვებზე, რომლებიც მრავლად არიან კავკასიის მთებში. ნაჩუქარი დათვის ბელი, სახელად ტოკატ ლა ფინა თეატინელებსაც ჰყოლიათ. კასტელი წერს, რომ სანამ ბელი პატარა იყო, თავისი ქვევით ართობდა პატრებს, მაგრამ როდესაც გაიზარდა, ხატების დამტვრევა დაიწყო, ბაღ-ვენახს მუსრს ავლებდა – ამიტომ მოუხდათ მისი დამწყვდევა. ამ ჩანახატზე კასტელის აღუბუქდავს ადგილობრივი მკვიდრი – კერნის ბეწვის გამყიდველი. კასტელის ცნობით, იმხანად კერნა მრავლად მოიპოვებოდა საქართველოში და ბაზარზე კარგად ფასობდა, რადგან მისი ბეწვი ოსმალეთში გაქონდათ ტანისამოსის დასამზადებლად.

Castelli scrive nei suoi appunti della varietà di animali diffusi nelle montagne e pianure della Georgia e li raffigura nei suoi disegni. Egli menziona gli orsi, numerosi nelle montagne caucasiche, e i cammelli bianchi, che vide solo presso i palazzi. I Padri Teatini si presero cura di un orsetto di nome Toccat la Fiena, che fu loro regalato. Castelli scrisse che, l'orsetto finché era cucciolo, divertiva i padri con i suoi modi di fare, però, diventando grande, iniziò a rompere le icone, distrusse l'orto e le vigne e per questo fu messo in un recinto. Questo disegno rappresenta un abitante locale, venditore di pellicce di zibellino. Secondo Castelli, in Georgia questa specie di animali era molto diffusa e le loro pellicce erano care, dato che venivano esportate nell'Impero Ottomano, dove si usavano per l'abbigliamento.

In his texts Castelli describes the variety of animals widespread in Georgia's mountains and valleys. Some of them he depicted in his drawings. In this series he mentions white camel, which he saw only in palaces. He describes bear, which were found in great number in the Caucasus mountains. The Theatines had a bear cub presented to them they named Toccat la Fiena. Castelli wrote that they found the cub's behavior entertaining but when he grew up the bear attacked the icons and damaged the orchards and vineyards. They had to keep him locked up. In this sketch Castelli depicted a local marten fur seller. As Castelli reported, those days martens were widespread in Georgia and sold at a good price as the fur was taken to the Ottoman market for cloths production.

თეატინელ მამათა რეზიდენციების ამსახველ ზოგიერთ ნახატში ნათლად წარმოდგენილია მათი სამეურნეო ყოფის ამსახველი სცენები, იქნება ეს ხვნა-თესვა, ხის ქრა თუ სხვა. წყაროებიდან ცნობილია, რომ ლევან II დადიანი განსაკუთრებით იყო დაინტერესებული მეურნეობის განვითარებით ოდიშის სამთავროში და რჩევითაც მიმართავდა მისიონერებს. კასტელის ალბომებში მოიპოვება ჩანახატები იმ ხილისა თუ ბოსტნეულისა, რომელიც მათ ქვეყნის სხვადასხვა კუთხეში არსებული რეზიდენციების მეურნეობებში მოჰყავდათ. ადამიანის სახის მსგავსი ბროწეულის ამსახველი ეს ნახატი სწორედ ამგვართა რიგს ეკუთვნის.

Alcuni disegni che ritraggono le residenze dei Teatini rappresentano la loro attività agricola: arare, seminare, abbattere gli alberi e altro. È noto che Levan II Dadiani era particolarmente interessato allo sviluppo dell'agricoltura nel Principato di Odishi e a volte si rivolgeva ai Teatini per consigli. Negli album di Castelli troviamo schizzi di frutti e ortaggi che venivano coltivati nelle diverse residenze delle varie regioni della Georgia. L'immagine di un melograno che assomiglia a un volto umano appartiene ad una serie di questi disegni.

Some of the drawings depicting the residences of the Theatines clearly depict the scenes of their economic activity, be it ploughing, sowing, cutting down trees, and so on. It is known from historical sources that Levan II Dadiani was especially interested in the development of agriculture in the Odishi Principality and was seeking advice of the Theatines. Castelli's albums contain sketches of the fruits and vegetables grown in the farms of the residences in different parts of the country. This picture of a pomegranate resembling a human face belongs to a series of such drawings.

Un grande (unite a schiavina) da lavoro.

De

Di questa Concordia
ne feci un gran niente
in tutte le cose create
che y elleno sise mezzo
e non più niente. Quelli
Barbani fecero sopra l'acqua
delli l'acqua di l'acqua
Poveri fannisti. Saffera
le l'acqua.

Saranno quelli
Barbani il nome
Avifio l'acqua
fide l'acqua fide
Raden velli
Poveri e fannisti

Barbani fannisti.

Epo: 10

Per fraternizzare d'ogni Poveri, ogni fannista Rappres
Cassini fannista fannista fannista.

Quod simulat in Bressia; in quibus Reji/ling et delictationes
in Nostro saluto ora.

Quod illi in Bressia et in Nostro.

Gratias Agere

Per
Suo

Re

20 Re di Milano a Bressia, in quibus Reji/ling et delictationes
in Nostro saluto ora.

Quod illi in Bressia et in Nostro.

თავის ჩანაწერებში კასტელი აღნიშნავს, რომ ადგილობრივი მკვიდრნი, განურჩევლად მათი წარმომავლობისა, პატივს სცემენ და ინტერესით შეცქერნიან მის მიერ შექმნილ ნახატებს უცნაური ყვავილების, ხილის, ბოსტნეულისა თუ ცხოველების გამოსახულებებით. როგორც ჩანს, სწორედ ამიტომ იყო, რომ მათი გართობის მიზნით, კასტელი ხატავდა თეატინელი მამების ბაღ-ბოსტანში მოყვანილ კომბოსტოს, რომელსაც ადამიანის სახე აქვს, ბარდასა თუ ბოლოს. ამ ნახატებში იოლად შეინიშნება აღორძინების ხანის დასავლური ხელოვნების გავლენა, კერძოდ კი იმ მხატვრებისა, რომლებიც დაინტერესებული იყვნენ ბოტანიკისა თუ ზოოლოგიის მცენიერებებით.

Nei suoi appunti Castelli notava che gli abitanti locali, a prescindere dalle loro origini, rispettavano e ammiravano i suoi dipinti con immagini di fiori strani, frutti, verdure ed animali. Forse proprio allo scopo di farli divertire, Castelli dipinse un cavolo dal volto umano, coltivato nell'orto dei Padri Teatini, nonché piselli e ravanelli. In questi disegni è evidente l'influenza dell'arte rinascimentale, in particolare dei pittori che si interessavano alla botanica e alla zoologia.

In his notes, Castelli writes that the locals, irrespective of their social origin, greatly respected and took an interest in his art depicting strange flowers, fruits, vegetables and animals. Probably for their entertainment Castelli drew cabbage grown in the Theatines' farm with a human face, beans and radish. In these drawings one may easily notice the influence of the Renaissance era Western art, especially of those artists who were interested in botany and zoology.

კასტელის ჩანაწერებში მრავლად მოიპოვება ცნობები საქართველოს ბუნების შესახებ: მისიონერი ჩივის მკაცრ მთებზე, გაუვალ ტყეებზე, ძნელად გადასალახ მდინარეებზე, აგრეთვე მცენარეებისა თუ ყვავილების მძაფრი სურნელისგან გამოწვეულ თავის ტკივილებზე. იგი ასევე ასახელებს სამეურნალო მცენარეებს, რომელსაც იყენებდა საღებუნობის დროს. ადგილობრივი ფლორა-ფაუნის ამსახველ ნახატთა რიგს ეკუთვნის მცენარის ეს გამოსახულებაც – კასტელი მას ადამიანის სახის მაგვარ ბარდას უწოდებს. ნიმანდობლივია ნახატის ქვემოთ კასტელის მიერ მხედრულით შესრულებული ქართული მინაწერი: „ესე ბაღახი არის ფრანგულები, ბარდნა ქვია, კაცისა სახედ მოყვანილი“

Gli appunti di Castelli forniscono una grande quantità di informazioni sulla natura della Georgia; egli si lamenta di montagne aspre, foreste impervie, fiumi difficili da attraversare, nonché del mal di testa causato dall'odore aspro e forte delle piante e dei fiori. Menziona le piante medicinali che usava per le cure. La presente immagine di pianta appartiene al gruppo di disegni raffiguranti la flora e la fauna della Georgia. Castelli la definisce una pianta di piselli simile a volto umano. L'iscrizione in georgiano, fatta da Castelli, recita: “Questa erba è francese, si chiama bardna; coltivata, sembra avere volto umano.”

In Castelli's writings we time and again find reports on Georgia's nature. He complained about harsh mountains, impassable forests, strong rivers difficult to cross, plants and flowers causing severe headaches with their odor. He also wrote about healing herbs he frequently used in treatment. This drawing belongs to a series depicting local flora and fauna, which Castelli calls pea bush similar to a human face. Very interesting is Castelli's inscription in Georgian below the drawing, “these herbs are French, called pea bush, grown into a human face.”

ბოლოკის ეს გამოსახულება, რომელსაც ასევე ქართული ანბანით შესრულებული ქართული წარწერა ახლავს – „ეს ბოლოკი არის, ოსტატობათა სპილოს თავისა სახე არის“ – უნდა ყოფილიყო ქართველებისთვის შესრულებული საოცრებათა ციკლიდან, რომელსაც კასტელი ადგილობრივთა გასახალისებლად და თავშესაქცევად ხატავდა. სიტყვასთან ერთად, კასტელისთვის კალამი და ქაღალდი ასევე იყო ხალხთან დაახლოების საშუალება; ამიტაც შეიძლება აიხსნას ქართული წარწერების არსებობა მის ნახატებზე. კასტელი ახერხებს და თეატინელთა ბაღში მოყვანილ ბოლოკს გრაფიკული ხერხებით სპილოს სახის თანაგვარ ფორმას აძლევს, რაც კიდევ ერთხელ მოწმობს მის შემოქმედებით ნიჭს, აგრეთვე აღორძინების ხანის ხელოვნების მხატვრულ მიდგომებში გაწაფულობას.

Il disegno di un ravanello, con l'iscrizione georgiana – “questo è un ravanello, dipinto con tale maestria che assomiglia alla testa di un elefante” – probabilmente era un'immagine dal ciclo dei miracoli, fatto per i Georgiani ed usato da Castelli per divertire gli abitanti locali; carta e penna, insieme alla parola, servivano a Castelli per avvicinarsi alla gente del posto. Questo potrebbe anche spiegare l'esistenza di iscrizioni georgiane sui suoi disegni. Castelli riesce a dare al ravanello, cresciuto nell'orto dei Teatini, la forma di un elefante; questi disegni testimoniano ancora una volta il talento creativo di Castelli, la sua maestria e una profonda conoscenza dei principi dell'arte rinascimentale.

This drawing of radish also accompanied by the inscription in Georgian – “this is radish, mastered into a form of elephant's face,” must have been from the series of wonders that Castelli drew to entertain locals and keep himself busy. Together with the words, for him, pen and paper were the instruments to get closer to local people. This may explain the presence of inscriptions in Georgian accompanying his drawings. Castelli managed to transform through graphic technique ordinary radish grown in the Theatines' farm into the form of elephant's face, which again demonstrates his artistic talent and proficiency in the principles of the Renaissance era.

საქართველოში თითქმის ოცდახუთწლიანი ცხოვრების მანძილზე კულტურული მემკვიდრეობის არაერთ სფეროს მიუქცევია კასტელის ყურადღება, მათ შორის, ქართულ, სომხურ, ბერძნულ თუ სპარსულ-არაბულ დამწერლობებს. მრავალეროვან საქართველოში ენათა და დიალექტთა სიმრავლე იყო ერთ-ერთი იმ არსებითი დაბრკოლებათაგანი, რომელთა დაძლევაც ყოველდღიურად უწევდათ თეატინელ მამებს, მათ შორის, კასტელის. სწორედ ამიტომაც კასტელის ჩანაწერები, რელიაციები თუ ნახატებზე არსებული ზედწერილები სავსე სხვადასხვა ენებიდან და დიალექტებიდან აღებული, აქა-იქ ჩართული ცალკეული სიტყვებითა და წინადადებით. დაკვირვებასთან ერთად, იგი თავადაც შეეცადა შეექმნა ანბანი, ამიტომაც უყრის იგი თავს სხვადასხვა დამწერლობას და ცდილობს თავისი მოხაზულობა და წესრიგი მოუძებნოს მათ – მისი ალბომის ეს ფურცელი სწორედ ამის მოწმობაა.

Nei 25 anni passati in Georgia, molti fenomeni culturali attirarono l'attenzione di Castelli, comprese le scritture georgiana, armena, greca e araba. La moltitudine delle lingue e dei dialetti rappresentava uno degli ostacoli maggiori nell'attività quotidiana dei Padri Teatini, Castelli compreso. Questo è il motivo per il quale spesso troviamo parole e frasi da diverse lingue e vari dialetti negli appunti, relazioni ed iscrizioni sui disegni. In base alle osservazioni sulle scritture, Castelli stesso cercò di creare un proprio alfabeto: in riferimento a ciò condusse lo studio di vari sistemi di scrittura e configurazione dei caratteri. Il presente foglio del suo album ne è la prova.

During his almost twenty-five years of life in Georgia, Castelli focused on many areas of cultural heritage, including Georgian, Armenian, Greek and Persian-Arabic scripts. The multitude of languages and dialects spoken in multinational Georgia was one of the essential obstacles that the Theatines, including Castelli, faced on a daily basis. This is the reason why in Castelli's records, reports, and inscriptions on drawings we find scattered individual words and sentences from different languages and dialects. In addition to observation, he tried to create his own alphabet putting together different scripts and trying to find his outline and order in them. This sheet of his album demonstrates this effort.

†
ΘΕΙΟΤΗΤΟΣ

ΩΣΤΙΝ ΑΓΙΟΥΣ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΑΝΤΙΣΤΗΝΤΕΣ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.
ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.
ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.

ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.

ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.

ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.

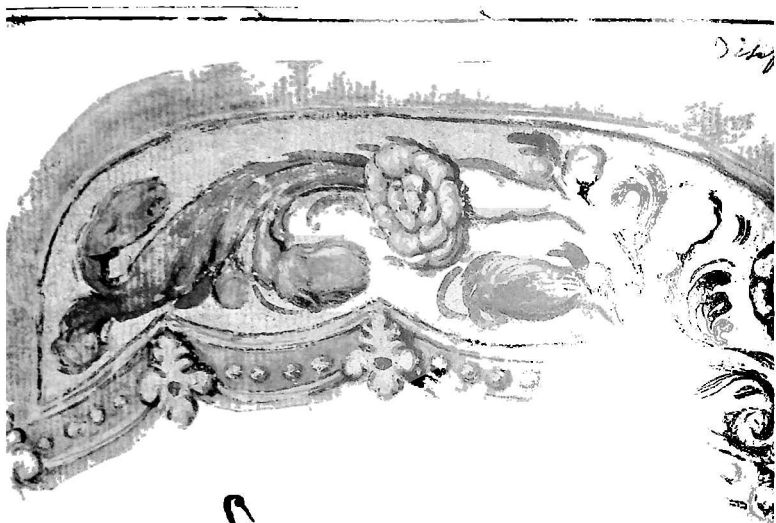
ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.

ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.

ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.

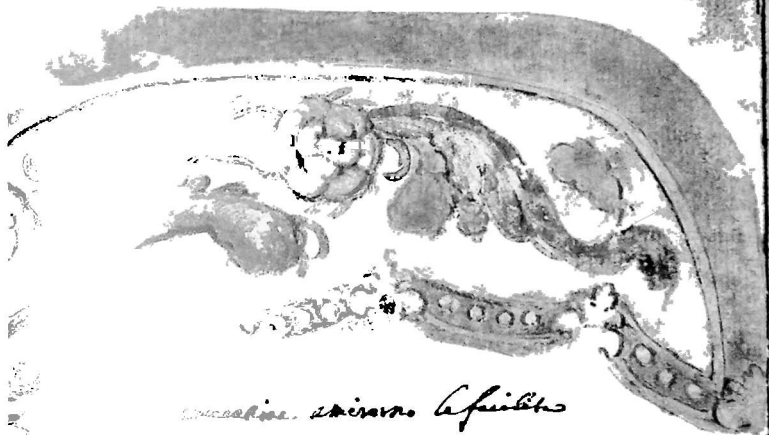
ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.

ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ. ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ.

Handwritten text in a cursive script, likely a signature or a set of initials. The text is arranged in two lines, with the first line starting with a large, stylized 'S' and the second line starting with a large, stylized 'W'. The script is highly decorative and fluid.

Marie Louise Sore
C. G. G. G.

Conocline micran. affinis
not figure.

[Handwritten signatures and notes in Arabic script]

uaz. ad. Lepani

J. Ross Hyde

კასტელის ალბომებში ჩართულია მთელი რიგი ფურცლებისა, რომლებზეც მისი-ონერიის ალუბეჭდავს მოსაზრებები და დაკვირვებები სხვადასხვა დამწერლობაზე. ყოველივე ამის საფუძველზე იგი ცდილა შეექმნა ახალი ანბანი. ამას მოწმობს მხატვრულად გაფორმებული, სტილიზებული ასოები, რომლებიც გარკვეული დეკორის სახით გამუდმებით გვხვდება კასტელის მიერ შესრულებულ ნახატებში, განსაკუთრებით, პორტრეტებზე. კასტელი ქართულ ანბანს ლათინურს ადარებს და მის თითოეულ ასოს ქრისტეს წყლულიდან გარდამოსულს უწოდებს – მისთვის ყოველი ასო ერთმანეთთან ჰარმონიულად თანაარსებობს.

Gli album di Castelli includono una certa quantità di fogli con opinioni e osservazioni sulle varie scritture. In base a questo studio, egli cercò di creare un nuovo alfabeto. Caratteri stilizzati artisticamente sotto forma di decorazione si trovano costantemente nei suoi disegni, in particolare nei ritratti. Castelli paragona l'alfabeto georgiano al latino, scrive che ogni carattere della scrittura georgiana sembra disceso dalle piaghe di Gesù Cristo e sottolinea che le lettere coesistono armoniosamente.

Castelli's albums include a series of pages, in which he reflected his views and observations on various scripts. Based on this, he attempted to invent a new alphabet. This is evidenced by artistically decorated and stylized letters, which can regularly be found in the form of certain decor in Castelli's artwork, especially in portraits. Castelli compared the Georgian alphabet to the Latin alphabet and described each of the letters as oozing from pores of Jesus. He noted that all letters harmoniously coexisted with one other.

ანაკოფიის ციხე-ქალაქისა და ნავთსაყუდელის მფლობელის, დავით ჩიჯავაძის პორტრეტზე აღბეჭდილია შუა ხნის მამაკაცის სახე რამდენადმე უტრირებული ნაკვთებით, აბურდული, ხვეული თმანერით, ექსპრესიული მიმიკითა და მკაცრი გამომეტყველებით. ნახაზის ზედწერილი იუწყება, რომ შავი ზღვის გავლით სამ-მობლოში, იტალიაში მიმავალ კასტელის გზაზე არსებული სირთულეების გადალახვაში ანაკოფიის ციხე-ქალაქის იმჟამინდელი მფლობელი დაეხმარა და ეს პორტრეტიც კასტელიმ მადლიერების ნიშნად შექმნა. ანაკოფია, ადრეული შუა საუკუნეებიდან მოყოლებული, ჩრდილო-დასავლეთ საქართველოს ერთ-ერთ ძლიერ ციხე-ქალაქად ასწლეულების განმავლობაში რჩებოდა.

Il ritratto di Davit Chijavadze (proprietario della fortezza e del porto di Anakopia) rappresenta il volto di un uomo di mezz'età con i lineamenti dipinti in maniera alquanto accentuata: i capelli e la barba ricciuti ed arruffati, la mimica espressiva e severa. L'iscrizione in alto narra che il proprietario della fortezza di Anakopia aiutò Castelli a superare le difficoltà riscontrate durante il suo viaggio di ritorno in Italia via Mar Nero; il presente ritratto fu creato da Castelli in segno di gratitudine verso Davit Chijavadze. Fin dall'Alto Medioevo, Anakopia era stata una delle più importanti città fortificate della Georgia nord-occidentale e lo rimase per secoli.

The owner of Anakopia fortress and harbor David Chijavadze's portrait depicts the face of a middle-aged man with somewhat grotesque features: tangled beard and hair, expressive facial gestures and firm eyes. The inscription above the portrait informs us that Castelli being on his way to Italy, his homeland, through the Black Sea, was supported in overcoming the difficulties by the owner of the Anakopia fortress. This portrait was made by Castelli as a gesture of gratitude. For centuries, starting from the early Medieval times, Anakopia remained one of the strongest fortresses and towns in northwestern Georgia.

Dante (città) (ostelari) d' Eusebio
 forte e forte nel suo regno - nel
 mio tempo in Italia mi fecero
 acciò di in di più che ne ho fatto
 per la donna

alfo (città) d' Eusebio

interior o belfort

Per il mondo la ragione traggli a' vicini della jonne
 vita e belfort

*Off. Sig. Gio. A. Velli, scrittore dell'arcivescovo D. A. Pagan
 Velli. Scrittore della Camera Apostolica del Pontefice
 Paolo V. e Segretario della stessa.*

*Questi due sono le immagini con le quali si è visto a 'scoperto' della nobiltà
 di questa e portate dal D. Pagan Velli e dal D. Pagan Velli.*

ცნობილი მოგზაური, პიეტრო დელა ვალე (1586-1652) ქართველებს სპარსეთში ყოფნისას შეხვდა – სწორედ იქ დაინტერესდა იმ ქვეყნის ისტორიითა და კულტურით, სადაც თავად არასდროს ყოფილა და რომლისთვისაც, ამის მიუხედავად, ბევრი იღვანა. 1627 წელს, დელა ვალემ პაპ ურბანო VIII-სთვის შეადგინა მოხსენება საქართველოზე და ხელი შეუწყო წამოწყებას – დაერსებინათ თეატინელთა ორდენის მისია საქართველოში. პიეტრო დელა ვალეს პორტრეტზე გაკეთებული მიწაწერის მიხედვით კასტელი პირადად უნდა შეხვედროდა მას რომში, 1630 წელს, საქართველოში გამომგზავრებამდე.

Il celebre viaggiatore Pietro della Valle (1586-1652) conobbe i Georgiani in Persia e si interessò della storia e della cultura del Paese dove egli stesso non era mai stato, pur avendo fatto molto per la Georgia. Nel 1627, della Valle stese una relazione sulla Georgia per Urbano VIII e favorì l'iniziativa di mandare una missione teatina in loco. Secondo l'iscrizione sul ritratto, Castelli lo incontrò nel 1630 a Roma, prima della sua partenza per la Georgia.

Prominent traveler Pietro della Valle (1586-1652) met Georgians during his travel to Persia and got interested in the history and culture of a country he had never been to but worked so hard for its advantage. In 1627, Pietro della Valle compiled a report on Georgia for Pope Urbano VIII and facilitated the establishment of the Theatine Order in the country. According to the inscription on Pietro della Valle's portrait, Castelli must have met him personally in 1630, in Rome, before his departure to Georgia.

ნახატზე ასახულია კასტელის შეხვედრა პაპ ურბანო VIII-სთან (1568-1644) რომში, 1630 წელს, საქართველოში გამომგზავრებადღე; კასტელი პაპისგან იღებს დავალებას – გაემგზავროს საქართველოში სამისიონერო საქმიანობის აღსასრულებლად. ამ მოვლენასთან დაკავშირებით კასტელის დაახლოებით ათამდე ესკიზური ნახატი აქვს შექმნილი; ყველა მათგანში იგრძნობა მისიონერის მოწიწება კათოლიკური საყრდის მწყემსისადმი. ნახატი 1644 წლის შემდეგ უნდა იყოს შესრულებული, რადგან კასტელი მწუხარებას გამოთქვამს პაპი ურბანო VIII-ს გარდაცვალების გამო.

Il disegno raffigura l'incontro di Castelli con Papa Urbano VIII (1568-1644), avvenuto a Roma nel 1630, prima della partenza per la Georgia. Il Papa incarica Castelli di andare in Georgia. Circa dieci suoi disegni e schizzi raffigurano questo evento; tutti testimoniano il suo profondo rispetto verso il Romano Pontefice. Probabilmente, il disegno è stato realizzato dopo il 1644, dato che Castelli esprime le sue condoglianze per la morte del Papa.

This drawing depicts Castelli's meeting with Pope Urbano VIII (1568-1644) that took place in Rome in 1630 before his departure to Georgia. Castelli was commissioned by the Roman Pope to depart to Georgia. He drew about a dozen of sketches and drawings related to this event. In all of them one can feel his reverence to the Supreme Pontiff of the Holy See. This drawing must have been performed after 1644 as Castelli notes with sadness the death of Pope Urbano VIII.

Papa Urbano ammira
lo spirito di Fra Inutile e disse
essere Co. Dilecto e no ordinarla la
sua vocazione.

Drus tu benedice et tribuar eis pacem

De Morte Pontificis.
At post mortem illius exspectatus
est regis Sol promissionis sua,
& Luna Apertis iudis non
amplius dedit nobis lumen aut.

Benedicite Beatiſſime Pater ubi mori pro Christi Rege.

Fra Inutile.

Soror Christina et Urbanus Octavius

*Sancte Pater benedic mihi ad annuſum in die crucis signandi ſunt Evangelii tui quia uide nunc de tui
 ſi ſile auge honor ſi benedice roga de Urbana Inutile Dominus te benedicti ut aliter uide deſerue
 or al Regum ſuam portatus deſerui fac quibus Dominus ſi uocatio.*

Monks dell' Abate S. Ruffo. Firenze
in compagnia di 15 anni.
Monks i' chiesa' Padri' Domineciani dell' Orto

საფრანგეთის ელჩის, მონსიონიორ ფილიპ დე ლა ეს ესკიზური პორტრეტი, რომელზეც შუა ხნის მამაკაცია წარმოდგენილი, შესაძლებელია კასტელის 1655 წელს შეესრულებინა კონსტანტინოპოლში, სადაც, საქართველოდან გამგზავრებული, იგი სამშობლოსკენ მიმავალი გემის მოლოდინში სამ თვეს შეყოვნდა. საფრანგეთის ელჩს პატივით მიუღია კასტელი და მისი მხატვრობით დაინტერესებულა; მას მისიონერისთვის უთხოვია დაეთმო მისთვის ქართველ-მეფე-დედოფალთა პორტრეტები, ციხე-სიმაგრეთა, თეატინელთა რეზიდენციების გამოსახულებები. ამის გამო კასტელის მიერ საქართველოდან წაღებული ნახატების რაოდენობა, რომელსაც იგი რომისთვის აგროვებდა, დღითი დღე მცირდებოდა.

Uno schizzo del ritratto dell'Ambasciatore di Francia, Monsieur Philippe de la Haye, rappresenta un uomo di mezz'età. Probabilmente, lo schizzo è stato realizzato a Costantinopoli prima del 1655, dove Castelli, lasciando la Georgia, si trattenne per tre mesi, aspettando una nave che partisse per l'Italia. L'Ambasciatore di Francia lo accolse con rispetto e onore e si interessò della sua arte. Egli gli chiese di cedergli i ritratti dei reali georgiani, nonché le immagini delle fortezze e residenze dei Padri Teatini. Fu per questo che il numero dei disegni di Castelli diminuiva di giorno in giorno.

The portrait of the French Ambassador, Monsieur Philippe de la Haye, is a sketch depicting a middle-aged man, which Castelli might have performed after his departure from Georgia in 1655 staying in Constantinople for three months when he expected a ship to depart to his homeland. The French Ambassador welcomed Castelli with honors and got interested in his art. The Ambassador asked to retain the portraits of Georgian kings and queens and drawings of fortresses and Theatines' residences. For this reason, the number of drawings in Castelli's collection to be presented in Rome constantly decreased in number.

კასტელი ასრულებდა იმ ქვეყნების და მხარეების ხალხთა ჩაცმულობის ამსახველ ნახატებსაც, რომელთაც იგი ხვდებოდა გზად, პალერმოდან საქართველომდე ალექსო გავლით, შემდგომ – საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში და, დასასრულ, გზად შინსაკან – კონსტანტინოპოლის გავლით. მისი წერილებიდან ცნობილია, რომ სწორედ ამ ჩანახატებით დაინტერესებულა იტალიელი მხატვარი და გრაფიკოსი სტეფანო დელა ბელა (1610-1664), რომელსაც კასტელი ფლორენციაში შეხვდა 1655 წელს, დიდი პერცოგის ფერდინანდ II-ის კარზე. ამ ნახატზე წარმოდგენილი ქალის სამოსიც, რომელიც მაღალმხატვრული შესრულებით გამოირჩევა, აღმოსავლური ტრადიციის ამსახველია. ნახატს არ ახლავს მინაწერი, რომელშიც მითითებული იქნებოდა თუ სად შეიძლებოდა ენახა კასტელის მსგავსი სამოსით მოსილი ახალგაზრდა ქალი.

Castelli dipinse gli abbigliamenti dei popoli di vari Paesi e regioni che incontrò sulla sua strada da Palermo alla Georgia via Aleppo, nonché quelli delle diverse regioni della Georgia e, alla fine, gli abbigliamenti dei popoli che vide ritornando a Palermo via Costantinopoli. Le lettere di Castelli testimoniano che il pittore e incisore Stefano della Bella (1610-1664) si interessò dei suoi schizzi quando lo incontrò nel 1655 a Firenze, alla corte del Granduca Ferdinando II de' Medici. Il disegno della donna con un abito della tradizione orientale si distingue per alto livello artistico. Esso non contiene nessun'iscrizione che possa indicare dove l'autore abbia visto la giovane con questi vestiti.

Castelli also painted the costumes of the peoples of those countries and regions, which he met on the way from Palermo to Georgia via Aleppo, then in different parts of Georgia, and finally on the way home through Constantinople. It is known from his letters that in these sketches got interested the Italian artist and engraver Stefano della Bella (1610-1664), whom Castelli met in Florence in 1655 at the court of the Grand Duke of Tuscany, Ferdinando II. The woman's clothing presented in this painting is distinctive for its high artistic value and reflects the Oriental tradition. The drawing is not accompanied by an inscription indicating where Castelli saw the young woman dressed in this clothing.

Chap. R. S. D. M. P. 1908

Maia de. Epistola fidei fidei

Soli Des honor ex gloria. Sin secula saeculorum.
Amen.

Il verbo incarnato di questo suo corpo
Vulnerato con una lancia a uindomme, che ha speso il suo
sacro sangue per liberare i peccatori.

Il verbo incarnato
di questo suo corpo
Vulnerato con una
lancia a uindomme
che ha speso il suo
sacro sangue per
liberare i peccatori.

O Verbo del Padre

Il verbo incarnato di questo suo corpo
Vulnerato con una lancia a uindomme
che ha speso il suo sacro sangue per liberare i peccatori.
Il verbo incarnato di questo suo corpo
Vulnerato con una lancia a uindomme
che ha speso il suo sacro sangue per liberare i peccatori.
Il verbo incarnato di questo suo corpo
Vulnerato con una lancia a uindomme
che ha speso il suo sacro sangue per liberare i peccatori.

წერილებსა და რელაციებში კასტელი ხშირად ასახელებს ეკლესიებში მის მიერ შესრულებულ მხატვრობას, რომელთა სანახავადაც ქართველი დიდებულები და სასულიერო პირები მიდიოდნენ. მართლმადიდებლურ და კათოლიკურ აღმსარებლობათა შორის თანაგვარობის არსებობის საჩვენებლად, მისიონერი ხატის სახით გამოსახავდა იმ წმინდანებს, რომლებიც ორივე ეკლესიის მიერ თაყვანიცემოდნენ. ერთხელ მასთან მისულ კათოლიკე-პატრიარქ მალაქია გურიელს მოსწონებია კასტელის მიერ დაწერილი იესო ქრისტეს ხატი, იგი თავისთან ეკლესიაში წაუღია და საკურთხეველზე დაუბრძანებია. მაცხოვრის ეს სახეც, რომელშიც დასავლურ ევროპულთან ერთად საჩინოა თანადროული მართლმადიდებლური ხატწერისთვის ნიშანდობლივი მხატვრული ენის მახასიათებლებიც, მისიონერის შემოქმედების ამ მხარესთან ჩანს დაკავშირებული.

Nelle sue lettere e relazioni Castelli spesso cita le icone da lui realizzate nelle chiese della Georgia, che i nobili e i sacerdoti georgiani andavano a vedere. Per sottolineare la vicinanza delle due confessioni cristiane, Castelli raffigurava i Santi comuni, venerati da entrambe le Chiese. Accadde che un giorno un'icona di Gesù Cristo, dipinta da Castelli, piacque al Catholicos Patriarca della Georgia occidentale, Malakia II Gurieli, che la portò nella sua chiesa e la mise sull'altare. Il volto del Salvatore, nel quale sono evidenti le caratteristiche del linguaggio artistico dell'iconografia ortodossa dell'epoca, insieme a quelle occidentali, svela un'altra parte dell'attività artistica di Castelli.

In his letters and reports, Castelli frequently mentioned his art performed in churches and the Georgian noblemen and clergymen visiting these churches taking an interest in his pieces. To clearly demonstrate similarities between the Orthodox and Roman Catholic faiths, he made icons of the Saints venerated by both Churches. Once, visiting Catholicos Patriarch of Western Georgia, Malakia II Gurieli, liked the icon of Jesus so much that he took it and placed it on the altar of his church. In this drawing of the Savior the styles characteristic for both Western European and those days Orthodox iconography can be observed, which seems related to this side of Castelli's art.

16.

L'Esprit Saint sur la croix

Sanctificans et Amicus, nomen tuum à l'Esprit Saint

à l'Esprit Saint
qui nos parles les mortels

par l'Esprit Saint

Je l'Esprit
Saint
qui
est
le
Seigneur
et
donneur
de
vie
qui
parle
à
nos
cœurs
par
l'Esprit
Saint

Je parle de
l'Esprit Saint

à l'Esprit
Saint
qui
parle
à
nos
cœurs

Lequel nous parles de nos vies à l'Esprit Saint
l'Esprit Saint, in l'Esprit Saint.

261

19

Glomus fusoides ~~coronatus~~ *can. Dominis*

Des Petites Glaces

Felis ciliaris. Robert Drury.

Na pîn tî pîn 'ô' vîn

Post Colleen Park

La comm. d'electrolyse

11. 11. 11.

At Martialis Crispus
Ferdinand & Oron
Joculum

Veni ad Agni rapit
Veni ad Eternam gloriam

Hae est
 Vange
 Lignat
 Acage
 Conne
 gae
 Fik
 pupari
 in chad
 Conne
 polui
 in die

Lactuca sativa

Come per tutti

John H. Tracy
in memory of
head of the

crimp

qui s'occupent d'histoire

epo indignissima. Accidit quod

ce mda hoc mih!

La fin de l'avis d'Alghu del Ceste

Edificio Almaral (paseo al

Private One Sgt. C. J. ...

Don't be afraid

метод

Norfolk

O'Brien, Virginia & Leopoldine Day.

O Datum captureto (Mezobio) et Communitas
quarta viciis

კასტელის მიერ შესრულებული ასობით ნახატი შინაარსის მიხედვით შეიძლება ორად დაიყოს: პირველყოფლისა ესაა ნამუშევრები, რომლებშიც ასახულია საქართველოს იმჟამინდელი ცხოვრების ფაქტობრივად ყველა სფერო. არანაკლებ მრავალრიცხოვანია მის მიერ რელიგიურ თემაზე შესრულებული ნამუშევრებიც, რომლებშიც სხვადასხვამხრივ ვლინდება კასტელის სულიერი მდგომარეობა. ამგვარაა შორის არის მონაზონი ქრისტიანებადმი მიძღვნილი ნახატების სერია, რომელშიც თავად კასტელის პიროვნება შეიყვანება. მათ შორისაა მონაზონ ქრისტიანს სამოწესო ღვაწლის ამსახველი ეს ნახატიც.

Il contenuto di centinaia di disegni eseguiti da Castelli può essere suddiviso in due gruppi: quelli che raffigurano quasi tutti gli aspetti della vita quotidiana della Georgia dell'epoca e quelli, altrettanto numerosi, su temi religiosi, che rivelano il suo stato d'animo. Tra questi ultimi, ve n'è una serie dedicata a suora Christine, nei quali è possibile identificare la personalità di Castelli stesso. Il presente disegno raffigura la vita e i meriti religiosi di suora Christine.

Hundreds of drawings by Castelli can be split into two categories by their content. First ones are works depicting each area of Georgia's social life those days. And the second and equally numerous part consists of artwork by Castelli on religious themes, in which Castelli's spiritual state is reflected. These include a series of drawings dedicated to nun Kristine, which also clearly identify Castelli's personality. Among them is this drawing reflecting Kristine nun's life and religious service.